

MATJAZEK

STRAN 4

Pod naslovom IZKRIVLJENA DEJSTVA razčlenjuje Tone Fornezzi na 4. strani odgovor socialnega zavarovanja in zdravstvene službe na svoje članke o Matjazku.

Naši bralci se spominjajo: Fornezzi je pisal o tem primeru pred meseci. Ker je članek ostal brez odmeva in rezultata, je zastavil pero ostreje. Ostre kritike objavljamo večkrat; povsod v našem življenju se dogaja, da kdo kdaj pa kdaj slabo opravi svoje delo, zato se nihče ne more vnaprej ubraniti kritike.

Kaže, da smo za slabo opravljeno delo na področju zdravstva še posebej občutljivi: tako lahko razumemo nepričakovan in spontan odmev med našimi bralci, ki so protestirali po svoje — z akcijo pomoči.

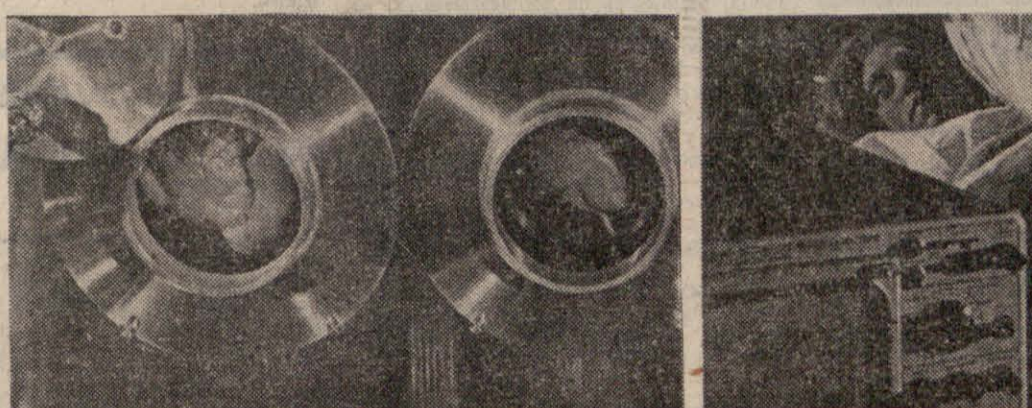
Težje razumemo odgovor in reakcijo zdravstva, ki je zadevo s svoje strani obrnilo v osebni napad na Fornezzi. Odgovor po načelu »kritiziral si me — zdaj bomo pa poiskali tvoje slabosti« ni nikoli prepričljiv. To vidimo tudi iz številnih pisem bralcev, ki jih še zmerom dobivamo vsak dan in ki ostro protestirajo zoper ton in vsebino odgovora.

Vendar so med pismi tudi nekatera, ki Fornezzi-ju ne dajo prav. Med slednjimi bomo objavili posebno še strokovno utemeljeno pismo ravnatelja Ortopedske bolnišnice v Valdaltri dr. Pišota, ki je tudi izrazil pripravljenost bolnišnice, da sprejme Matjazka na zdravljenje.

Ne gre nam za to, da za vsako ceno obdržimo svoj prav. Ne samo v našem, ampak tudi v interesu prizadetih iz zdravstvene službe — pa če to nekateri uvidijo ali ne — je, da kakor v vsakem tudi v tem primeru, ki se je tako nepričakovano razsela, obveljajo samo dejstva in nič drugega.

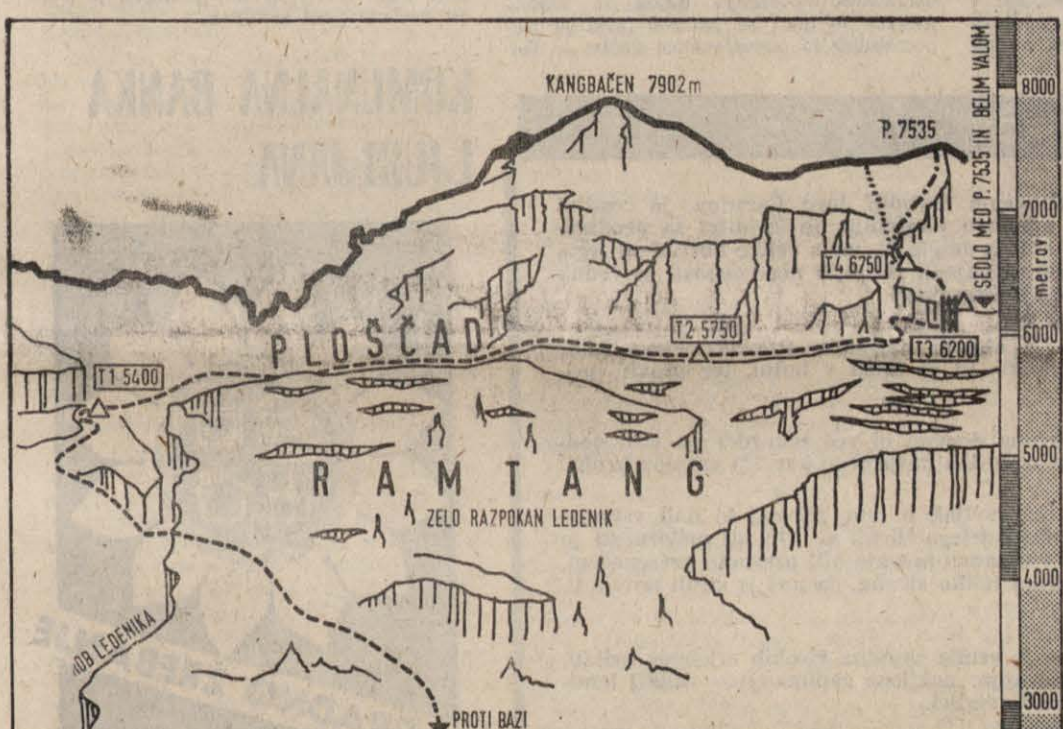
DOLGOST ŽIVLJENJA NAŠEGA BO DALJŠA

Na podobi v prejšnji številki so bili prikazani vsi deli telesa, ki jih je že moč zamenjati z novimi. Da bi mogli presajati organe iz enega telesa v drugo, predlagajo ustanovitev posebne »banke«, ki bi urejala »ponudbo« in »spovpraševanje« organov. Med drugim je potrebno rešiti tudi problem shranjevanja organov za presajanje. V komorah prva slika desno so organi shranjeni v najbolj ugodnih pogojih: pri pravi temperaturi in v kisiku, ki ga je prav toliko, kot ga potrebujejo za življenje. Napravo danes še uporabljajo za shranjevanje živalskih organov. Elektronika pomaga natančno spremljati porod: Z ultrazvočnimi valovi je moč videti na zaslonu slikovne cevi lego otroka v maternem telesu (druga slika desno).

Zaradi velikega zanimanja za »človeka in rezervne dele zanj« iz prejšnje številke našega tednika začinjamo z vrsto poljudnih sestavkov o razvoju medicine in biologije. Znanstvenikom bo uspelo podaljšati življenje!

STRAN 9

UMIK NA KANGBAČENU?

Zadnja vest Planinske zveze Slovenije: Pred tednom so na PZS prejeli pismo vodje odprave — napisano je bilo 15. septembra v času, ko je bilo taborišče — v katerem med drugim poročila: »Sedaj... že stojita na gori tabor 1 in tabor 2, fantje pa gredo jutri pogledat na preji pot taboru 3. Skiciral bom položaj.« (Dopolnjeno skico objavljamo.)

Zadnje obvestilo našega taborišča Zorana Jerina, ki spremlja odpravo (pismo smo prejeli pred tremi dnevi in je bilo 1. oktobra napisano v zgoraj omenjenem taborišču): »Nadaljnje napredovanje na gori pa je 23. septembra onemogočilo sneg, ki je padel sedem dni... Sele 30. septembra so se alpinisti spet prebili do tabora 2... Danes so trije člani odprave na poti, da bi bili sposobni taborišče 3.«

Zadnja vest agencije AP iz Katmanduja (po teletipirju 2. oktobra): »Jugoslovanska odprava ni mogla prilezati na vrh Kangbačenu... vodja odprave Jozva Govekar je obvestil nepalsko zunanje ministrstvo, da so zaradi slabega vremena opustili poskuse... Ludvik Juvan in Metod Humar sta pripeljala z dvema Serpama 367 metrov pod vrh, štor sta postavila na višini 7535 metrov, nadaljnji vzpon pa sta morala zaradi snežnega meteža in izčrpanosti opustiti... Člani odprave so že na poti v Katmandu.«

Tudi vest iz Katmanduja ni tako svežna kot se zdi po datumu, saj jo je moral do pošte prinesiti kurir. Gre torej za poročilo o dogodkih med 10. in 15. oktobrom.

14. septembra je bila včasem baznem taborišču polovica članov odprave. »Vrnili smo se iz zgornje baze,« piše Govekar, »da bomo organizirali prenos tovarov navzgor.«

Poglejmo na skico! Vodja sporoča: »Znana je pot od baznega taborišča do tabora 1« (T1 5400 m) »in markirana je tudi pot do tabora 2« (T2 5750 m), »kjer že stoji en štor. Ne vemo pa še za prehod po strmem ozekem navzgor do bodočega taborišča 3« (T3 6200 m) »vendar sodim, da bomo tudi ta problem rešili v nekaj dneh. Naprej proti sedlu na grebenu« (s pikami je označena namišljena pot) »je

Emigracija - izguba za skupnost

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Boris Kraigher je na tiskovni konferenci v Beogradu v zvezi z gospodarsko reformo dejal: »Odhod naših delavcev v tujino je vsekakor izguba za gospodarstvo in skupnost, ni pa realno zamišljati si, da bi ga mogli kakorkoli administrativno urejati. Tega problema ni bilo mogoče rešiti v dvajsetih povojnih letih, v razmerah dinamičnega razvoja. Ze desetletja poprej so naši ljudje iskali za službe v tujini. Vsekakor bi bilo napačno, če bi pretirano ocenjevali koristi, ki jih ima naša država z dotokom deviz od zaposlenih v tujini, čeprav koristi so. Devizna reforma je nekoliko spodbudila odhajanje v tujino, vendar gre za spremljajoč pojav, za problem, ki ga bomo reševali hkrati s tem, ko bomo odpravljali strukturne neskladnosti v našem gospodarstvu.«

IN NI GA ŠE, KI BI PRESEKAL TA VOZEL

NAD BIROKRACIJO V POSLOVANJU ZDRAVSTVENE SLUŽBE BENTIJO BOLNIKI, ZDRAVSTVENI DELAVCI PA TUDI ZAVAROVANJE - SO FORMULARJI, ZA KATERE NE VEMO VZROKA IN POVODA - NAJ UVELJAVLJENE POSLEDICE, KI JIH NAVAJAMO, DIKTIRAJO SPREMEMBO

Želje bolnikov so preproste: hoteli bi takšno poslovanje v zdravstveni službi, da bi se zdravnik čim bolj poglobil v bolezen vsakega izmed njih in jim čim uspešneje pomagal.

Zdravstveni delavci se s tem strinjajo in menijo, da bi moralo biti tej osnovni nalogi podrejeno vse drugo.

Pa ni! Ena izmed stvari, ki jim stojijo na poti, je tudi naša famozna, preobširna in vse prezapletena administracija.

Čudna so pota zahtev in predpisov o formularjih, evidenci, statistiki, strokovni in finančni, o obračunih in fakturah, ki so plačane ali pa tudi ne. Ure in ure razpravljajo o tem problemu zadnje čase na konferencah, grenijo z njim ljudem ure pred televizijskim zaslonom, polnijo časopisne stolpce — analize in komentarji o grmadah papirja, v katerega je zavito naše zdravstvo, pa v praksi stvari ne spreminjajo in smo tam, kjer smo bili.

V teh vrsticah bralci ne bodo prebrali in doumeli vseh predpisov, ki bremenijo zdravstvo in njih posledice, ker je to kratko in malo nemogoče. Za sam svoj opis zahtevkov in nastevanje rubrik in formularjev bi potrebovali ves časopis. In vsega, kar se je nabiralo in »izpopolnjevalo« v zdravstveni administraciji leta in leta, tudi ni mogoče do umeti na mah.

Torej postrežemo lahko samo z nekaj drobeli, najprej s tistimi, pri katerih paragrafi najbolj občutno stopijo na prste bolnikom samim.

MIMOHOD »ADMINISTRATIVNIH« BOLNIKOV

Za naše zdravstvo nič novega: v kalendarju pred ordinacijo je gneča. Vsak dan in vsako uro, ko zdravnik sprejema. Med nekajočimi pa niso vsi bolni, ali pa vsaj hudo ne. Dobiti morajo le listek. Takega ali drugega. Tisti, ki so zares bolni, pa črsto, da za njimi pridejo na vrsto. In zdravnik izgublja med tem čas in živce. Zakaj?

Stopimo po stopinjah matere, ki ima bolnega otroka, pa nikogar, ki bi ji ga med boleznijo varoval in negoval. Predpis o cialnega zavarovanja ji zagotavlja v tem primeru bolniški dopust.

In mati uveljavlja svojo pravico takole: Zjutraj je zdravnik otroškega dispanzerja ugotovil pri otroku hujše obolenje, se

pozanimal za razmere v družini glede varstva ter ji napisal predlog za bolniški dopust. Mati je vzela listek in se odpravila v Zdravstveni dom, v ambulanto svojega zdravnika. Tu je dobila formular in v rubrike odgovorila po svoji vesti ali pa tudi ne. Tako izpolnjen formular in predlog dispanzerkega zdravnika je odnesla nato v pisarno k pa-

tronažnim sestram, da ji potrdijo (formalno ali pa tudi ne) verodostojnost izpolnjenih rubrik. S potrjenim formularjem se je vrnila v sektorsko ambulanto in čakala na vrstni red, da ji je zdravnik vpisal bolniški dopust.

Tako ji je minil predpoldan ali pa še del popoldneva tistega najbolj kritičnega prvega dne, ko je z bolnim otrokom največ sitnosti. Če so v mozevi službi uvideli, je ta čas, ko je mati letala okrog s formularji in za doščala predpisanim predpisom, oče ostal ana črnok doma in negoval otroka.

ANTE MAHKOTA

TT ODMEVI

ŽELEZNICA

V zvezi s člankom Izтока Auseca »Kam pelješ, železnica« pred štirinajstimi dnevi in napovedjo tožbe zaradi obrekovanja, ki smo jo objavili v prejšnji številki na tem mestu, smo prejeli več pisem, nekdo pa se je celo osebno ponudil, da bi z novimi dokazi podkrepil trditve našega novinarja.

Seveda hranimo samo pisma s podpisom in polnim naslovom, anonimna romajo v koš.

Vseh pisem, ki so prišla iz različnih krajev, ne moremo v celoti objaviti. Zato samo nekaj odstavkov:

z Jesenice:
Članek je tako jedrnat, pravičen in dobrodošel, da smo vaš list danes na Jesenicah okoli postaje dobesedno razgrabili. ... zelo huda obtožba, da so volitve ponarejene in edino pravilno bi bilo, da se razpiše nove... voliti mnogi odsotni (bolniki itd.) misleč, da volijo pravilno...«
iz Celja:
»O resničnosti članka se lahko omenjeni tovariši prepričajo iz ankete, ki jo naj izvedejo med železničarji.«
iz Velenja:
»... najostreje obsojam nameravano tožbo zoper avtorja članka...«
z Javornika:
»... če mislijo zdaj tožiti njega, vas vprašujemo, koga naj tožimo mi železničarji, ko so nam z nemogočimi reorganizacijami zapravili milijone...«

NEMKE

Tovariši urednik, v zadnji številki Vašega lista ste ponatili v prevodu in originalu reportažo ameriškega novinarja, ki je ponatilsil Der Spiegel in številki 4. oktobra. Ne zdi se mi napak, da naši časopisi ponatiskejuje članke iz tujih logov, posebno, če očetovstvo tudi navajajo, kar do sedaj ni bilo pravilo in se je marsikateri novinar šopiril s tujim perjem. V tem konkretnem primeru pa me zanima to-le: kaj vas je vodilo pri objavi reportaže o nemških turistkah v Jugoslaviji? Morda to, da se vse godi v Jugoslaviji? Ali zato, ker je snov pikantna? V redu: Toda, mar ni v isti številki Spiegla morda še bolj zanimiv članek o igrah na srečo, strip-teasu v socialističnih državah, tudi v Jugoslaviji? ali ni to še bolj »pikantno«? Ali pa o usodi Bulatovičevega »Junaka na oslu« v eni prejšnjih števil istega tednika. In še marsikaj. Ne mislim, da bi moral redno objavljati tuja mnenja o naših stvareh, toda če jih sporadično že objavljate, bi bilo priča-kovati več smelosti in kritičnosti. Še bolje bi bilo, da bi Vaši novinarji sami priostriili pero v takih primerih, ne pa samo takrat, ko gre za posamezne primere a la »Cvetličarna in še kaj. Resnici je treba pogledati ne v oči, ampak včasih tudi v r... ker je pogosto umazana.

S spoštovanjem!
J. Marsel, Ljubljana

VESELI VTISI

Minuli teden so se vrnili s štirinajstodnevne turneje po Belgiji in Holandski člani narodna zabavnega ansambla »Veseli Sentvidčani«, ki so na svoji dolgi poti obiskali naše rojake in jim na svojih koncertih pripravili nekaj prijetnih uric ob poskočnih domačih vižah in domači besedi.

Ze prvi dan po prihodu v Belgijo so imeli zvečer koncert v Waterscheiju pri Genku. Čeprav je tamkajšnji duhovnik Vinko Zakelj na vse pretege prepričeval in svaril naše rojake, da gre za komuniščno manifestacijo in da bo posegla vmes tudi belgijska policija, je bil vseeno koncert dobro obiskan in so prišli rojaki tudi iz okoliških, precej oddaljenih krajev. Po koncertu so »Veseli Sentvidčani« igrali še za ples, tako da se je družabni večer razpotegnil pozno v noč.

Naslednji dan je celotna ekipa odpotovala v Waubach v Holandiji, kjer jih je spet čakal celovečerni koncert. Na tem večeru slovenske narodne pesmi je bilo največ rojakov iz Hrvaške in Dalmacije, pa tudi zelo veliko domačinov, ki so z burnim aplavzom pozdravljali naše polke in valčke. Pevki Justi Logar in Bernarda Smrdeja pa sta skupno s kitaristom Petrom Ajdičem tako rekoč sredi programa na hitro roko naštedrili nekaj dalmatinskih pesmi, kar so zlasti rojaki iz Dalmacije viharno pozdravili.

Po obisku Amsterdama so imeli »Veseli Sentvidčani« koncert v Eisdenu v Belgiji, ki ga je pripravilo slovensko društvo »Sv. Barbara«. Slovenski rojaki so fante iz Sentvida sprejeli prisrčno in nadvse gostoljubno. Navkljub propagandi duhovnika Zaklja pa je bila dvorana nabit polna. Koncert v Eisdenu je bil zares vrhunec turneje!

Izredno uspel koncert so imeli »Veseli Sentvidčani« tudi v Seraingu pri Liégu. Tamkaj je organiziral koncert združenje »Jugoslavija«, ki je med svojimi rojaki zelo priljubljeno in tudi zelo živahno delujo. Na koncertu so bili rojaki iz vse Jugoslavije, ki pa so bili s slovensko pesmijo tako zadovoljni, da so morali fantje več svojih poskočnih viž ponavljati. Na koncertu so bili tudi tovariši iz jugoslovanske ambasade iz Bruxellesa, ki so bili s koncertom zelo zadovoljni in so skupno z ostalimi rojaki zaježeli, da bi se še večkrat sešli na takšnih prijetnih večerih.

KAJ PA JE DOMA KAJ NOVEGA?

DINAR V TUJINI PO REFORMI. Po uvedbi gospodarske reforme so jugoslovanski strokovni in poslovni krogi z zanimanjem čakali, kako bo notral dinar na posameznih tujih tržiščih. Zdaj ugotavljamo, da so doslej znane notacije presegle tudi najbolj optimistična predvidevanja. Tako so na primer sredi septembra zabeležili v New Yorku novi tečaj dinarja, ki se fortira na tržišču in je relativno malo slabši od novega enotnega tečaja, je pa 1300 do 1400 dinarjev za 1 ameriški dolar. V Italiji je bil položaj še ugodnejši, ker naša valuta notra med 40 in 50 lirami za 100 dinarjev. Občajne razlike v primerjavi z uradnim tečajem so bile pred reformo večje kot zdaj. Seveda je ta pariteta ne uradna in obseg poslov omejen, ker je odnashnje in prinašanje dinarjev v državo pod nadzorstvom.

NAJSTAREJŠA JUGOSLOVANKA. V vasi Klanac v bližini Gospića v Liki živi po vsej verjetnosti najstarejša Jugoslovanka Ana Milinković, ki je stara več kot 116 let. Kljub spoštilji starosti je še vedno vedra in čila. Starica v svojem dolgem življenju še nikoli ni bila pri zdravniku, njeni lasje še zdaj niso povsem osiveli. Kot vse življenje tudi sedaj uživa liško hrano. Nikoli ni kadila, alkohola pa se še danes ne brani. Babica Ana še danes kljub 116 letom živahno dela po hiši, kuri, prinaša drva in pomaga pri delu na polju. Vsak večer gre spat ob sedmih, vstaja pa ob petih zjutraj.

PTUJSKI GESTAPOVEC NA DUNAJU. Po dvajsetih letih so odkrili nekdanjega šefa ptujkega gestapa. Zloglasni zločinec je na ptujskem gradu zagrešil vrsto hudih zločinov. Proti danes 57-letnemu Josetu Kouhli, ki je uslužbenec dušajske kriminalistične policije, je sprožen postopek. Ptujčani in okoličani pa zbirajo dokaz no gradivo.

»BRODOSPAS« BO DVIGNIL TANKER. »Brodospas« iz Splita bo sodeloval pri dvigavanju ne davno potopljenega italijanskega tankerja »Luisa«, ki se je v petrolejski luki potopil 14 metrov globoko v Parizskem zalivu po eksploziji nafte. Fotopleno ladjo bo 50 potapljačev z vso mehansko opremo dvignilo tri mesece.

FORNEZZI

IN NI GA SE, KI BI PRESEKAL TA VOZEL

Nadaljevanje s 1. str.

Naša skupnost ne prenese razmetavanja denarja. Torej med nami ni in ne more biti mesta za simulant, ki bi hoteli odjedati naše skupne denarje pri socialnem zavarovanju. Da bi to ne bila samo fraza, so poostri predpisi. Tako: pred leti je veljalo, da ob lažjem obolenju, prehladu, črevesnih težavah, migreni ali podobnem, ostane zaposleni doma dan ali dva, ne da bi, če bolezen ne kaže na huje, letal k zdravniku. In roko na srce — to ni bilo neumno. Naš narod še ni tako daleč, da bi bilo vsako lažje, kratkotrajno obolenje izključeno in vsaka temperatura začetek česa strašnega. Tudi zdravnikov ni toliko, da bi ga imel vsak ob vsakem trenutku za vsako stvar na voljo.

Toda med številnimi poštenimi prehlajenimi državljanji bi lahko bil tudi kak simulant!

Zato so v boju zoper simulantne ta vratca zaprli in predpisali na pobudo podjetij in socialnega zavarovanja: Vsakdo naj že prvi dan obolenja in tudi samo za dan ali dva izostanka prinese potrdilo o stoležu. Zato so čakalnice tako polne, zdravnik na poti k bolnikom, ob koncu delovnega dne pa ugotavlja: »Ja, danes sem sprejel 32 ljudi, od tega 43 bolnih.«

Tisti boji proti simulantom pa v praksi poteka takole: Drugi ali tretji dan, ko zavarovavec vstane s postelje brez temperature in nalit s čajem, pozdravljen s tabletami, ki so ostale od prejšnjega prehlada, se odpravi v zdravstveni dom. Tam povpraša zdravnika, kaj ga je težilo minul dva dni, in prosí za potrdilo o stoležu. Tako mu je s tem obiskom pri zdravniku (če ga ni samo zaradi stoleža že prvi dan klical na dom) minil še en dopoldan zunaj delovnega mesta. V zdravstveni ordinaciji so zabeležili še en obisk več, vi, ki ste bili bolni, ste na zdravniku čakali ne nekaj minut več in socialno zavarovanje je plačalo še eno storitev več. Toda — med nami ni nobenega simulant in to dokazemo s črnimi na belom napisano in podpisano.

TBERI SI ZA BOLEZEN PRAVI DATUM!

V času iskanja skritih rezerv — v že zgornjih opisanih primerih nas nekateri rezervje zelo odkrito mahajo po glavi — torej, ko iščemo rezerve, bi bilo zelo zaželeno, da bi vsaj večina zavarovancev zbolela v pravem času. Se pravi čimprej po prvem ali vsaj srednjem mesecu, ne pa v zadnjem tednu in tako, da bi vlekli bolniški dopust še v naslednji mesec.

S tem bi zdravstveni prihranili denar. Za vsak odoben bolezenski izostanek mora zdravnik v dvojniški izpolniti za to predpisani formulir. To pa zadostuje le, če je človek bolan denimo od 8. oktobra do 27. oktobra. Če pa zbolijo recimo 17. oktobra in si zdrav sele 2. novembra, mora zdravnik izpolniti za enega bolnika in za isto bolezen dva formulirja. Namreč za dneve v oktobru in za dneve v novembru. Če je bil kdo v bolnišnici na primer 4 mesece, bo sektorski zdravnik za stavež naknadno napisal 4 formulirje. V dvojniški.

Se več bo pisarje, če je kdo bolan več kot 30 dni, ker je treba računati na vmesno instanco komisije pri komunalnem zavodu za socialno zavarovanje. Ob te komisije se zdravstveni delavci spotikajo že dalj časa. Ne samo zaradi pisanja, tudi zaradi namena. In ne zmanj! Vzemimo, da bolnik leži doma uklenjen v mavec in bo na zdravnikov predpis neprečiten 6 tednov. Kljub temu da je to popolnoma jasno, ga bo komisija obravnavala, ko bo minilo 30 dni. Se pravi — v tem mavčnem primeru — ne bo komisija obravnavala bolnika, ampak samo njegove papirje. To zato, ker se bolnik ne more ganiti, papirje pa lahko dostavijo komisiji bolnikovi svoji. Pa še veliko variant na isto temo bi lahko povedali zdravniki in bolniki.

NAM ENA LASTOVKA ŽE OBETA POMLAD?

Ko takole imajo tipljeno po krogu, ki ga je zdravstvu naprtila predpisana zvezna, republiška in komunalna zakonodaja, nas kot svetla larek presvetli uspešen prekršek enega izmed zveznih predpisov. Naslednje vrstice preberite bolj po tihem in šepetaje. Zvestnost smo končno prekršili predpis o depozitu injekcij na zdravstvenih zavodih. Bil je namreč naravnost nepozen. Zaradi njega je bilo potrebno pisanje naročilnic v več izvodih in vsaki ambulanti. Medicinska sestra je nabavljala injekcije po lekarnah. Tudi ob pestri izbiri je zdravniku navadno manjkalo prav tistih injekcij, ki jih je za bolnika med mesecem potreboval, ni jih pa predvidel in štutil, da jih bo potreboval, v začetku meseca. Tiste injekcije, ki so jih naročili, pa so ostajale in se dostikrat pokvarile, ker nima nobena ambulanta primernega skladišča.

Sedaj delajo spet po starem, kar je najbolj pametno in najbolj poceni. Z receptom dobi bolnik injekcije v lekarni, jih odnese v ambulanto k sestri, ta pa mu jih da ob določenem dnevu in uri.

Bo ena lastovka...?

Zaupščno zdravnikovo ordinacijo, čeprav še zdaleč nismo napisali vsega, kar pišejo tam. Nekaj te pisarje pa bomo še spoznali pri opisu zdravstvene in finančne administracije v zdravstvenem domu.

DOVOLITE, NAPAKE SO OPRAVIČLJIVE

Ta naslov sploh ne zadeva napake v poslovanju zdravstvenih domov, ampak samo tiste, ki jih bo morda zagrešil pisec teh vrstic, ker ne bo mogel naštet vsega iz zdravstvenega poslovanja in ker bo še pri navedenem iz vsega formularjev pomanjkljivi. Ni namreč hkrati pravnik, ekonomist, statistik, vezirčan računovodja in finančnik. Pa bi najmo biti, če bi secciral pose pravne zdravstvenih domov po dolgem in poez. Oboroženi s tem opravičilo se lotimo tega dela — samo počez.

Iz splošnih ambulant pošiljajo na upravo zdravstvenega doma vsak dan poročila z vpisanim številom odobrenih bolezenskih izostankov, številom pacientov, pregledov, prvih in ponovnih, opravljenih delovnih ur oseba in še kaj.

Iz tega naredijo v ZD vsakih 10 dni poročilo, ločeno za vsako ordinacijo. En izvod pošljejo tudi medobčinskemu zavodu za zdravstveno varstvo.

Iz splošnih ambulant dobijo uprave tudi mesečna poročila na predpisnem formulirju. Zelo je velik in razdeljen v številne rubrike. Vpisane je mesečni zbir nekaterih iz navedenih dnevnih podatkov, ločen po načinu zavarovanja, po vrstah storitev. To na eni strani. Na drugi so vpisani bolniki po vrsti obolenj. Je 60 grup bolezni. Hkrati pošiljajo tabelo, kjer so vpisane storitve ločeno po pripadnosti pacientov v komunalne skupnosti. Na denar, naj povemo tako mimogrede, ki ga dolgoletje iz drugih skupnosti, čaka uprava navadno zelo dolgo.

KVADRATNI METRI IN METRI TABEL

Iz vsega tega, kar se je zbralo, izdelajo skupen pregled s preračunanim povprečjem dnevnega števila pregledov na uro in povprečje dnevnega staveža. En primerek spet odpošljejo, osnovna tabela pa roma v finančni oddelček. Njihov zbirnik podatkov je velik približno 130 metra krat 1 meter, vpisano pa je vse ločeno za vsako občino in za vsako dejavnost in način zavarovanja ker tudi račune pošiljajo ločeno. Suma sumarum je finančni efekt in osnova za statistiko. Seveda so še tabele za fakture itd.

Za poslovanje z obnih ambulant potrebujejo nekoliko večje pole, ker je nagrajevanje urejeno po učinku in po izpolnjeni normi. Podrobno so vse tabele opisane v novinarjevi beležnici, kjer ta del obsega tri strani.

Finančni oddelček zajema skupne podatke vsega zdravstvenega doma, je v stikih s službo družbenega knjigovodstva in banko, kar vse zahteva zelo obsežno pisarstvo. Našteli in pokazali so ducat obrazcev s šiframi in niso pozabili, da vse podatke ponovno pišejo še za polletje, 9 mesecev in za leto statistiko.

S popolnim razumevanjem za tisto, ker je za zdravstveno statistiko — in za redno finančno poslovanje nujno potrebno ter z manj razumevanja za nekatere ponavljajoče se zahteve, smo pri tej ali oni tabeli vprašali: »Zakaj?« in zvedeli: »Predpis.« In še: »Je možna hitra kontrola pravilnosti poslovanja z vso to pisarjo, če upoštevamo, da ima marsikateri zavod za socialno zavarovanje v svojem območju več zdravstvenih domov?« Odgovor: »Ne, je bil na dani.«

Pa še nekaj drugega velikokrat slišimo, ko iščemo podatke: »Teh in teh zbirnik podatkov za Slovenijo ni mogoče dobiti, kljub obsežni pisarji, ker imamo komunalni sistem in ostane marsikaj zapisane samo za določeno območje.«

Ni bilo mogoče naštet vsega administrativnega dela in togih predpisov v zdravstvu: pa se kljub temu upamo trdit: zahteve po bolj preprosti in zato bolj učinkoviti statistiki in evidenci so utemeljene.

MARIJA NAMORS

IZKRIVLJENA DEJSTVA

V odgovoru socialnega zavarovanja in zdravstvene službe na Fornezzijeve članke o Matjažku

24. junija 1965 smo prvič v Tedenski tribuni objavili kratek članek o zapuščenem Matjažku. Teden dni kasneje je odgovorila na moj članek direktorica Centralnega otroškega dispanzerja docentka dr. Zdenka Humar. Napisala je, da smo po krivem obsodili njihov dispanzer, ker oni niso odgovorni za to, da Matjaž v zadnjih treh letih, odkar je hudobol, ni bil niti enkrat v obmorskem okrevlišču. Napisala nam je še, da so s Centralnega otroškega dispanzerja vsako leto in pravočasno poslali predloge zdravniški komisiji pri Komunalnem zavodu za socialno zavarovanje.

Tri mesece kasneje sem spet obiskal Matjažka. Ugotovil sem, da se tudi po pisanju v našem tedniku za Matjažka ni zmenil nihče.

14. septembra sem napisal članek z naslovom »Ni prostora na soncu za Matjažka«.

Takrat sem v soglasju z uredništvom pripisal pod članek še skromen P.S., s katerim smo se obrnili na naše bralce, ki pohujajo v tujino, in jih prosili, naj prinesejo kak zavojček injekcij stenoplexa za bolnega Matjažka, ki jih njegova mati, delavka v Elmi, s svojo skromno plačo ne more več kupovati.

Odziv na našo akcijo je bil presenetljiv.

Že v prvem tednu smo prejeli od naših bralcev več kot 200 tisoč dinarjev, nekaj deviz in nekaj deset škatlic injekcij stenoplexa. Človekoljuben odmev na našo akcijo sem opisal najprej 21. septembra v članku »Matjažek ni več sam« in teden dni kasneje, 28. septembra, po velikem odmevu na našo akcijo, pod naslovom »... mi spet vliva zaupanje.«

Medtem se je v našem uredništvu nabralo za Matjažka že 1.512.000 dinarjev, za 71.000 dinarjev deviz, 160 škatlic injekcij stenoplexa ter še precej raznih drugih daril. Kolektivni, podjetja, posamezniki, upokojenci s skromnimi pokojninami, šolarji, delavci, težko bi naštel prav vse, ki so z vseh strani, tudi z onstran naših meja, pošiljali pomoč za bolnega Matjažka.

Sodeč po dejstvih je tovaršje v Komunalnem zavodu za socialno zavarovanje bolj kot naše pisanje spodbudilo k razmišljanju neverjeten odziv naših delovnih ljudi, ki so največkrat brez besed pomagali po svojih skromnih močeh in tako živo dokazali, da je naša družba v jedru zares zdrava... in bo slej ko prej delala lekcijo vsem tistim, ki imajo socializem samo na koncu jezika, kakor nam je pisal eden izmed naših bralcev.

Črn sem zdaj jaz, ki sem »tendenciozno obveščal javnost« in »iskal senzacionalnost«, ki je običajna kapitalističnemu časopisju, krši etiko socialističnega novinarja in naj me zato postavijo pred čisto razsodišče.

V začetku odgovora mi podpisani tovaršji (direktor Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Leo Kovačič, direktor Klinične bolnišnice za otroške bolezni prof. dr. Leo Matjaž in direktor Centra za socialno delo občine Ljubljana-center Ela Zupančič) očitajo, da sem v svojih člankih o Matjažku napisal več neresnic.

Novinar Tone Fornezzio sam dobesedno najva: »Nikomur nisem telefoniral, nikjer se nisem oglašil, niti na Centralnem otroškem dispanzerju.« To je socialno delo niti na socialnem zavarovanju. Mislimo, da je osnovna dolžnost novinarja v socialistični družbi preveriti prav vse podatke in poročati javnosti samo o resničnih dejstvih, pišejo med drugim v svojem odgovoru.

To je res. Če bi tovaršji prebrali vse članke, ki sem jih napisal o Matjažku, tudi prvega, in pripis k odgovoru Centralnega otroškega dispanzerja, potem bi lahko iz njih razbrali, da sem tedaj obredel med drugim: Centralni otroški dispanzer, občinski center za socialno delo, več zdravnikov ter telefoniral dr. Cehu v Zenico.

»Skrbsteni organ občine Ljubljana-center vodil primer Skrajnar Matjaž od 1. 9. 1955 dalje,« pišejo naprej v svojem odgovoru.

To je res. To je celo preveč in preuranjeno res, zakaj takrat se je Matjažek šele rodil in še dve leti po tem se niso pojavila nikakršna znamenja pogubne bolezni.

Potem odgovorjajo naprej:

Zdravniki so bili prvotno mnenja, da bi se otrok dalje šolal v Domu invalidne mladine v Kamniku. Z ozirom na diagnozo in prognozo in na izrecno željo matere je komisija osvojila mnenje, da naj Matjaž ostane v domači oskrbi in naj obiskuje šolo, dokler bo to zmogel. Zaradi slabih ekonomskih razmer v družini je Center za socialno delo občine Ljubljana-center s 1. 1. 1964 odobril materi družbeno denarno pomoč, za plačilo osebe, ki je v materini odsotnosti skrbel za Matjažka. To pomoč tov. Skrajnarjeva še vedno prejema v višini 6.000 din mesečno, ker kasneje za zvišanje pomoči mati ni nikdar zaprosila.

To je delno res. Sprva je mati pri zdravniških pa tudi pri drugih forumih večkrat potožila, da težko živi, vendar je vselej naletela na gluha ušesa. Kasneje ni več prosjajčila. Materi so tudi večkrat očitali, zakaj ne pošlje svojega sina v Dom invalidne mladine v Kamnik. Tega ni storila niti ne misli storiti. O ljubečem materinstvu je bilo že veliko napisane pa tudi o defektnih otrocih, za katere strokovnjaki menijo, da se najbolje počutijo v domačem okolju. Mati bi se torej bolnega Matjažka lahko znebila in so vse obtožbe na njen račun, milo povedano, nesramne.

Dalje pišejo tovaršji v odgovoru: »Matjažek pa tudi sicer ni bil osamljen in odtrgan od življenja svoje okolice. Od jeseni 1962 se je šolal v šoli Frana Levstika v Ljubljani. Dokler je še obiskoval šolo, so njegovi sošolci in učitelji napravili vse, kar je bilo v njihovih močeh. Otroci so ga dnevno prenašali po stopnicah...«

To ni res. Bolnega Matjažka je v šolo in iz šole domov nosila tovarišica Ivana Zalar. To je potrdilo več stanovalcev z Gornje trga 37, res pa je, da so ji otroci kdaj pa kdaj pri tem pomagali. Res je, da so bili

otroci do njega čisto obzirni, hkrati pa so se nekateri obnašali do Matjažka tako, da tega preprosto ne moremo napisati. Mati pravi, da ga je v glavnem vzel iz šole. Otrokom tega ne smemo zameriti, saj, kot vidimo, še odrasli ljudje ne razumejo zmerom malega bolnika.

Od jeseni leta 1963 je Matjaž prejel v šoli brezplačno malico in kosilo. Lansko šolsko leto so mu dnevno nosili brezplačno kosilo na dom. Prav tako so mu nosili kosilo na dom tudi letos do njegovega odhoda v zdravilišče.

To je delno res. Odkar je mati sprva plačevala. Ni res, da mu nosijo kosilo na dom iz šole, ampak mu ga je vsak dan prinašala njegova skrbnica Ivana Zalar, ki je za pomoč prejela 6.000 dinarjev mesečno.

Bolnega Matjažka so obiskovali organizirano v skupnih tednih poudarjajo organizacije Rdečega križa. Nosili so mu cvetje in sličice. Vsega razumevanja in pomoči je bila deležna mati tudi na krajevni skupnosti Prule. Društvo prijateljev mladine Prule je otroka obdarilo za vsako novoletno jelko obdaroval in drugimi drobničarjami.

To ni res. Predsvam Matjažka ni obiskal nihče organizirano. Člani Rdečega križa, vsaj kolikor vedo povedati sosedje in Matjažkova mati, niso bili nikoli pri njih. Neresnično je tudi, da ga je Društvo prijateljev mladine Prule vsako leto za novoletno jelko obdarovalo, kar je Matjažek dobil od vseh navedenih organizacij, je bilo to: dve majici, dva para spodnjih hlač in dve brisači, ki jih je tovarišica Brusova prinesla Matjažku letovsponičarji.

Nadalje pišejo tovaršji s Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje, kako so ugotovili Matjažkovo bolezen, in navajajo datume, kdaj so ga pošiljali na morje:

Leta 1962 je Centralni otroški dispanzer napravil predlog 9. februarja in Matjaž je bil od 22. 5. do 29. 6. 1962 (in ne 1963, kot pomotoma piše po naši krivdi zaradi tiskarskega škrapa v prejšnji številki IT)

To ni res — kakor trdi Centralni otroški dispanzer, kjer vodijo točno kartoteko klimatskega zdravljenja. Na Centralnem otroškem dispanzerju so nam uradno napisali, da je bil Matjažek zadnjič na morju leta 1961. Tako trdi tudi mati.

Spis Matjažka za leto 1963 na Komunalnem zavodu za socialno zavarovanje ni nastavljen, v zdravilišču v Kravljici ni bil, zakaj ni šel, no izjavi matere upravni zdravilišča Siljevica mati sama ne ve, verjetno pa je bil v Ljubljani v zdravstvenega stanja v tem letu ni pripeljala niti na zdravstveno komisijo, ki predlaga pri takšnem stanju otroka sigurno ne bi odklonila.

To ni res. Centralni otroški dispanzer je poslal zdravniški komisiji predlog za zdravljenje Matjažka v kakem obmorskem okrevlišču 10. aprila 1963. Iz tega je razvidno, da je Matjažek že moral biti na zdravniškem pregledu.

V letu 1964 je bil otrok od 9. 3. do 11. 3. na Otroški kliniki, ker je mati želela, da uvedejo terapijo z novim preparatom galantinom (ruski preparat). Iz pisane bolezni Otroške klinike je razvidno, da je bila takrat na kliniki epidemija gripe, ki je za bolnike — mišično — lahko zelo nevarna ali celo smrtna. Matjaž je zaradi tega bil že tretji dan odpuščen.

To je res. Gripa na Otroški kliniki pa najbrž ne razaja še vse do danes. Matjažka niso poklicali nazaj.

Ker bi moral po mnenju zdravnikov oboleni Matjažek čimveč telovaditi in se gibati, je mati zaprosila, da bi ga vzeli za kratek čas na Zavod za rehabilitacijo, vendar so njeno prošnjo zavrnili.

Nadalje v svojem odgovoru pišejo, da sem se nekaj dni pred objavo prvega članka oglašil pri zdravnici Centralnega otroškega dispanzerja na domu. Zdravnica mi je takrat rekla, da je potrebno najprej z novimi diagnostičnimi pomagali preveriti diagnozo pri obolelem otroku, in je zato svetovala, naj bi otroka ponovno napotili na pregled in na zdravljenje na Otroško kliniko v Ljubljani, vendar Matjaž na Otroško kliniko ni bil poslan. Zakaj Matjaž na kliniko ni bil poslan, ne pojasnjujejo, čeprav so vsi tako skrbeli zanj.

V letu 1964 je bilo Matjažu odobreno zdravljenje v Siljevici, vendar sele v poznem jeseni, tik pred zimo. Mati, naveličana vsega, je medtem že porabila svoje letni dopust in Matjažka samega ni poslala v Siljevico. To ji podpisniki odgovora štejejo v slabo; vendar jo lahko razumemo, ko nam je pravila, kako težko sta vse poletje čakala za Matjažkom, kdaj bosta šla na morje. Zakaj ni dobil odobritve se prej, je v odgovoru utemeljeno takole: »Poletni življenjski poveriljanje otroka na njegovo psihično doživljanje sigurno ne bi najugodnejše vplival.«

To je res. Toda drznili bi si povprašati podpisane tovaršje, ali je za Matjažko

vo psihično doživljanje v poletnih mesecih bolj ugodna zatohla podstrešna soba, iz katere lahko posluša skozi okno svoje tovaršje, ki se odhajajo kopat na Ljubljano.

V odgovoru omenjajo razen stenoplexa tudi druge injekcije in pravijo med drugim: »... materi je bilo nasvetovano, da preko Zavoda za socialno zavarovanje zaprosi za injekcije galantamin, ki se takrat pri nas niso dobile. Zdravilo je bilo preko Intercommerca v Beogradu zares nabavljeno, vendar je takrat mati svojevoljno menjala zdravstveni zavod in tako Matjaž teh injekcij ni dobil.«

To ni res. Sama mati pravi o tem takole: »Lani sem pisala preko RTV Ljubljana v Beograd na Intercommerca, kjer so mi odgovorili, da zdravilo sicer imajo, vendar mi ga lahko pošljejo samo preko zdravnik. To sem povedala zdravniku, ki je takrat zdravljal Matjažka. Veliko časa je minilo, sama več ne vem, koliko, ko so me obvestili iz Otroškega dispanzerja v Ljubljani, da tih zdravil ni, pač pa so mi rekli, naj naredim prošnjo na Socialni zavod v Ljubljani, kar pa zares nisem storila, saj sem imela občutek, da je vse moje početje zaman.«

Matjaževa mati ni vložila na Komunalni zavod za socialno zavarovanje nobene vloge za povračilo dinarskih sredstev za nabavo zdravil stenoplexa, niti ni sliče vloge vložila na Sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo za uvoz takšnih zdravil.

To je res. Toda če so že vsi tako zelo skrbeli za Matjažka, kot to neprestano poudarjajo v svojem odgovoru, bi po našem skromnem mnenju lahko tudi to de-

lo opravil eden izmed teh, ki so bili Matjažku vedno pripravljeno pomagati; saj bi lahko vedel, da preprosta delavka takih prošenj ni vajena pisati, razen tega za ta člen Matjažkova mati sploh vedela ni in bi jo lahko vsaj obvestili, če prej ne, pa po našem prvem pisanju.

Matjažek je zdaj le odšel na morje. Toda sele po mnenjem pisanju v našem tedniku. V zvezi s tem mi očitajo, da sem napisal neresnično trditev, da je odšel na morje za štirinajst dni. Zal mi je tako povedala mati. Njej pa je rekla zdravnica, da bosta ostala na morju dva do tri tedne. To sem napisal torej napak in sem kriv.

Na koncu odgovora je navedeno mnenje strokovnega kolegija klinične bolnišnice za otroške bolezni in Ljubljani o Matjažkovi bolezni in zdravlilu stenoplexa.

Iz tega odgovora razberemo naslednje: ni dokazano, da injekcije stenoplex pri mišični progresivni distrofiji pomagajo. Hkrati pa tudi ni dokazano, da ne pomagajo.

Ob koncu pa je še naša dolžnost, da povemo, da se po prvi kurti zdravljenja z injekcijami stenoplexa Matjažek lahko spet opira na roke, kar se še pred meseci ni mogel več.

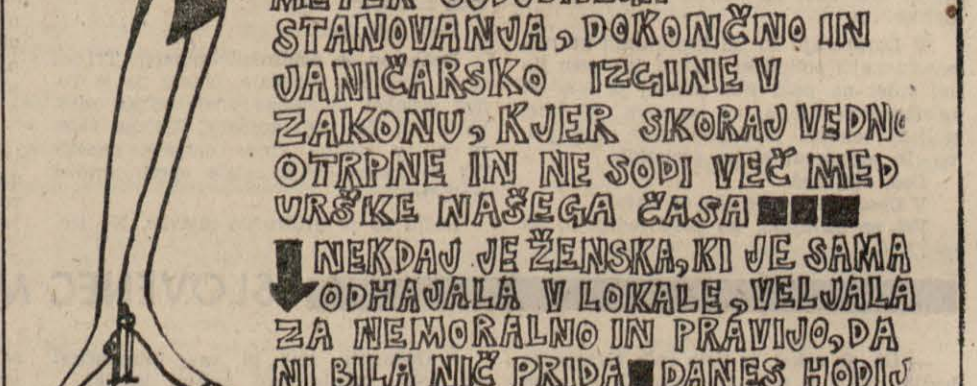
Toliko o Matjažku. Povedati pa moram, da sem dobil v zadnjem času več pism, v katerih se oglašajo precej in morda še hujših bolnikov, kot je Matjažek. Z okorno pisavo mi pišejo o svojem življenju in človeku se ob branju teh pism dvigajo lasje... Vse kaže, da bodo morali tovarišji s Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje še pisati odgovore.

TONE FORNEZZIO

KARIKA TURISTOVA TURA

OD NEKDAJ LEPE SO LJUBLJANKE SLOVELE ZATO JIH TUDI LOČIMO PO GLEDE NEKAKIJSKIH, KI SO, KI SO BILE, KI PRIHAJAVO, KI ODHAJAVO IN KI JIH SPLOH NI!

← SKUPNI IMENOVALEC LJUBLJANKE SKE URŠKE NI POMEMBNO V KATERO GENERACIJO SODI JE NAMREČ VSESKOZI ENAKA OBLAČILO JE ZANEMARLJIV FAKTOR, KI JI GA JE V MOJEM PRIMERU NADELA CENZURA IN NE MODA...
GENERACIJA, KI JE NI, JE NAJEŠTEVILNEJŠA
KLJUB MI NIMALNE MUŠTEVILU SLOVENK, KI SE KAŽEJO ŽELJE PO OHRANITVI POVPREČNEGA ŠTEVILA LJUDSTVA NA KVADRATNI METER SODOBNEGA STANOVANJA, DOKONČNO IN JANIČARSKO IZČINE V ZAKONU, KJER SKORAJ VEDNO OTRPNJE IN NE SODI VEČ MED URŠKE NAŠEGA ČASA...
↓ NEKDAJ JE ŽENSKA, KI JE SAMA ODHAJALA V LOKALE, VELJALA ZA MEMORALNO IN PRAVIJO, DA NI BILA NIČ PRIDA DANES HODI LJUBLJANKE V LOKALE BREZ MOŠKEGA SPREMSTVA IN SE NAD NJIMI NE ZGRAŽA NIHČE, KER JE ŠE VEDNO MNOGO SPODOBNIH MOŠKIH, KI SKRBE, DA VSAJ OPIDEJO NE SAME!.

HOTEL „SLON“

IN SE PREPRICAJTE O NASIH PROVOSTNIH SPECIJALITETAH TER SOLIDNI POSTREZBI!

SE AVTOSTOP SPLAČA?

Tujci v Jugoslaviji: Ne! Domači avtostoparji: Da! Šoferji: Kakor kdo in kakor kdaj

Tržaška cesta zgodaj jutraj. Precej jih čaka na brezplačen prevoz. Med njimi je nekaj tujcev, katerih narodnost izpričujejo tuje zastavice na nahrbtnikih. Vsi so si soradni po tem, da obupano mahajo z rokami, in da jim včasih vozniki pokažejo osie. Pravkar je tovornjak zavil na rob ceste. Dva nesrečnika s potovalkama tečeta za njim. Se nekaj besed z voznikom in že se stlačita v kabino. Ta dva sta že preskrbjena.

Se bo ustavil ali ne? To je zdaj vprašanje.

Malo više ob cesti stojita dva Angleža z ogromnima nahrbtnikoma. Za seboj sta imela že častljivo kilometražo. Kratek pogovor ne bi škodoval. Pristopil sem in ju začel izpraševati v šolski angleščini. Da sta iz Glasgova, sta povedala, in da potujeta po Evropi že mesec in pol. Pri toževanju nad našimi šoferji ni bilo ne konca ne kraja. Jugoslavijo sta označila za najslabšo državo glede avtostopa. Kaj kmalu sta si oprta nahrbtnika in dejala, da gresta raje z vlakom, in sta menda res tudi šla. Se enega Angleža opazim med množico avtostoparjev. Tudi od njega bi se dalo marsikaj zvedeti. Spet sem začel s šolsko angleščino in kar nerodno mi je postalo, ko mi mož ni odgovoril. Torej govorim tako slabo, da me še razumel ni. Poizkusim še enkrat, nato pa kar po domače vprašam, kam potuje. Da me to prav nič ne briga, mi je odgovoril.

SMOLA Z "INOZEMCI"

Tokrat lovim žrtve ob Dolenjski cesti. Tu je črpalka zbirala avtostoparjev. Več fantov z boršami in potovalkami čaka svojega odrešenika. Med njimi je tudi nekdo, ki bi ga upravičeno šteli med elito svetovnih potopnikov. Lasje mu segajo skoraj do ramen in gosta črna brada mu obkroža obraz. Nahrbtnik je poln emblemov in zastavic, verjetno je prepotoval že vsvo Evropo in še več. Čas teče, fantje stopajo, uspeha ni. Sklenil sem, da bom stopal tudi jaz, da še od šoferjev slišnem kakšno avtostoparsko zgodbo. Pristopim k avtomobilu s francosko registracijo: »Bonjour monsieur, pozdravim starejšega gospoda, ki se je pravkar sko-bacal iz vozila, in nato v polomljeni francoski povem, kaj bi rad. Možakar me je malo začudeno pogledal, nato pa se je obrnil k svojemu tovarišu v vozilu: »Ej, Janez, ali znaš ti mogoče francosko? Tu ne neki Francoz nekaj gnjavi.« Končno smo se kar po domače pomenili in zvedel sem, da sta prišla le po bencin.

KAJ PRAVIJO AVTOSTOPARJI

Začel sem kar po vrsti. Sprraševal sem različne stvari in dobival različne odgovore. Poličke? »Študenti. Večkrat poizkusite z avtostopom?« »Skoraj vedno. Doma sem iz Celja, večkrat grem domov, saj veste, vlak stane, avtobus je še dražji...«

Imate vedno srečo? »Skoraj vedno, včasih sem že ostal na cesti, pa to se ne primeri pogosto.« Ali spotate samo domov ali tudi na drugih relacijah? »Se enkrat naj omenim denar, stopam na vseh potovanjih.« Kakšno je vaše mnenje o šoferjih? »Tako in tako.« Mislim, katera vozila najraje ustavljajo? »Službena vozila, kombiji, poltovorni avtomobili.« Stopate tudi motoriste? »Vse, kar ima motor.« Ali verjamete, da ima neži spol prednost? »Nedvomno, to so najhujši paraziti.« In za konec še kakšen doživljaj, ki vam bo ostal v spominu? »Prijeten ali neprijeten?« Kakor hočete. »Stopal sem iz Dolenjskih Toplic v Novo mesto. Kakih dvesto metrov daleč je ustavil fičo. Ko sem pritekel do njega, je šofer pritisnil na plin, sopotnik pa mi je kazal osie.« Zahvalil sem se mu za pogovor ter odšel na lov za drugo žrtvijo. Izbral sem ga v Sentvidu. Bil je dijak. »Stopanje mi je hobby.« je povedal. »Večkrat se takole postavim in poizkusim srečo.« Stopate vedno sami? »Sam. Stopanje v dvojce ne osplača. Tudi preveč priljage ni priporočljivo.« Kdo pa najraje ustavi, rdeče ali bele tablice? »Dva proti ena za rdeče.« Ste kdaj ostali na cesti? »Večkrat, zvečer se to najraje primeri.« Kakšno je vaše mnenje o tujcih? »Bolj so ljubazni kot domačini, le da imajo vedno preveč priljage.« Bi jih morda lahko razvrstili po narodnostih? »Da, na prvem mestu so Francozi, nato Skandinavci, Avstrijci, Nemci in nazadnje Italijani.« Kaj pa vzhodne države? »Morda bi bili na prvem mestu, pa nimajo prostora.« Verjamete, da imajo dekleta prednost? »Vsekakor, za zdaj je še premalo ženskih voznik. Dekleta sploh ne spoštujejo nenapisanih pravil avtostopa, ne upoštevajo vrstnega reda.«

Zaželel sem mu srečo in se namenil povprašat še kako dekle.

Z VSAKO DRVRNICO SE TUDI NE PELJEM

Tu ni šlo lahko. Osebnih podatki? Ne, ni šlo. Preidimo k bolj splošnim vprašanjem. Veliko spotate? »Največkrat domov.« Imate vedno srečo? »Vedno.« Kdo najraje ustavlja? »Osebnih avtomobilov, tovornjak.« Motoristov ne spotate? »Nikoli.« Ali se zavedate prednosti, ki jo dekletom pripisujejo moški avtostoparji?

»Res je, da nam malo raje ustavljajo, prevelikih razlik pa ni.« Morda mi lahko poveste kakšno prijetno doživetje, ki ste ga doživeli med avtostopom? »Kaj pa mi sluje o meni.« Oprostite, napačno ste me razumeli, saj nisem tega mislil, tako in drugače sem se še opravičeval, a vse zaman. Tu sem opravičeval, več kot klobute ne bi dobil. Poizkusil sem drugje. Spet formalna vprašanja. Na nekatera sem dobil odgovor, na nekatera mi je odgovorila s smehom. Zvedel sem le, da stopa za zabavo. Stopala je le nekateri avtomobile, take, malo večje. Ko sem jo vprašal glede tega, je odgovorila: »Mislite, da se bom usedla v vsako drvarnico.«

BESEDO IMAJO ŠOFERJI

Priti z njimi v stik. Postavil sem se na rob ceste in začel. Avtomobil so brželi mimo, nekateri šoferji so kazali levo, desno, nekateri nikamor. Čakal sem točno 42 minut, preden je zapeljal na rob fičo. Peljal je proti Ribnici. Sledil je kratek uvod, nato vprašanja. Ali večkrat poberete avtostoparja? »Vedno.« Zakaj? »Pred kratkim sem bil še sam avtostopar in vem, kako je človeku pri sru, ko stoji ob cesti.« Govori se, da šoferji raje ustavljate dekletom, kaj pa vi? »Brez razlike.« Ste morda doživeli kdaj že kaj neprijetnega? »Ne, kot sem že rekel, vozim še malo časa.«

Torej avtostoparji, ena proti nič za vas.

Drugič spet lovim žrtve na Bledu. Smer poti: Bohinj. Spet je ustavil fičo. Nekoliko sem se začudil, saj so se v njem drenjali že trije. Spet sem previdno začel izpraševati. »Saj se nič ne pozna, če še enega poberem, in za teh trideset kilometrov ni besede vedno.« je dejal šofer. »Tudi sicer, če imam prostor, še kakšnega vzamem.« Ali morda dajete prednost dekletom? »Niti ne, saj sem že v letih.« Torej še en prijatelj avtostoparjev.

Lovim tretjo žrtve. Tokrat na Vrhniki. Smer poti: Koper. Čakal sem točno eno uro in šestindvajset minut. Ustavil je tovornjak. »Do Kopra ne grem, če hočete, vas lahko peljem do Razdrtega.« Povedal mi je, da je že ustavil dvema na Viču pa sta hotela »brez prestopanja« v Portorož. Razen tega sta pa še izjavila, da se s tovornjaki ne vozita. Da ni udobno in da gre prepočas. Se ena črna pika

za avtostoparje. Ali radi ustavljate? »Vedno, kadar vozim sam. Tako lahko s kom govorim in vožnja prej mine.« Ali imate morda kakšne slabe spomine na avtostoparje? »Posebno slabih nimam. Nekoč mi je nekdo sitnaril, naj ga peljem prav do doma, česar pa s tovornjakom na službeni vožnji nisem mogel storiti.« Kdo ima pri vas prednost, fantje ali dekleta? »Kdor stopa.«

V Razdrtem sem izstopil. Spremenil sem smer in stopal proti Gorici. Čakal sem že krepki dve uri. Osebnih avtomobil, rdeča tablica. Šofer me je nekoliko sumljivo ozledoval. Kaj hitro sem ugotovil, da misli, da bom bobrisal v Italijo. Zaman sem ga prepričeval, da pripravim renortazo o avtostopu in da mi je v socializmu dobro. Kljub temu mi v Gorici ni povzročal težav, čeprav sem pričakoval, da me bo peljal naravnost na postajo Ljudske milice, v dobri veri, da je ujel ubežnika.

Redkokdaj se primeri, da ustavi ženska. Enkrat sem imel to srečo, ustavila je voznika, ki je prevažala le po družinsko avtostoparjev. »Ravno za enega bo še prostor.« in že smo se peljali. Povedala je, da tudi njen sin rad stopa, da je tako prepotoval vso Evropo.

Tako torej, to so izjavili vozniki, ki radi ustavljajo in se usmilijo skoraj vsakega dvignjenega palca.

SAJ JE MOJ AVTO, NE NJIHOV

In kaj so rekli tisti, ki se ne ozirajo na avtostoparje, čeprav imajo prazna vozila.

Lovil sem jih vsepovsod. Nekateri sploh niso odgovorili. Najpogostnejši odgovor je bil: »Zakaj pa potujejo, če nimajo denarja.« Eden je pripomnil, da ga avtostoparji sami pripravili do tega, da ne ustavi nikomur. »Človek jih pelje, potem pa hočejo še to in ono.« Ali je bil to samo izgovor? ... »Zakaj bi jim moral pa prav jaz ustaviti? Saj je avto moj, ne njihov.« In že se je tisti »jaz« stlačil v vozilo in odropotal po cesti.

In še odgovor voznice: »Saj veste, včasih se malo bojim, ko ne vem, koga bom sprejela v vozilo.«

To sem torej zvedel o avtostopu. Ali se še splača ali ne...?

JANEZ ŽRNEC

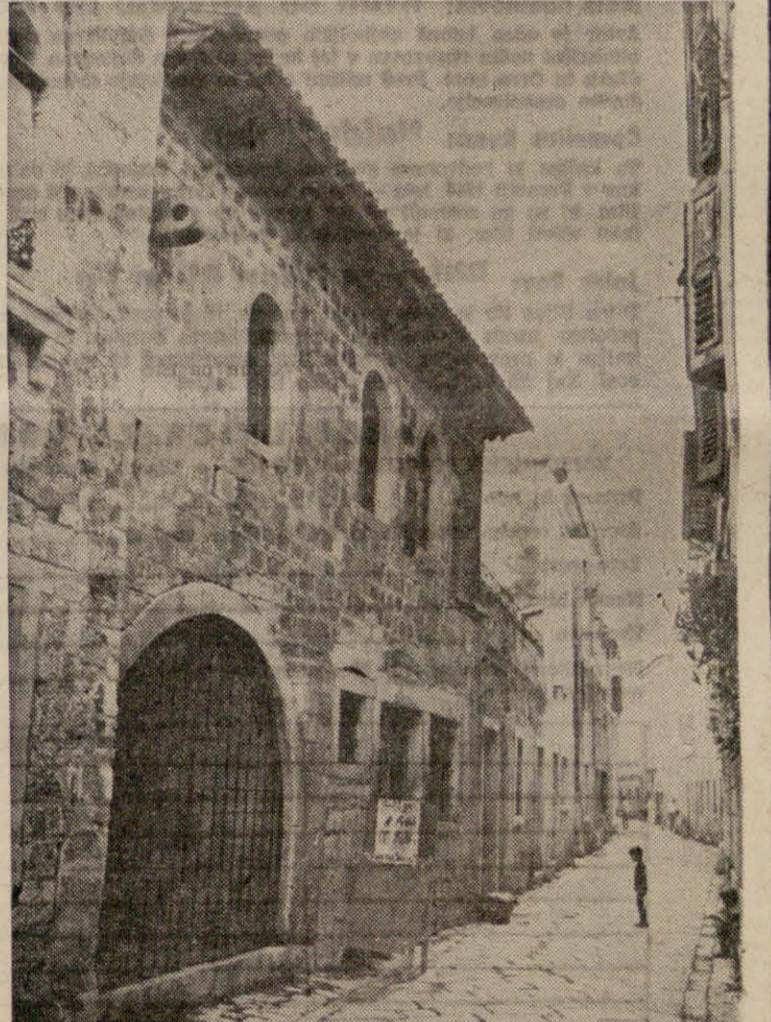
Zlatorog

1. VSAKA NOVOST RAZVESELJUJE:
2. Taft — novi lak za lase bo dobrodošel vsaki zahtevni ženi. Tudi vam bo postal neodoljiv za utrjevanje pričeske, če imate mastne ali normalne lase.
3. Če želite prav izbrati — vzemite Taft, novi lak za lase!

PO NAŠI DEŽELI NEKOČ IN DANES

● OSEMSTOLETNA HIŠA

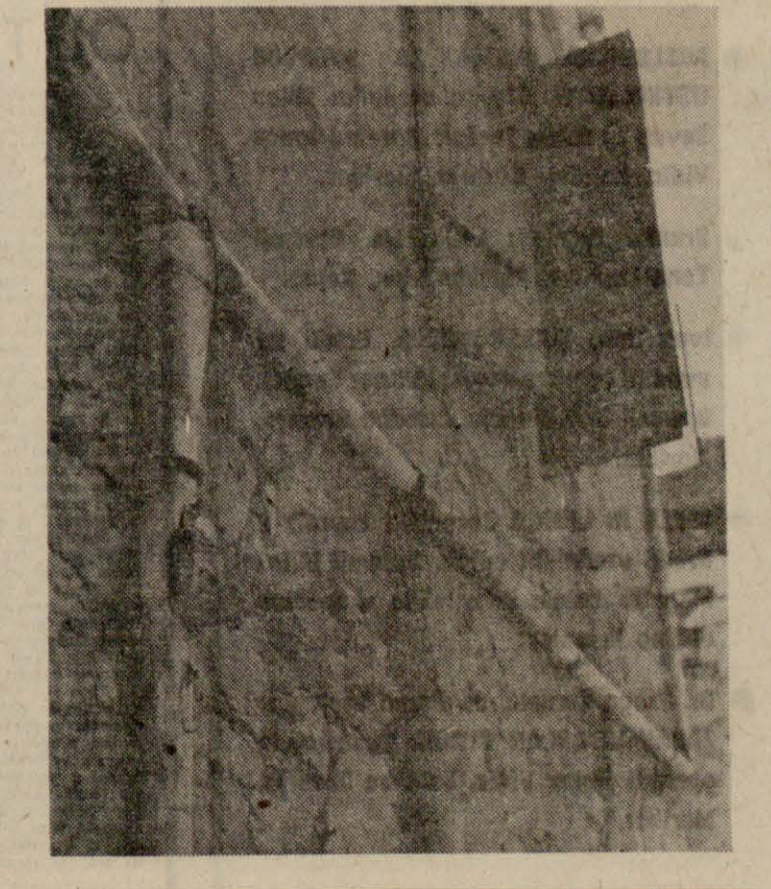
Čeprav je naša domovina doživljala v vseh dobah kaj čudno usodo, prestala niz sprememb, preseljevanj plemen in narodov, bitk in okupacij, prirodnih nesreč in revolucij pa je vendar še dokaj bogata s spomeniki preteklosti, ki so vsem neštetim nadlogam kljubovali in jih srečno prešli. Med take pomembnejše spomenike sodijo tudi primerki romanske arhitekture: medtem ko je zlasti v Dalmaciji in v fužnih predelih države ohranjenih še nekaj romanskih cerkev, pa so hiše iz XI., XII. in XIII. stoletja zelo redke — pač zato, ker so bile večinoma lesene. Znano pa je, da je les zelo občutljiv gradbeni material. No,

Poreč v Istri je nekakšna izjema: kljub temu, da je doživljala zelo spremenljive čase, potrebe in vojne in je bilo zadnje vojno čisto bombardirano, so v njem ostale še tri (seveda zidane) romanske hiše, vsaka drugačnega tipa. Najimenterjša pa je gotovo hiša »Dva sveca« iz konca XII. stoletja, ki se je z nespremenjeno notranjo obliko ohranila do danes. Zda jo čisto upo rabljajo za razstave in manjše umetniške prireditve.

● KO JE VODE DOVOLJ

Ko na peščenem otoku Susku dežuje, cela mreža žlebov zbira kapljo in jo odvaja v zbiralnice pod hišami ali ob njih. Ko pa je vode dovolj, kje sredi zunanjsega zidu preklopijo poseben korček, ki je sicer del cevi, in namesto v poln zbiralnik voda zviška veselo teče na ulico.

TT VPRAŠUJE TT VPRAŠUJE TT VPRAŠUJE

PREVEČ GOVORIMO -PREMALO STORIMO

Za občino Piran, na skrajnem zahodu naše republike, je v rabi že nekako udomačen izraz »žepna občina«. No, in prav s tem vprašanjem se je začel naš pogovor s predsednikom občinske skupščine v Piranu s tovarišem ing. Zdravkom Pajkom.

TT: Menite, da je ta naziv ustrezen za vašo občino?

Predsednik: Vzdevek res ni upravičen. Prvič ne zaradi tega, ker naša občina ni najmanjša (ima 12.281 prebivalcev), drugič pa, ker občina Piran ni zgolj — mesto Piran.

TT: V zveznem tekmovanju, ki ga je letos priredila Turistična zveza Hrvaške za najboljše in najbolj urejeno turistično mesto ali letovišče, je Piran zasedel peto. Portorož pa komaj deseto mesto. Mar vas ni tako razvrstitev presenetila?

Predsednik: Vsekakor. Zlasti zaradi obrazložitve. Poglejte, Piran je bil nagradjen s tako visoko uvrstitvijo predvsem zaradi čistote, Portorož pa zaradi lepe urejenih naravnih plaž in dobro organizirane trgovine. Dejstvo pa je, da sta bili naši dve turistični postojanki nagradjeni za tisto, česar po mojem trdnem prepričanju nimata. Niti Piran čistoče, ki ji še mnogo manjka, da bi bila vzorna, saj se venomer ubadamo s komunalno, niti Portorož, ki nima razvite trgovine in tudi ne — bodimo iskreni — »čudovitih« naravnih plaž.

TT: Radi govorimo o milijardah. Zadržite čase pa je turizem »slagera«. Za vašo občino menimo, da bi tudi dejansko moral biti?

Predsednik: Pa ni! Turizem in gostinstvo ustvarita na našem področju komaj šestino vsega bruto produkta.

TT: Vzrok?

Predsednik: Subjektivni. Vsekakor bolj subjektivni kot objektivni. Kaj radi se pogovarjamo o »super ho-

telih, zelo neradi pa slišimo, da tudi v najdražjem hotelu nisi postrežen tako, kot bi moral biti in kolikor plačala.

TT: Po sprejetju zakona o zasebnem gostinstvu aprila letos je veljalo za vašo občino, da si je »rupal« odpreti gostinski lokal le neki Makedonec?

Predsednik: Da, precej časa je bil osamljen. Zda pa smo še desetim drugim odobrili, da odprejo zasebne gostinske obrate... Toda zdaj se mi, da je nekaj narobe med družbenim sektorjem gostinstva in zasebnim. Prvi se namreč zelo težko sprijazni z delovanjem zasebnikov, pri katerih je praviloma boljša postrežba in nižje cene... Našega Makedonca so »obiskovali« vse mogoče inšpekcije, od občinske do zvezne...

TT: Pa mislite, da bo to število zasebnih gostišč zadostovalo za vaše področje?

Predsednik: Menim, da ne. Toda dogajajo se tudi, denimo, take reči: Prav tisti organ pri nas na skupščini, ki je pripravil načrte za adaptacijo kake gostilne, potem ni dal dovoljenja za poslovanje.

TT: Govori se, da so štete ure slikovitim piranskim solinam?

Predsednik: Vse tako kaže. Izsušili jih bomo, najprej v Luciji, in tam naj bi bili različni športni tereni, namesto prvotno predvidenih visokih hotelov.

TT: Je mar sol postala pri vas tako »meslana«?

Predsednik: V Piranu ravno ne morem reči, da smo čisto brez soli! Toda proizvodnja je nerentabilna: letos smo pridobili le 3500 ton, lani pa 18.000 ton. Matematika je na dani. Kje pa je rečeno, da se moramo ali da bi se morali vse poliete ozirati v nebo zaradi soli?

TT: Kam plove »Splošna plovba«?

Predsednik: Po suhem za sedaj še ne, čeprav bi ji to včasih kar ustrezalo! Vendar bomo morali našo

»Plovbo« še okrepiti zaradi določenih razprtij med »plovbarji« vzdolž Jadrana. Ker njeni partnerji začena-jo koketirati drugače in z drugimi, bo morala naša »Plovba« svoje linijsko ladjeve še bolj okrepiti.

TT: O vaši zadruzi je bilo napisanega že marsikaj... Predsednik: Res je. Ne morem pa reči, da je naša zadruga nepotrebna; le to napako ima tudi, da odkupuje na domačem področju, prodaja pa zunaj njega. Da bi bila razlika med odkupno ceno in prodajno ceno zadrug stodostrtna, za gotovo ne drži, ker sem s prodajnimi cenami zadrug seznanjen že po službeni dolžnosti. Kakšne pa so prodajne cene v trgovini, me sproti obvešča moja žena, ki je z njimi prav dobro seznanjena...

TT: Kaj menite o zborih volivcev: kot predsednik in kot volivec?

Predsednik: Kot volivec sem se jih zelo poredko udeleževal; sicer tudi zaradi tega, ker sem bil precej službeno odsoten. Kot predsednik pa se jih udeležujem, saj se jih moram.

TT: In kaj menite o tem, da mnogo predlogov in sklepov zborov volivcev skupščine ne izpolnjujejo?

Predsednik: Tudi to se dogaja, a kaj ko pa so predlogi eno, proračun pa drugo!

TT: Če bi prišlo do tega, da bi kandidiral še za eno mandatno dobo, ali bi?

Predsednik: Ne! Imam svoj poklic; sem strojni inženir in sem prišel iz »Splošne plovbe«. Tja bi se tudi vrnil!

TT: Zakaj si ne bi torej želeli biti več predsednik?

Predsednik: Zato, ker preveč govorimo in premalo storimo!

TT: Hvala lepa za odgovore! IZTOK AUSEC

UPOKOJENCI, DIJAKI, UČENCI

V VSEH KRAJIH SLOVENIJE IŠČEMO
PRODAJALCE
ZA PRODAJO NAŠIH LISTOV PO DOMOVH
UGODNI POGOJI — DOBER ZASLUŽEK!

Odločite se in nam pišite na naslov: Časopisno podjetje DELO, Ljubljana, Tomšičeva 1 — komercialno propagandna služba

LASTNIKE MANJŠIH LOKALOV ALI KIOSKOV

VABIMO K SODELOVANJU pri prodaji našega lista

»TEDENSKIE TRIBUNE«

POGOJE SODELOVANJA POSREDUJEMO INTERESENTOM
PO PREJEMU NJIHOVIH PONUDB.

SORGE-

OBVEŠEVALEC STOLETJA
Mihaila Marića

Najnovija izdaja
„EPOHE“ —
pravkar dotiskana!

Epohe - Zagreb
Bogovičeva 3.

Doslej najbolje napisano delo na temu Richarda Sorgeja, zelo nadarjenega obveščevalca, ki je ostal v legendi in zgodovini, ker je rešil Moskvo in tako spremenil dogajanja druge svetovne vojne. Avtor se je pogovarjal z Maksom Klauzenom, Sorgejevim radiotelegrafistom, o katerem so mislili, da ni več živ. Klauzen je napisal predgovor za to knjigo. Uvodno besedo je napisal Hiroši Jamasaki-Vukelič, sin našega rojaka Branka Vukeliča, Sorgejevega pomočnika. »Sorgej« je najboljši dramatični dokument so petorici iz Tokijae in naš knjižničarski bestseller 470 strani, 32 ilustracij, trda vezava, barvni ovitek. Knjiga je tiskana v Epohini »biblioteki C« (srbsko-hrvatska izdaja). Cena 3.000 dinarjev.

Naročilnice za posamezne knjige do 6.000 dinarjev bomo poslali samo s povzetjem, za zneske nad 6.000 dinarjev pa tudi na desettimesečno odplačilo.

OSTALE KNJIGE IZ BIBLIOTEKE »C«

Anatomija jednog atentata 3.500 din
Poročilo Warebove komisije o atentatu na predsednika Kennedyja. Knjiga je povzročila najrazličnejše komentarje po vsem svetu. V vseh državah je prevod knjige vzbudil izredno zanimanje.

Tajna prepiska Churchill - Staliin 3.000 din
Tajna, strogo zaupna pisma med Churchillom in Stalinom nam odkrivajo dramatično ozadje druge svetovne vojne; dramatični dvojez dveh velikih državnikov, ki sta imela skupen cilj: uničiti fašizem, hkrati pa različne plane za povojno ureditev sveta.

Ka-izetnik 135633: Kuća lutaka 2.000 din
pisano na podlagi verodostojnega dnevnika. V knjigi je opisana usoda »belih sužnje« — deklet, katera so fašisti privlekli iz okupiranih držav v svoje »hiše za razveseljevanje esesovcev«. Knjiga je veren dokaz takratnih razmer. Avtor je opisal pretresljivo usodo deklet, ki so jih prisilno pripeljali za prostitucijo. To je najbolj pretresljiva knjiga, ki jo je kdajkoli napisala roka — kot je to dejal kritik »Sunday Timesa«.

Brenden N. Bulov: Opet jaše Ku-Klux-Klan 2.000 din
Ku-klux-klan je naziv zločinske in močne organizacije, pred katero še danes drhtijo milijoni »poborvanih« Amerikancev. V knjigi je prikazano zločinsko delovanje organizacije z vsemi metodami nastila in mističnim ritualom.

Hamšik Dušan - Jiri Prožak: Bomba za Heydricha 1.500 din
Atentat na »druga človeka«, Henricha Heydricha, protektorja okupirane Češke — atentat, ki je vzbudil tolikšen bes Hitlerja, da je dal »zravnati« češko mesto Lidice, je tema te razburljive in dramatične knjige.

Franco Bandini: Poslednjih 95 sati Benita Mussolinija 2.000 din
O Mussoliniju so napisali mnogo knjig, med katerimi ima ta knjiga posebno mesto: z uporabo metod zgodovinarjev je avtor v njej opisal dogodke v Italiji ob koncu druge svetovne vojne in prikazal dramatične dneve dokončnega zloma fašizma ter dogodke o smrti italijanskega diktatorja.

Nikola B. Milovanović: »Kraljev izaslanik« u redovima UDBE 1.000 din
Med fantastičnimi uspehi, ki jih je UDB dosegla v borbi proti ljudskim izdajalcem ima akcija, ki je opisana v tej knjigi posebno mesto: vse je opisano tako plastično z mnogimi dramatičnimi situacijami, da lahko knjigo beremo kot najbolj uspešen kriminalističen roman.

Mata Radulović: Krua se zatvorio na tromedi 1.800 din
Avtor je eden izmed najboljših poznavalcev četniškega zločinskega gibanja v naši državi. Na živ, publicistični način obravnava v tej knjigi problem dokončne likvidacije četnikov na tromedi Bosne, Sandžaka in Crne gore. Pred našimi očmi se razpletajo avtentične scene razpada zadnjih skupinic te zločinske organizacije.

Cornelius Ryan: Naiduži dan 2.000 din
Ta knjiga je nedvomno svetovni bestseller. Dogodki, ki so opisani v tej knjigi — izkrcavanje zaveznikov v Franciji 1944. leta — so nedvomno najpomembnejši dogodki v drugi svetovni vojni. Kdor je gledal film, ki so ga snemali po tej knjigi, bo z zanimanjem bral tudi to knjigo. Kdor pa je bral knjigo, bo želel videti film, ki je nepozabno doživetje.

Jules Roy: Ritka za Dien Bijen Fu
Dien Bijen Fu je malo azijska naselje, ki je pred desetimi leti prišlo v svetovno zgodovino. Tu je započeta usoda francoskega ekspedicijskega korpusa in podana lekcija kolonizatorjem. Aktualnost te knjige je prav sedaj neprekosljiva. Amerikanci so se zapletli v vojno v Vietnamu še bolj kot Francozi. Kaj jih čaka na teh vročih tleh Azije?

NAROČILNICA ZA ODPLAČILO (TT)

ZALOŽNIŠKO PODJETJE »EPOHA« — Zagreb, Bogovičeva 3, p. p. 396

Prilimek in ime
Številka osebne izkaznice in kje je bila izdana
Leto rojstva
Naslov bivališča
Zaposlen pri
Nepreklicno naročam na 10-mesečno odplačilo od 1965 leta dalje spodaj navedene knjige.

Avtor	Naslov knjige	Znesek

SKUPNO:

Poznam pogoje za odplačilo: takoj bom »Epohi« sporočil vsako spremembo bivališča ali zaposlitve, vplačal bom redno vsak mesec, in sicer do 10. v mesecu za minul mesec. Če ne bom vplačal enega obroka, bom plačal celotni znesek, ki ga dolgujem. Priznam pristojnost Gospodarskega sodišča v Zagrebu.

Potrdilo podjetja o zaposlitvi: _____

Podpis naročnika: _____

(Naročilnica brez potrdila podjetja ni veljavna. Upokojenci naj priložijo odrezek od pokojninskega listka).

NOVOSTI ZALOŽB

- POSLOVILNA PISMA ZA SVOBODO USTRELJENIH. Glavna urednika Milan Ževart in Stane Terčak. Opremil Janez Vidic. Založba Obzorja, Maribor.
- Branko Hofman: LJUBEZEN. Opremil Tone Lapajne. Založba Lipa, Koper.
- Ivan Rob: IZBRANO DELO. Uredil ter uvod in opombe napisal Viktor Smolej. Opremil Uroš Vageja. Založba Obzorja, Maribor.
- JEKLO IN LJUDJE. Jeseniški zbornik I. Uredil uredniški odbor. Opremil Miloš Magolič. Izdala in založila skupščina občine Jesenice.
- Dr. Draga Černeč, dr. Franc Rostaher: ZDRAV IN BOLAN OTROK. Ilustriral in opremil Janez Vidic. Založba Obzorja, Maribor.

FILMI, KI JIH GLEDAMO

OD TOD DO VEČNOSTI

Ameriški film v črno-beli fotografiji; režija Fred Zinnemann; nastopajo Burt Lancaster, Montgomery Clift, Frank Sinatra, Deborah Kerr, Donna Reed; proizvodnja Columbia; distribucija Morava film, Beograd.

Ameriški film Od tod do večnosti je bil posnet leta 1953, pri nas ga gledamo šele letos in pomeni neko posebnost, manj potrebo, saj spada že v program kinoteke. Narejen je bil v tistih letih, ko je bila ameriška filmska umetnost podvržena na eni strani tujemu gospodarskemu položaju, v filmski industriji, ki je dopustil režiserjem, da so se osvobodili pritiska velikih filmskih družb in filme realizirali mimo komercialnih direktiv, na drugi strani pa se je pojavil velik dvom, ki je zajel napredne filmske ustvarjalce, kajli zasluževanja pri Komisiji za raziskavo protiameriških dejavnosti niso lomila samo neposredno prizadekih, temveč so paralizirala socialno kritične tendence, spodbujane po New Dealu. Vsi ambiciozni filmi petdesetih let so bili odraz tega stanja. Vodilni režiserji, ki so ustvarili filme v teh letih, so izstopili v prvi plan že med vojno ali tik po nji. Poznamo Johna Hustona, Elio Kazana, Billyja Wilderja, Anthonyja Manna, Georga Stevensa, Josepha L. Mankiewicza, Freda Zinnemanna. Slednji je bil morda edini, ki je znal v ameriški film prineseti italijanski neorealizem in napraviti iz njega pravo ameriško varianto v obliki in misli. Zinnemann je prišel v Hollywood že pred vojno in je pripadal smeri, ki se je zavzemala za poldokumentarce z elementi igranega filma. Zinnemann je te elemente redno znova dodajal svojim celovečernim igranim filmom in servenca, ki so zrastle iz tega, spadajo med najboljše v njegovih filmih. Te dokumentarnosti se ni nikdar popolnoma odrekel.

Zinnemann je napravil najboljši protinacistični film Sedmi križ, videli smo tudi njegove Zaznamovane, v razrušeni povojni Evropi; v filmu Može pa je razmišljal o vojnem invalidu, ki so ga izločili. V tem filmu je prvi nastopil Marlon Brando. V filmu Tereza je prišel najbližje ameriški neorealizmu in to v misli in zgradbi. Sledil je oskrbljeni film Točno opolne z Garyjem Cooperjem. Za ta film je prvi dobil Oskarja za režijo. A že naslednje leto je ponovno dobil Oskarja za režijo filma Od tod do večnosti. Sledil je glasbeni film Oklahoma in temu Zgodba o nuni. Vse te filme smo videli tudi pri nas. Film Od tod do večnosti je z nagradami preložen. Poleg Oskarja za režijo je dobil še Oskarja za scenarij, fotografijo, montažo, zvočno opremo, popevko in še Oskarja za stransko žensko vlogo in stransko moško vlogo, v kateri se je vrnil iz anonimnosti Frank Sinatra. Od tod do večnosti je spet Zinnemannova ameriška varianta neorealizma, tokrat v vojaškem okolju tik pred drugo svetovno vojno. Kot v naslednjih filmih tudi v tem govori o posamezniku, ki je poln odgovornosti do družbe, v skromnih sredini, ki ga uniči, ubije. Tisti, ki so odobrali film, oblikujejo z vladinimi sklenicami kompromisa, da se zgodba o vojaku Prewittu ne bo nikdar več ponovila. Zinnemann tega ne trdi, le vzroke postavi pred vester družbe, kakor jih je že roman. VOJKO DULETIC

TATI

AMERIKANCI V PARIZU

Preden se je umaknil, da bi si izmislil novo filmsko snov, je dal svojo delovno sobo obložiti s skalami. Kajti Tati si lahko »samo v naravi kaj pametnega izmislil«. Tri leta je Jacques Tati, 56-letni francoski mojster humorja, ostal v svoji »sobi razmišljanja«. Ko je konec lanskega leta zapustil, se je lahko pohvalil z dvojnimi uspehi: napisal je bil scenarij za svoj četrti celovečerni film — naslov: »Playtime« — zraven pa je narisal še skice za nove studije, v katerih zdaj snema ta film.

Tati: režiser in igralec in arhitekt in tonski mojster in montažer in direktor filma v »Playtime«. Zraven Barbara Dennek

Studij stojijo v St. Mauriceu, petnajst kilometrov vzhodno od Pariza. Pred kamerami in za njimi se priložnostni arhitekti Tati spet življa v svojo stalno dvojno vlogo: kot v vseh svojih prejšnjih filmih — Tati je tudi strelsko slavje, Počitnice gospoda Hulota, Moj stric — je tudi tokrat režiser in glavni igralec. Tu di v »Playtime« se molčeje po sebnosti suka po francoskem političnem miljeju.

Z mimično akrobatiko in gagi nemega filma spravlja ta brezkonkurenčni filmski komik v »zmedo ameriške turisti, ki preživljajo svoje počitnice izključno v ameriških nočnih klubih, ameriških točilnicah, ameriških trgovskih hišah, na letališču Orly, ki je v studiu stilizirano ponarejen. Pariški Pariz v tej parodiji na amerikanizacijo ne igra nobene vloge.

»S Playtime«, pravi Jacques Tati, »hočem reagirati na dolgočasno enoličnost normiranih poditne, normiranih hiš, normiranih oblik, normiranih ljudi.«

Toda Tati ne reagira kot satirik. V nasprotju s svojim socialno angažiranim kolegom Charlejem Chaplinom, se ima francoski filmski klovn za »opazovalca brez grenkobe in jez«, za

»katalizatorja supercivilizacije. Svojo filmsko umetnost ima Tati za »srečatenčno dokumentacijo« in »komični realizem«.

Da bi komiko kolikor mogoče realistično upodobil na platnu, je Tati povabil na snemanje samo Amerikance, ki živijo v Parizu ali v okolici, večnoma žene raznih NATO oficirjev.

Tati: »Dams so bile zelo vesele, da lahko spet kaj delajo. Kot ameriške turistke so imenitne. In jaz sem bil vesel, da so hotele igrati z menoj, kajti Američank enostavno ni mogoče posnemati.«

Tudi druge vloge v tem filmu, kjer skoraj ni dogajanja, saj je sestavljen iz gagov, je Tati zasedel z amaterji. Iskal in našel jih je na visokih solah in pod seinskimi mostovi, in tržnicah in trgovinah. Zaigrali so, oziroma karikirali so sami sebe, Tati pa jim je plačal običajne dnevnice: vase zavzavane umetnike, šovinistične oficirje, leno policaje, erotično provokirajoče steverdase in erotično provokirane pridigarje. Za nekega francoskega poslanika in prijateljico nekega ministra Tati ni našel primerne vloge, čeprav sta ga lepo prosila.

Ko je režiser v februarju potem iskal tudi igralko za žensko glavno vlogo — studentko, ki vo-

di turistke po Parizu — je bil spričo navala mladih lepotic v silni zadregi. Naposled se je odločil za nekdanjo mlinsko prodajalko Barbaro Dennek, 24, ki jo je Tati že od prej poznal. Dennekova je bila njegova sosedka v pariškem predmestju St. Germain-en-Laye. Ko se je Tati pred štirimi leti lotil scenarija za »Playtime«, se je dala vpisati v seznam vlog.

Druga imena iz tega časa je režiser črtal. Med njimi Sofia Loren, ki jo je Pontil, njen mož in producent, Tatiju ponudil za poljubno filmsko uporabo. Tu di ponudbo neke ameriške televizijske družbe je Tati odklonil. Pogajala se je z njim za serijo desetih nadaljevanjih. Tati ogorčeno: »Saj menda ne bom sam sebi delal konkurence. Končno hočem s svojimi filmi množiti publiko kinu, ne pa televiziji.«

Pa ne samo publiko: komik Tati, ki ga je nekoč pisateljica Colette spravila iz music-halla k filmu, hoče filmu pripeljati tudi nove režiserje. Iskal jih bo na amaterskih filmskih festivalih.

PABERKI

● Fernandel se je vrnil s snemanja, ne ve se že katerega filma o doživljajih Dona Camilla v Francijo in začel strogo shujševalno kuro. V Italiji je bil preveč vnet ljubitelj spagetov.

● Od 22. do 27. novembra letos bo v Cineu III. mednarodni festival filmov, ki obravnavajo odprdniska gibanja med drugo svetovno vojno.

● Francoski režiser René Clément je bil pred kratkim naznanil, da se bo lotil zelo tveganega podviga: posnel bo film po delu Marcela Prousta »Iskanje izgubljenega časa«. To so poskušali že številni režiserji, pa so vsi obupali še pred začetkom snemanja.

● Snemanje tretjega filma o Lepi Angeliki so morali za nekaj časa prekiniti, ker je glavno igralko Michèle Mercier piličila v obraz »neznanca žuželka«. Velike škode ne bi bilo, ko film sploh ne bi posneli...

BEATLES V RIMU

Italijanski filmski komik Totò improvizira parodijo na angleške Beatlese: s skušnirano lasuljo na glavi in ob spremljavi prav tako skušniranih »električarjev« nastopa Totò v epizodi filma »Rita, hič Amerike«. Kot polve že naslov, bo to film z Rito Favone, simpatično italijansko popevkarko, ki na siliki v družbi producenta Fabrizia Capicciija prevzeto posluša pevsko konkurenco. Povejmo še, da je to hkrati Ritina prva filmska skušnija.

Leta oseke?

Ingrid Bergman je za nekaj tednov odpotovala v London, kjer bo igrala v gledališču v dramskem delu T. genjeva Me sec dni na vasi. V Parizu, kjer stalno prebiva, ne najde nobene vloge, ki bi ji ustrezala in po filmu Hedda Gabler je tudi noben francoski filmski studio ne povabi več k sodelovanju.

STE ŽE KUPILI?

NIMA SPLITA DO SPLITA
MARELA
JENKA SONG
KLIN
Poje Kvartet "4 M"
EPY-3423

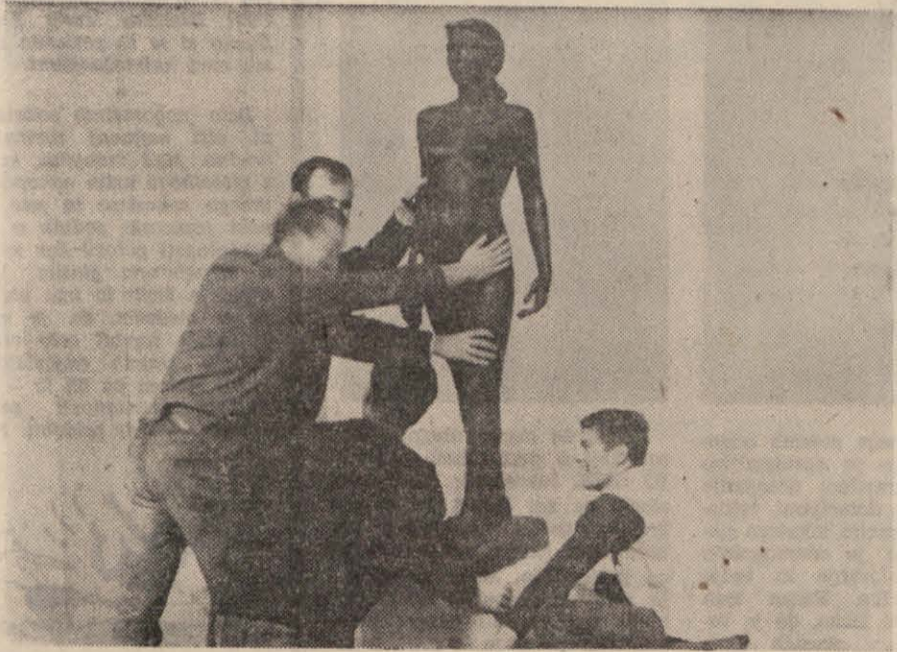
ANABELA
KAD BUDEŠ SAMA
S TOBOM NA PLAŽI
MARIOLINA
Poje Krsta Petrović
EPY-3480

NIMA SPLITA DO SPLITA
SLUŠAJ MORE
MOJA KALA
VESLAJ
BALADA O TOVARU
PIVAJ SERENADU
MAŠKARE
ORNE MARAIBE
MORE, MOJE
JADRANSKO MORE
MARIJO, VRATI SE
KUČA POREB MORA
DALMATINKE MALE
Izbor pesmi vseh festivalov
"Melodije Jadrana"
IPY-668

Jugoton

KIPAR BORIS KALIN

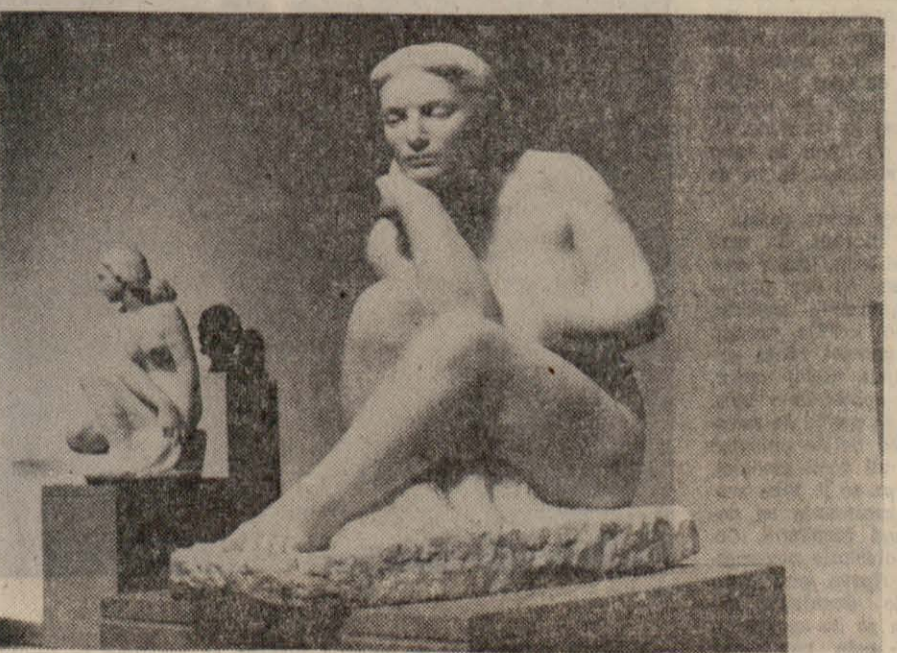
Navada je jubileje umetnikov poudariti s primerno prireditvijo ali pozornostjo v tisku. Akademski kipar, profesor Boris Kalin je svoj jubilej — rodil se je leta 1905 v Solkanu pri Gorici — obeležil z izbrano razstavo svojih plastik v ljubljanski Moderni galeriji.

Kot mojster človeške figure, figuralne kompozicije in portreta se je večkrat oddolžil tudi naši zgodovini, zlasti najtršeju obdobju — narodnoosvobodilnemu boju, pa tudi naši kulturni preteklosti. Njegov Primož Trubar sodi med klasične upodobitve praočeta slovenske knjige.

Boris Kalin je študiral v Zagrebu in je postal po vrnitvi v Ljubljano eden najvidnejših kiparskih predstavnikov tako imenovane četrte generacije. Skupaj z mlajšim bratom Zdenkom sta z vrsto mlajšnih in srednjih, pozneje tudi velikih in spomeniških plastik utemeljila velik del slovenskega modernega kiparstva (oba na sliki).

Ze s svojimi prvimi deli je vnesel Boris Kalin v predvojno slovensko kiparstvo močan poudarek klasičnega realizma z umirjeno lirčno črto, kombinacijo večnostne oblike in splošnočloveške vsebine. Polni, umirjeni, skoraj klasični, vendar nekam zamišljeni lirčni ženski akt bi skoraj lahko nadomestil umetnikov podpis.

Tenorist Rudolf Franci:

JAPONSKI SPOMINI

Franci: »Jedli smo s paličicami. Kaj... ne vem, toda pojedel sem vse.«

»Septembrska temperatura okoli 28 stopinj, toda klimatske naprave so povsod brezhibno delovale.«

Mnogokrat sem pred leti prehodil ozke, zavite in mračne hodnike in stopnišča za odrom ljubljanske Opere. Kakor cevi centralne kurjave, vodijo v vsemogoče prostore pod zemljo in nad zemljo, na oder in pod oder, v salončke in pisarne, v delavnice in v ropotarnice in sam vrag vedi, kam še. In kakor v nobeni hiši, ki se slučajno ne imenuje teater, lahko srečate tu ljudi vsemogočih poklicev in nepoklicev, ki včasih nehoti prirejajo praveč modne revije iz raznih stoletij in z raznih kontinentov. Popotnik, ki bi v takem času pomotoma zašel semkaj, bi lahko mislil, da ima privide, ali da je prišel na pustno maskarado v nepravem času: odvisno pač od tega, koga bi ti isti hip uzel pred seboj: ali la bodke v baletnih krilih ali enolasa Florio Tosco, ali pa samega oboževalca zale Katarine. Mefista v dolgi črni pelerin in s fazanovim peresom na glavi. V takem primeru je mogoče zapati edino vrtarju, ki je vedno v cvitju.

Toda zgodi se, da vam vratar ne zaupa, ker so ga že davno prepricali, da ne sme vsakomur zaupati. Tako tudi meni ni zaupal, ko sem mu povedal, da iščem tenorista Rudolfa Franci, ki se je pred dnevi vrnil z Japonske in sva se že dogovorila za razgovor. Dobil sem spremembo, ki je za prvimi nihalnimi vrati takoj iskala namestnika, a ta namestnik je bil tudi zaposlen in je iskal drugega namestnika. Stvar bi se bila očitno zakomplicirala, da mi ni ta trenutek prišel naproti sam pevski veteran Rudolf Franci osebno in mi s hudomušnim nasmehom na obrazu podal roko.

Sedel sem mu po ozkem temnem hodniku za oder. Ob pogledu na bandero s sliko sestradanega mučenca, ki je slonel ob steni čakala predstavo »Tosco«, se mi je za hip zazdelo, kot da me pelje v zakristijo. In res me je peljal tja, toda teh zakristij je za odrom ljubljanske Opere več in bi se lahko imenovala zakristije Talijanskega hrama, vendar so pretesne, da bi bile vredne božanskega imena. Tako sva stopila samo v majhno garderobo za moške soliste in Rudolf Franci mi je ponudil stol za ozko toaletno mizico, podobno kuhinjski polici boljše vrste. Sam pa je sedel na stol pred oknom, tako da je imel obraz v senči, zaradi česar se mi je zdel še bolj temen kot sicer. Poslej nisem več mogel dvomiti, da je bil naš Werther poldrug mesec v deželi sonca, na Japonskem, kjer zaradi osemurne razlike v koledarju prve noči skupno z ostalimi člani začasne »Slav-opere« ni mogel spati in se je ob mislih na naše mehke noči spomnil besed iz svoje čudovite vloge, ki se glase: »Ne vem kedaj je dan, ne vem, kedaj je noč...« ter jemal uspalne praške.

»No, polagoma smo se vsa malo privadili«, pripoveduje Rudolf Franci, »toda zaman smo

skušali biti ravnodušni do pogostih potresov, ki niso bili čisto nedolžni, pa čeprav domačinov niso vznemirjali. Marsikdaj smo sredi noči bili v trenutku vsi na nogah, Japoneci pa so se ob tem zabavali.«

»Časopisi in radio so poročali o vaših uspehih in o navdušenju japonske publike, ki vas je pogosto zasula s cvetjem. Ali se vam ne zdi, da na tako zahtevni turneji lahko doseže velik uspeh le pevec z obilno energijo in z veliko pevsko rutino?«

»Tako moram povedati, da ima Japonska tako ugodno klimo za pevce, kakor najbrž nobena dežela na svetu. Ves čas gostovanja v Tokiu in v Osači se nam kljub pogostim predstavam — pel sem tudi tri večere zaporedoma — ni niti enkrat pripetilo, da bi bil kdo od solistov bolan, ali da bi bil na odru govoril. Temperatura je nihala od 24 do 28 stopinj Celzija, zrak pa je bil vedno zelo vlažen. Klimatske naprave so povsod delale brezhibno, kopal pa smo se trikrat na dan in tako bil vedno v kondiciji. Japonci se seveda koplajo tudi petkrat dnevno in tudi drugače zelo skrbijo za čistočo, tako da na avtobusih in vlakih ter po lokalih nikjer ne zaudarja po znoju, ali kaj podobnega.«

»Kakšne vtise ste odnesli z osebnih srečanj z Japonci?«

»To je zelo prijeten in ljubezniv narod. Vseh trindvajset let moje pevške kariere mi verjetno ni seglo toliko ljudi v roko kot v poldrugem mesecu na Japonskem, čeprav pokovanje in poljubljanje pri njih ni v navadi; najbrž iz higijenskih razlogov. Japonci se surno klanjajo. Ves ta čas sem podelil nešteto svigranov, več kot vsa leta pred tem. Najbolj pa me je ganil prizor, ko me je po predstavi »Evgenija Onjegin« 26. septembra sveder pričakalo pred gledališčem mnogo mladih Japonk in Japoncev, ki so mi moleli pod nos zemljevide Jugoslavije in me prosili, naj obkrožim Ljubljano in naj se pod njo podpisem. Za Zagreb so že vedeli, saj je vodstvo zagrebške Opere skrbelo na vseh tiskovnih konferencah le za reklamo svojega ansambla, medtem ko smo si njihovi gostje morali pridobiti ugled zgolj z dobrimi nastopi.«

»Ste razen uradnih sprejemov doživeli še kakšen izreden sprejem?«

»Sprejem v hiši gejš v restavraciji »Shin Kiraku« v Tokiu je bil zame kaj nenavaden. Vsi povabljeni — bilo nas je preko sto štirideset — smo pred vhomom po japonskem običaju sezuli čevlje, ki so nam jih oštevilčili, da bi kasneje ne bilo zmešnjav. Sprejele so nas gejše, oblečene v tradicionalne noše ki nome ter nas v pristnem japonskem ambientu pogostile na japonski način. Jedli smo s paličicami. Kaj... ne vem, toda pojedel sem vse. Pijača pa me je spominjala na smekano rakijo.«

V Tokiu nas je sprejela tudi sestra japonskega cesarja ter nam podelila simbolična darila RK in nam čestitala k uspehu.«

»Ste prišli v stik s kakim slovenskim izseljencom?«

»V Tokiu sem srečal Slovenca Magušarja iz Kropce. Na Japonskem je že deset let in dela kot korektor pri nekem časopisu, ki ga tiskajo v angleškem jeziku. Posebej je prišel vsak dan v našo restavracijo, samo da je lahko govoril slovensko.«

»Ste bili kdaj na predstavi v japonskem gledališču?«

»Bil sem v najstarejšem dramskem teatru Kabuki v Tokiu, kjer so se pred nedavnim igrali ženske vloge samo moški. Sedaj že to tradicijo precej opuščajo. Govorijo grieno, nekako pisikaje, kar se je nam Jugoslovonom

zdelo kaj neobičajno in nas je sililo na smeh. K vstopnici pa dobi vsak gledalec zavoj slaščic in raznih specialitet.«

Japonska RTV je za člane »Slav-opere« organizirala tudi več zanimivih letov v razna kulturno zgodovinska središča Japonske. »Dvakrat smo se peljali z letalom mimo vulkana Fudži. Japonci so zelo ponosni nanj in so njegovo okolje spremenili v turistično naselje.« je rekel Rudolf Franci.

Mnogi kritiki so Franci omenjali z laskavimi besedami. Eden njih je 25. septembra zapisal v japonskem dnevniku »Asahi Evening News«: »Najboljši glas je imel in najbolje je pel Rudolf Franci kot nesrečni Lenski, ki ga njegov prijatelj ubije v dvoboj. Od vseh nastopajočih je prejel gotovo največji aplavz.«

Se je Franci pripovedoval o neobičajnih doživetjih in vtisih, pa o petih kratkih filmih in o dveh škatlah diapozitivov, ki jih je bil posnel med turnejo po Japonski. Rekel je tudi, da si takih gostovanj še želi; na Japonsko pa bi šel kar s prvim letalom...

V dvorani je medtem nekdo igral na klavir melodijo zbora ciganov iz opere »Trubadur«, v kateri bo v bližnji prihodnosti nastopil pred ljubljanskim občinstvom tudi tenorist Rudolf Franci.

RADO VOJK

BRANA CRNČEVIČ:

PIŠI KOT MOLČIŠ

Slišal sem, da bo jutri bolje, toda mene prav jutri ne bo tu.

Potreben mi je samo korak do tuje sreče. Nekdo bo moral plačati pot v prihodnost. Prešel sem tovariše, manjkajo trije. Eden se je potegnil vase, dva v denarnico.

Z naslonjači se lahko naredijo barikade, toda tudi z barikadami se lahko naredijo naslonjači.

(Književne novine)

Novo na tržišču

STOMA

Usfna voda

Budimpeštanski obraz

SANDOR IZ MATJAZEVE KLETI

Iz nje izvablja zvoke, kakršne hoče. Visoki, ali nizki C. Z njo se igra, kot bi bila iz gume. Obraca jo, steguje, položi jo na vrat, pod brado, na kolena, na prsi... in vedno mu pove tisto, kar je sam hotel. Kar je sam želel... Violina je del njega.

Štirideset let ima Sandor in osem otrok. Igra v znanem budimpeštanskem lokalu (v katerem tuaj za »Komposove« skupine dobro vedo), ki se imenuje »Matyas pince«, ali po naše »Matjaževa klet«.

— Ze na svet sem prišel, pravijo, z violino. Če je to res, ne vem — je dejal znameniti »primaš« budimpeštanske »Matjaževe kleti«, ko je imel trenutek časa za razgovor med burtnimi in nenehnimi zahtevami, naj pride še k tej ali oni mizi.

— Ali bi mi zaigrali melodijo, ki je ne znate? — sem ga poprašal, čeprav sem vedel, kako mi bo odgovoril.

— Ne vem, katera naj bi to bila... Lahko pa mi račete in če je ne bom znal, dam takoj za buteljko »Tokajca«.

Zaman bi se trudil, da bi si izmislil kaj takega.

— Ste dostej igrali samo v Budimpešti?

— Razen v Švici, še v vseh evropskih državah — mi je brz odgovoril in se rahlo nasmešnil.

— Najprijetnejši gostje?

— Severnjaki, ki jim je naša glasba tuja, in južnjaki, ki jo poznajo!

— Se pravi, da vaše štiri strune osvajajo svet?

— Da, če jih kdo razume. Večinoma pa to ljudje bolje razumejo, kot vse drugo.

— Komu najraje igrate?

— Samemu sebi...

— Ste prepričani, da glasba ne pozna meja?

— Trdno.

— Od kdaj igrate v lokalih?

— Od štirinajstega leta... Pa mi ni nič žal.

— Mnenje o jugoslovanskih gostih?

— Brez komplimentov, njim najraje zaigram.

Nato je obrnil violino in po hrbtni strani, s prstom in brez loka in strun zaigral: »Moj očka ima konjčka dva...«

I. A.

VELEBLAGOVNICA MERKUR

LJUBLJANA
Trubarjeva 1

Po srednj konkurenčnih cenah vam nudimo: šoge za vse vrste športov oprtno za nogometne rekrvite za namizni tenis in badminton

Športne pokale in plakete šotore in opremo za camp smučil, okvije in venci za smučil maže za smučil sanke drsalke za hockey in umetno celotni asortiment ribiškega pribora izbirno domačega blaga dopolnjujemo z artikli lastnega uvoza.

VABIMO NA OGLED!

PROFESIONALIZEM

ZA NAŠE RAZMERE

KRATKO TODA NOVO

Vrhunski nogometni klubi se morajo formirati kot organizacije, ki pridobivajo in razdeljujejo dohodek in ki jih upravljajo prek demokratičnega sistema samoupravljanja.

oktobra v Beogradu. Na sestanku so obravnavali stanje in odnose v športnih organizacijah, posebej v nogometu.

Sklepi IO SZDL kažejo, kako bo pri nas organiziran nogomet. »TT« je povprašal nekatere znane slovenske športne delavce, kaj menijo o omenjenem sklepu ter poklicnem nogometu sploh.

SEKRETAR ZTKS
MARKO ROŽMAN

PODPREDSEDNIK NZS
OSKAR OBERSNEL

PREDSEDNIK ANK »OLIMPIJA«
MIRAN GOSLAR

PREDSEDNIK NK »MARIBOR«
Dr. SREČKO KOREN

PREDSEDNIK NK »SLOVAN«
VELIBOR RADISAVLJEVIČ

»Že dalj časa so razmere v nogometu tako neurejene, da so se odnosi na tem športnem področju prelevili v nesmisel.

(Iz nekega gradiva)
Izvršni odbor SZDL Jugoslavije je o nogometu razpravljal v trenutku, ko se je izkazalo, da vsi dosedanja ukrepi mimo nogometne organizacije in tudi sklepi izredne konference in forumov NZJ niso bili več kot vsem negativnim, malomeščanskim in apolitičnim pojavom ter celo kriminalu, da bi tej najbolj priljubljeni športni vrsti zagotovili nemoten razvoj, ki bi bil uskladen z družbenimi potrebami in možnostmi. Posredovanje je bilo torej neizbežno tudi s tega mesta, da bi naposled zvedeli, kaj in kako je treba delati v prihodnje in kako posekati zlo, ki se je razilo v nesmisel.

Ne gre za kaka čisto nova stališča; sprčo dosedanjega kolebanja, dvoličnosti in oportunističnosti ter popuščanja pred slabostmi so zborovalci na nedavnem sestanku SZDL v Beogradu odločno zahtevali, da je treba končno prekiniti dosedanje nenučne in neodgovorne prakse.

Po kateri poti torej?
Z javnim, demokratičnim delom in samoupravljanjem v nogometnih organizacijah, torej po isti poti, po kateri smo rešili tudi mnoge težave na nekaterih drugih področjih družbenega življenja.

S poslovanjem, ki ga bodo nadzorovali zakoni in predpisi, pod nadzorstvom, posebno v stvareh, ki zadevajo materialna vprašanja.

Z zakonjono potjo, ki naj utrdi status klubov in igralcev v zveznih ligah, ter z jasni-

PRAVO IME

mi, čisto natančno določenimi medsebojnimi in družbenimi odnosi.

S poslovanjem po načelu dohodka, v pridobivanju in delitvi.

S popolno odgovornostjo vsakega delavca v nogometnem sportu ne glede na položaj v družbi, pri čemer je treba obsoditi skrivanje za politično avtoriteto in družbeni ugled elasti v primerih, ko niso bili uskladeni z našim razvojem, dosedanjimi sklepi in celo zakonskimi predpisi.

Z nepopustljivim bojem za zakonitost, brez izgovarjanj na prejšnje primere, ki se kdo nanje sklicuje, na tisti famozni vpa to so delati tudi drugis, brez delitve klubov na »velike in majhne«, na privilegirane in zapostavljene.

Z decentralizacijo vrhovnega organa — NZJ, z jasnimi pogledi na temeljne naloge.

Z ureditvijo odnosov in razmer v sodniški in trenerski organizaciji in likvidaciji »menadžerstva« in »klbika«, kar je nogometu naravno precej zla.

Hkrati s temi vprašanji oziroma odgovori so zborovalci zahtevali še, naj pojav imenujemo s pravim imenom: klubi I. in II. zvezne lige niso »amaterski«, marveč »profesionalni«, zato jih je treba ločiti od amaterskega nogometa. Stadioni so javni, družbeni objekti, zato je treba njihovo poslovanje ustrezno urediti ne glede na klube, ki so čestokrat prav preko njih prišli do nepravilno pridobljenih (in zapravljenih) sredstev.

Vsi ti zahtevki — objavili smo jih zgornje — kažejo, kako tečes večina prijateljev športa in javnosti gleda na kvaliteten nogomet. To je torej smer, ki mora biti ostra in hitra, to so merila, ki morajo pritegniti k delu in urediti odnose, odpraviti nesmisel, kakršen je nedvomno naš vrhunski nogomet, ki je s svojimi problemi že zdavnaj prerasel okvirje športnega življenja.

RADIOVOJE MARKOVIČ

Sekretariat Zveze za telesno kulturo Slovenije meni, da se morajo nogometni klubi sestaviti kot delovne organizacije s samoupravljanjem z elementi družbenega upravljanja. Samoupravna vodstva naj bi bila sestavljena v določnem razmerju med vsemi tistimi, ki so zaposleni v klubu (funkcionarji, igralci, pomožna osebja itd.), preostale članice pa naj bi določile ustrezne družbene organizacije in drugi organi občine ali mesta; na primer občinska skupščina, toda samo v primeru, če daje klubu dotacije, ali družbenopolitične ali telesnokulturne organizacije, denimo občinska zveza za telesno kulturo. Menimo tudi, da bi po svoje morali biti zastopani še simpatizerji kluba; obliko prepuščamo prosto, toda v vsakem primeru naj bi bili v samoupravnem organu kluba zastopani tudi simpatizerji (gledalci).

O statusu nogometnega kluba, ki tekmuje v zvezni ligi, pa tako: vsaka delovna organizacija mora poslovati po statusu, se pravi, da bi naj imela direktorja in strokovno vodstvo, ki naj bi vodil klub. Ti organi — imenovali bi jih lahko na primer svet delovnega kolektiva — naj bi imeli ustrezne pravice in dolžnosti. Te naj bi med drugim vključevale tudi delitev dohodka in osebnega dohodka, sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij (tudi za igralce) itd.

V tako sestavljenem klubu bi bila potrebna tudi nekatera pomožna telesa, ki naj bi pomagala direktorju, denimo odborji ali komisiji za tehnična (strokovna) vprašanja, finančne zadeve itd., ki bi jih sestavljali zaposleni v klubu in drugi poznavalci; torej naj bi šlo za nekakšno kombinacijo kot v prejšnjih primerih. Prehajanje igralcev iz kluba v klub naj bi bilo v smislu dosedanjih pravil, torej po dogovoru med klubi, ki bi lahko izžili tudi odškodnino za igralca.

Klubi prve in druge zvezne lige naj bi ustanovili tudi posebno združenje pod okriljem Nogometne zveze Jugoslavije, v kateri naj bi ostali še naprej redni člani.

Nevzdržno materialno stanje v nekaterih klubih I. in II. zvezne lige kaže, da je treba spreminiti njihov status, enako pa tudi tekmovalni sistem, ki naj bi bil prikladnejši, cenejši in spodbudnejši za kvaliteten napredek. Te spremembe tekmovalnega sistema terja tudi gospodarska reforma glede na razpoložljiva sredstva za nogometni sport oziroma telesno kulturo kot del družbenih služb.

V zvezi s tem je sekretariat ZTKS z zastopniki NZS obravnaval pereča vprašanja v nogometu in sklenil, da je treba vse igralce nogometnih klubov I. in II. zvezne lige imeti za profesionalce, njihove klube pa uvrstiti v status gospodarskih organizacij, ki formirajo lastni dohodek od svoje dejavnosti ter dotacij izven sredstev, ki so namenjena za boljše množično dejavnost nogometa oziroma športa sploh. Nogometne organizacije naj dobijo organe upravljanja iz kluba samega in javnih športnih delavcev, ki bi zagotovili večji nadzor nad sredstvi, ki pritekajo v organizacijo.

Gospodarska (nogometna) organizacija naj bi imela tak status, da bi lahko prejela tudi morebitne dotacije (kot npr. zavodi). Igralci, ki bi tekmovali v »veliki« ligi, to je v nogometnih organizacijah s statusom gospodarske organizacije, bi morali vstopiti v redno delovno razmerje z vsemi dolžnostmi in pravicami, ki jih predpisuje zakon o delovnih razmerjih.

Menimo, da bi se s takim poslovanjem in tekmovanjem dokopali do čistejših odnosov v nogometnih organizacijah, ki tekmujejo v zveznem merilu, enako pa tudi na republiški ravni. Razen tega ne bi smelo veljati pravilo, da se nižjerazredni klubi bi avtomatično uvrstijo v II. zvezno ligo. Pogoj za vstop naj bi bila materialno-financična in športna merila nogometne organizacije — kluba, ki želi tekmuje v višjem razredu (sedaj II. zvezni ligi). Za merila bi lahko bili: ustrezen kader, trenerji, mladina, zaledek gledalcev in potrebni objekti.

Tekmovalni sistem na področju republike naj teče po najkrajši relaciji, da igralci ne bi izgubili časa in zasužnja z odhodi iz delovnih mest.

Predsednik »Olimpije« nam je namesto z odgovori postregel kar z nekaterimi pismenimi stališči o problemih nogometne organizacije, ki jih je Olimpija sprejela in objavila 14. 1. letos.

»Vrhunski nogomet ima pred vsem karakter zabave. Izhodišče za organizacijo in dejavnost nogometa naj bi bila zato v materialni osnovi komunne, mesta ali več občin. O njej naj odločajo družbe razprave (zbori volivcev).

Poglavitna slabost je, da je plačevanje zajelo vse klube, celo podzveze. Temu je botroval tekmovalni sistem; vsi klubi bi se radi — z metodami zveznih lig — dokopali do višjerega rednega tekmovalja. Bistveno ni, koliko kdo plača, temveč da sploh plača.

Izhodišče za ureditev problemov je ločitev neamaterskega nogometa od amaterskega. Tekmovalje v zveznih ligah ima obelježje profesionalnega nogometa zahodnega tipa, v katerem igralec s podpisom pogodbe postane last kluba oziroma mu omeji osebno svobodo. Pri nas naj bo poklicno udejstvovanje v nogometu prilagojeno našemu družbeno-političnemu sistemu, v katerem upoštevamo, da je to le začasen poklic ali pa dopolnilna dejavnost.

Pri takšnem klubu so plačila igralcem normalna; normativno jih urejajo materialne možnosti okolja, v katerem klub dela. Vprašanje je edino, kako moralno oceniti višino določenih plačan, kar pa je pri javnem delovanju in družbeni kontroli zagotovljeno.

V neamaterskem delovanju zveznih lig je treba spreminiti in razdeliti tekmovalni sistem, predvsem glede podaljšanja tekmovalne dobe.

Novo tretiranje zveznih nogometnih klubov je sprejemljivo in povsem pravilno; dosedanje životranje z dotacijami, reklamami in skromnim inkasom glede na izdatke je onemogočilo normalno poslovanje in večje športne dosežke. Razen tega nam mora biti jasno, da je večina igralcev v zveznih ligah neodločenim profesionalnim z dohodnimi dolžnostmi ter pravicami, skratka, da živijo samo od nogometa. Igralcem je znano, da je njihova kariera pravzaprav kratka, in se zato ne smejo čuditi, če želijo čimveč zaslužiti tako ali drugače.

Menim, da bi lahko skupno z novim statusom zveznih klubov prišlo bolj do izraza sodelovanje oziroma samoupravljanje igralcev, kar bi bilo prav gotovo pozitivno. Za primer naj na vedem, da so v odboru našega kluba sedaj štirje igralci, vendar slabo sodelujejo pri upravljanju kolektiva, čeprav si to ves UO želi. V novem sistemu pa bi bili primorani soupravljati in s tem varčno gospodariti, razumno razdeljevati sredstva, ki bi bila na voljo, se konkretno srečevati s težavami in končno stremeti za čim boljšim uspehom v prvenstvu, saj bi od števila točk in iger bilo odvisno, koliko gledalcev bi prihajalo na stadion oziroma kolikšen bi bil izkupiček.

Toda ne znam si predstavljati, kako bi klubi kot samostojna podjetja lahko živele. Predvsem moram omeniti, da cena vstopnic še zdaleč ni ekonomsko, čeprav še sedaj nogometne tekme niso ravno poceni razvedrilo. Dvomim, da bi lahko vsak zvezni klub s pobrano vstopnino ali reklamami posloval ekonomsko, tako da bi se velika večina ligasev znašla v precejšnji težavi. To torej pomeni, da bi jih morale občinske skupščine še vneprej dotirati, saj je nogomet iz nedelje in nedeljo zabava za številne občane, ki z obiskom in zanimanjem za ta sport potrjujejo, da si želijo zveznih tekem.

Na koncu še lahko dodam, da bi se morale za uspeh vsvojegega ligaša zanimati tudi gospodarske organizacije, s katerimi bi bilo mogoče skleniti obojestranske ugodne aranžmaje za reklamiranje proizvodov.

Ameriška športna novinarja so odnan volili najboljšega teniškega igralca v zadnjih 50 letih in so se s pretežno večino odločili za »legendarnega« teniškega velikana Billa Tildena. Na drugo mesto so posadili z enako oceno kar tri vodilne veljake z belo žogo, in sicer Donaldja Budgeja, Pancho Gonzaleza in Jacka Kramerja. Med ženskami je dobila največ pristašev Helen Willis Moody, toda samo tesno pred Connollyjevo. Tudi Brazilka Maria Ester Bueno si je že zaslužila mesto med najmočnejšimi.

Delo nogometnih sodnikov ni niti najmanj zavidanja vredno. Med mnogimi, ki si s piščalko v ustih nakopičijo mnogo sovražnosti in jeze je neki francoski sodnik o tej neuspešnosti potočil v strokovnem glasilu. Moč trjuje z živili in ima namreko v evidenci, da je med sojenjem izgubil celo vrsto dobrih stalnih odjemalcev, nekaj malega pa jih je — po klubski pripadnosti — tudi pridobil. Pre-

več pa je zavzel za sojenje, da ne bi uvel v račun še te osebe škode.

Precejšnje usoto — menda celih 150.000 štingov — je mestni svet Salzburga poklonil upravnemu domačemu ligaškemu nogometnemu klubu Austriji, da si bo lahko obnovil stadion in naprave v njem. Pravijo, da bo nova arena skoraj podobna oni v Wembleyu. Predsednik kluba je v prevelikem vžičenju nad pridobitvijo menil brez ovinkov, da je največ vredno za Salzburg, ker se poletje dujši nogometiški (ki bi radi živeli od stare slave) ne bodo mogli več izgovarjati na igrišče, kadar bodo tepeni...

Zivljenje in poslovanje nogometnih sodnikov v Belgiji bo poletje nekoliko manj »brezplačno« in tudi sicer urejeno prijetneje. Moje s piščalko bode po novem pobirali po 45 frankov (do zdaj 6,50) honorarja za tekmo ter potne stroške posebej. Po končani tekmi se ne bodo smeli udeleževati večerje na račun prirediteljev, pa tudi pred nastopom se ne bo smeli nihče družiti z nobenimi domačini.

Za baseballom in konjskimi dirkami je športno dirkanje z avtomobilij najljubljena športna vrsta v ZDA. Število radovednežev na teh prireditvah grede skokovito navzgor. Letos na primer je bilo samo na največjih dirkah v Indianapolisu 250 do 300 tisoč gledalcev. Sploh pa so Američani posebej obsedeni na hitrostne dirke, ki jih imajo vsako leto na ogled najmanj 2000. Seveda so vse te dirke združene s stavami in sploh zbratišča tisočev, ki ne vedo prav, kaj bi počeli z denarjem...

OD DANES NAPREJ V NOVI EMBALAŽI...

Franck-ZAGREB
SAP Ljubljana
v Palači »Slovenija« cestice — nasproti Kozolca
Titova 38
tel. 315-353, 315-342, 315-352 in poslovalnice:
Idrija, Trbovlje, Hrastnik, Zagorje, Piran, Brežice.

NOGOMET - IZ ŽENSKE PERSPEKTIVE

Malo za šalo, malo za res

Nogomet je igra za trde moške — tako smo zmeraj mislili; toda zmotili smo se, saj še slutimo ne, kako zelo se zanima zanj tudi ženski spol. Toda kako »vidi« ženska nogometno igro in dogajanje sploh, ki jo spremljajo na tribunah? Čitajte, kako ženska — H. Kantor — »čisto iz ženske perspektive« gleda na nogomet.

Ni mogoče spregledati: tudi ženske smo osvojile zelene travnike. Ne, ne, me ne igramo, kakor tudi ne vsi tisti desetstični in desetstični naših tovarišev, ki vsako nedeljo sanjarijo o čarobnem nogometnem plesu.

Me ne silimo v drese s številkami na hrbtu, naših — za nogomet — presušenih medic ne skrivamo v dokolenkah pa tudi nog, navajenih na visoko peto, ne pošiljamo z grobnimi nogometnimi čevlji s tistimi smešnimi zamaski.

Vsemu smo se praktično prilagodile, podobno kot moški kuhanju. Vsi radi dobro jedo, toda

ko je treba pomiti posodo, potem... Mi smo sicer tudi navdušene privrženke nogometa, toda da bi same igralce, ne, to je bilo nekoč, otroška bolezen, ki smo jo že zdavnaj prebolele.

In kateri moški ne bi imel mešanich občutkov, če bi spoznal dekletu, o katerem bi zvedel, da je izreden branilec? Ko ob nedeljah odprejo vrata stadiona, potem tako vsako normalno mesto izgubi svoje običajno ravnovesje. Desetstično magično privlačje tistih devetdeset minut z nogometno žogo. Dandanes pa žoga ne priklene samo moških, marveč tudi ženske. Da,

za nas je vsekakor tudi privlačno, če si ogledamo kako pomembno nogometno srečanje. In naposled so tudi moški, ki bolj razpoloženo korakajo proti stadionu, če jih spremljajo prijateljice ali žene. Neki znanec mi je celo dejal, da zdaj še zdaleč ni več tako hudo, če njegov klub izgubi, saj je ob nedeljah njegova žena ob njem in tako popoldne na stadionu le ni za nič.

Vse ima svoje dobre strani. Priznati pa moram, da sem se sprva malce bala, kadar sem obiskala stadion. Ni kar tako — sredi temperamentalnih moških, ki se pripravijo, kričijo, grozijo in prepričujejo vnovič! Moja pozornost je veljala vselej tistim, ki so se čisto spotojili v igro. Medtem ste se moški že navadili, da so vaše boljše polovice ob nedeljah tudi med gledalci. Z zvezno ligo pa se je tako zvedelo splošno zanimanje za nogomet tudi med ženskami. Čedalje več nas obiskuje nogometne prireditve. Sprva smo čisto tiho opazovale dogajanje na okrog, zdaj pa se že spoznamo tudi na igro, celo navdušene smo nad njo. Najmlajše med nami imajo na puloverjih celo klubске značke in našitke; idol teh deklet je ta ali oni igralec, s krepkimi, hitrimi nogami in ne morda kak Beatles... Zdalje vidim med moškimi bralci nekatere, ki so nagubali čelo, češ ženska in nogomet! Toda, spoštovani, vprašajte na tribuni eno izmed nas, kaj je 4—2

Navijaci
—4! Hitro, a potihoma se bomo pripravile, da vam odgovorimo, toda šokirani boste šele, ko boste slišale, kaj vam bomo odgovorile: »Nogometni sistem!« In stavim — mnoge bodo znale povedati še kaj več. Nič manj rade ne potujemo tudi na tekme v tujino... Zdalje ni več poredko, da je na stadionih prijetno, novo razpoloženje. Ženske že podžigamo igralce, se veselimo in izgubljamu z njimi; po svoje spremljamo potek. Klubske barve so naše modne barve, nogometna igra tudi naša zabava in dobljena igra že skoraj nov kostim... Ah, moški, že spet se smehljate! Previdno, dragi moji, kajti naposled ste nas pravi mi navdušili tudi za nogomet. Torej odkle? Spet enkrat od moškega! Po »SPORT-KURIER«

DOLGOST ŽIVLJENJA NAŠEGA BO DALJŠA

Tridesetletniki današnjega dne bodo še doživeli čas, ko človeku, ki mu bodo morali zaradi bolezni izrezati obe ledvici, ne bo treba umreti. In še preden si bodo tisti, ki so danes stari trideset let, naložili peti križ, bodo lahko prebrali v časopisih, da je zdravnikom prvokrat uspelo presaditi živo srce iz enega človeškega telesa v drugo. Deklicam, ki so se danes rodile, ne bo treba skrbeti, da ne bi mogle imeti otrok. Zaradi naravnega splava prezgodaj rojeni plod bo živel in dozorel v umetni maternici.

Ali lahko še kaj tako vznemiri človeški duh, je še kaj vredno večjega občudovanja, kakor je razvoj biologije in medicine do neslutnih meja?

V prihodnosti zdravniki ne bodo znanli samo zamenjevati bolnih delov človeškega telesa (glej podobo v prejšnji številki TT), ampak bodo lahko tudi vplivali na človekovo duševnost. Ze danes jim je pri poskusih uspelo spremeniti človekovo osebnost: zločincem je moč z razmeroma preprosto operacijo možganov odstraniti njihov zločinski nagon. Ze poskušajo preveč plašnim ljudem pomagati s »tableti« za pogum in z zdravili pomagajo premagati duševne depresije.

Tudi zasnova ameriškega biologa Jamesa S. Hayesa, da bi vso zavest nadarjenega umirajočega človeka presadili njegovemu sinu ali kakemu drugemu mlademu človeku, se zdi vse bolj realna: pri poskusih z živalmi je namreč že uspelo iz možganskih celic ekstrahirati spomin in izkušnje (TT 37/1965) in jih presaditi v druge možgane.

Nobelov nagradjenec za medicino H. J. Muller je predlagal, da bi z načrtno izbiro dednih faktorjev izboljšali nadarjenost človeštva. V »bankah za sperm« naj bi imeli spravljeno človeško seme posebno nadarjenih darovalcev, namenjeno umetnim oploditvam. Po posebnih »katalogih« bi si lahko interese izbirali verjetne dedne zasnove svojega bodočega otroka. Tako bi si ženske lahko izbrale sina, ki bi bil na primer po vsej verjetnosti nadarjen za glasbo, ali pa — denimo — za šport. Ali je zamisel uresničljiva ali ne, še ni do kraja pojasnjeno. Toda že med korejsko vojno so Američanke, po Mullerju, predlagale, naj bi spravili seme njihovih soprogov in bi tako lahko dobile vsaj njihove otroke, potem ko bi njihovi možje padli na bojišču. To željo bi bilo danes že mogoče izpolniti.

Očitno je, da bodo »čudežni stroji« z zdravila človeku v prihodnosti znatno podaljšali življenje. Starci, ki jim bodo »izrabljene« organe nadomestili z novimi, bodo živeli, namesto da bi umrli.

Moderna medicina in biologija gresta z velikimi koraki naprej, pa čeprav si nekateri ob njih zastavljajo vprašanje, ali ne bo ves ta napredek vsaj na začetku namenjen samo izbrancem. Ali se je v resnici bati oligarhije, ki si bo edina lahko podaljševala življenje? Naloga pravične družbe je, da bo iz napredka znanosti ustvarila blaginjo za vse ljudi.

Se nikoli niso bile skupaj objavljene in poljudno opisane vse realne možnosti, ki si jih lahko obetamo od napredka medicine in biologije. Ameriška revija »Life« je pred dnevi, kot prva na svetu, začela objavljati vrsto člankov o tem.

Zdi se, da je serija »Dlje bomo živeli«, ki jo začinjamo povzemati po »Life« in »Sternu«, opis veličine človekove ustvarjalnosti.

STROJ NAMESTO MATERE

Na svetu se vsak dan rodi 300.000 otrok.

Toda kaj je z otroki, ki so prezgodaj zagledali luč sveta, ker so imele njihove matere splav? Prizadevanje zdravnikov, da bi ohranili vsako življenje, ima svoj začetek tam, kjer se življenje začne. Razočaranje in porazi so v avangardni medicini mnogo pogostnejši kot zmaga in trijumf.

Kljub temu: znanstveniki so že izdelali jekleno komoro — umetno materico. Lifovim fotografom je uspelo v tej komori fotografirati komaj deset tednov stari zarodek človeka. Mati je splavila pri avtomobilski nesreči. Zdravnikom ni uspelo, da bi zarodek živel in se naprej razvijal. Čeprav je dr. Goodin s Stanfordske univerze v Kaliforniji dovajal v komoro komprimirani kisik, mu ni uspelo iz embria odstraniti strupenega ogljikovega dioksida. Toda že v bližnji prihodnosti pričakujejo zdravniki, da bodo znali tri mesece staremu zarodku ustvariti takšno umetno okolje, da se bo lahko taklo časa razvijal zunaj materinega telesa, dokler ne bo sposoben za samostojno življenje.

DANES PRI ŽIVALIH — JUTRI PRI LJUDEH

Poskusi, ohraniti prezgodaj rojeno življenje, grede tudi v drugo smer. Na univerzi v Washingtonu so uspeli poskusi na živalih, ki jim komaj moremo verjeti: zarodek telička se je razvil v zajčji maternici.

Dr. Hafez je vzel iz maternice mlade krave sto jajčnih celic. Potem ko jih je umetno oplodil, jih še presadil v materico zajke. Čez dva tedna je jajčne celice spet odstranil in vsako posebej presadil v maternice drugih krav. Tam so zarodki rasli naprej.

V normalnih okoliščinah gre iz jajčnika krave v določenem obdobju samo po ena jajčna celica, pa čeprav jih je v njih na tisoče. Biolog je uspel s hormonskimi injekcijami, da se je iz kravjega jajčnika naenkrat izločilo veliko zrelih jajčnih celic. So takšnih jajčnih celic je bilo potem mogoče umetno oploditi in neposredno presaditi v materico zajke.

Praktični pomen poskusa: v maternici zajke, kot v »vmesnem nosilcu«, je moč prepeljati z letalom celo čredo bodočega goveda posebno izbrane vrste iz Teksasa v Avstralijo.

In pomen za človeka? Sodijo, da bo kmalu mogoče na osnovi poskusov o dozorevanju zaplodka v tujem okolju preprečevati naravne splave pri ženskah, katerih maternica ni sposobna sprejeti oplodjenega jajčeca.

PRED ROJSTVOM ROJENI

Ali bo mogoče zdraviti otroka že v materinem telesu?

Da bi odgovorili na to vprašanje, opravljajo zdravniki poskuse na opicah rezus.

Najprej omamijo mater in tako narkotizirajo tudi embrio v njenem telesu. Potem prerežejo trebuh in materico ter izvečejo komaj 88 dni star zarodek. S popkovo ostane opičji zarodek v zvezi z materinim telesom. Potem mu na prsi in hrbet priključijo elektrode, ki bodo ves čas do poroda beležile utripanje srca zarodka. Zdravniki porinejo v popkovo arterijo posebno sondo in po njej lahko jemljejo vzorce krvi ali pa dajejo zarodku zdravila. Ko je vse to opravljeno, vrnejo opičji zarodek, ki je sedaj opremljen z žicami in cevmi, v materino telo. Po 176 dneh se bo opica normalno rodila.

Takoj ko bodo to metodo dovolj izpopolnili, jo bodo lahko uporabili tudi pri človeku. Obetajo si, da bodo s takšnim, dovolj zgodnjim ugotavljanjem napak zarodka in z zdravljenjem le-tega še v materinem telesu lahko odpravili spačke.

OPERACIJA OTROKA V MATERINEM TELESU

Zdravniki so se bali, da bo porod zelo težak, ker se je zdelo glava otroka navadno velika. Z rentgenom zdravniki zelo neradi slikajo otroka, ki je še v materinem telesu. Če se že odločijo za rentgen, potem to store le v skrajni nuji, saj so rentgenski žarki otroku zelo nevarni. Toda v Winnipegu so izumili novo diagnosticiranje, ki otroku ne škoduje in deluje podobno kot odmevna naprava za ugotavljanje globlin morja.

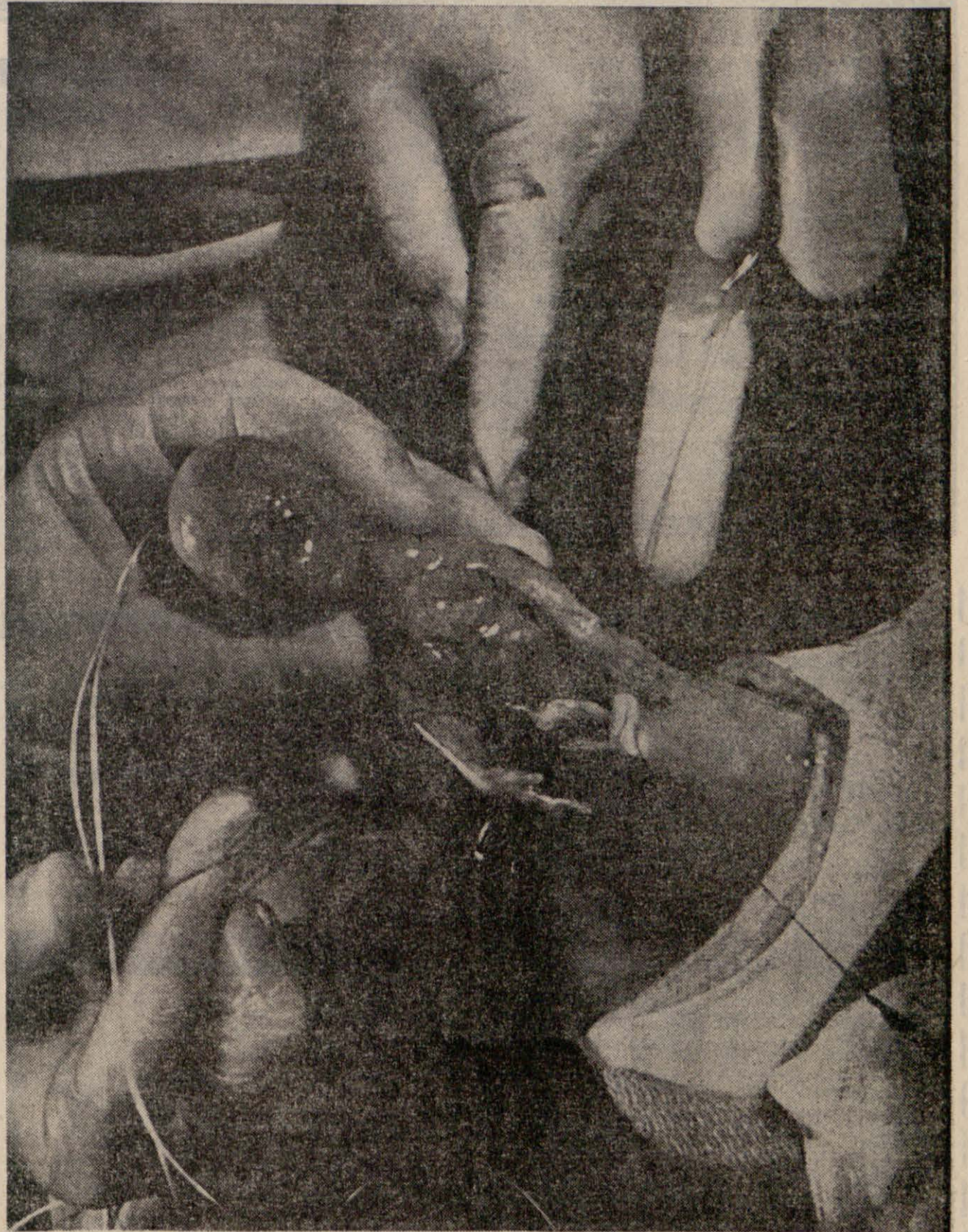
Na posebno napravo so obesili vrečo iz umetne snovi, ki je bila napolnjena v vodo. Potem so pod napravo pribitali mater in skozi vodo v vreči oddajali v telo zvočne valove. Ko so odbite valove sprejela posebna aparatura, so na njihovi osnovi v naravni velikosti zarisale na slikovni cevi obrise otrokove glave. Ko so zagledali sliko, so si zdravniki oddahnili — velikost glave je bila povsem normalna, diagnoza, ki so jo napravili pri običajnem kliničnem pregledu, se je izkazala za napačno.

Toda s tem težav s fantkom še ni bilo konec. Tri tedne po uspešni diagnozi z odmevom se je izkazalo, da se kri matere in otroka več ne prenašata. Zaradi tega je bilo mogoče računati s hudimi boleznimi otroka in nič čudnega ne bi bilo, če bi umrl.

Zdravniki so se odločili za drzen poseg: otroku so še v materinem telesu zamenjali kri. Potem ko so otroku v žile vbrizgali posebno snov, ki daje kontrast, in so na rentgenski sliki postale vidne otrokove arterije na nogah, je kirurg skozi materin trebuh zadril v arterijo na desni nogi otroka posebno votlo iglo. Nanjo je bila priključena cev iz umetne snovi in skozi njo so otroku izčrpali kri, ter jo zamenjali s tisto krvjo, ki jo dobro sprejemata materino in otrokovo telo. Poskus je uspel.

PRIHODNJIC:
ČLOVEK BREZ LEDVIC
ELEKTRONIKA NAMESTO ŽIVCEV

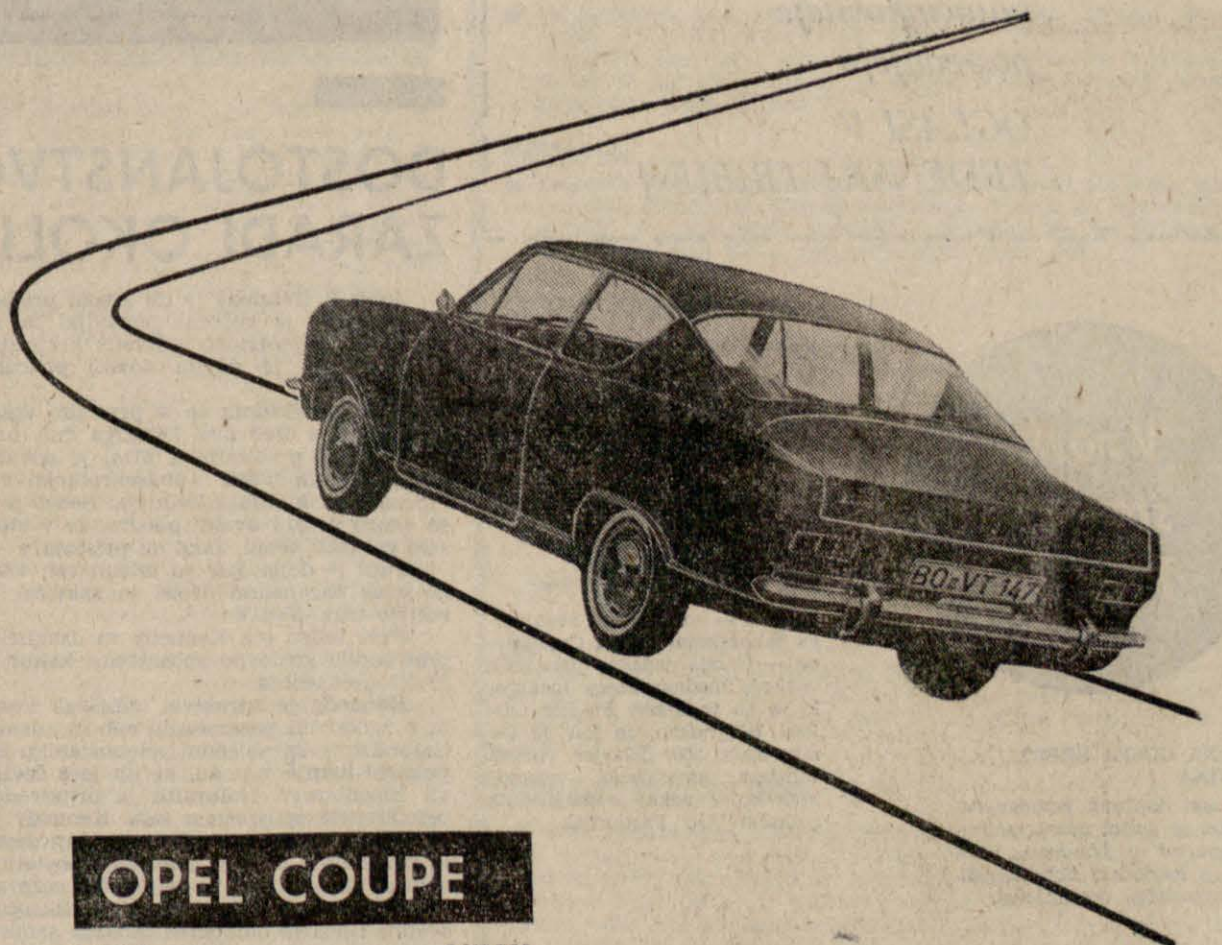
Opičji zarodek, ki ga opremijo z žicami in cevmi, vrnejo v materino telo, in ga tako lahko opazujemo in zdravimo do naravnega poroda.

OPEL - PO ŽELJI MILIJONOV KUPCEV

OPEL KADETT

standard, model 1965, 2 vrata, 4 brzine
motor 1100 ccm
DM 4.770.— US \$ 1.192,50

OPEL COUPE

1100 ccm 5.600 DM

DODATNA OPREMA
PO ŽELJI KUPCA

OPEL REKORD

model 1965, 2 vrata
motor 1488 ccm
DM 5.900.— US \$ 1.475.—

AVTOTEHNA

zastopstvo tujih firm
LJUBLJANA
CELOVSKA CESTA 38

ARHEOLOGIJA

BOLNI TISOČLETNI KIPCI

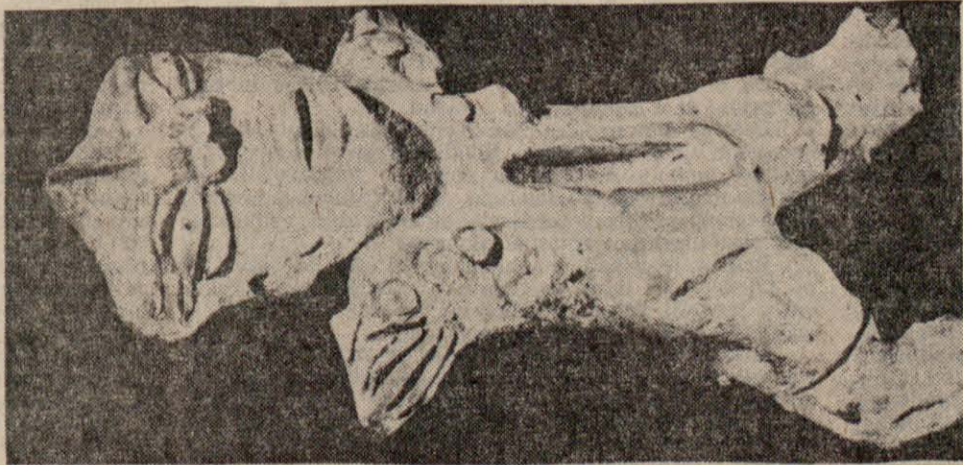
Prípoved neke nenavadne ameriške zbirke kipcev iz žgane gline bo lahko postala tistemu, ki jo bo znal brati, nekakšen zdravniški priročnik. Pojasnila bo nekatere bolezni in poškodbe, ki so pustile sledove na ženah in možeh, živčih tisoč let preden je Krištof Kolumb stopil na ameriška tla.

Gre za zbirko ameriškega porodničarja Abernija Weismana, ki je gotovo edina taka na svetu. Weisman jo je začel zbirati, ko je med nekim potovanjem po Mehiki opazil, da so na mnogih predkolumbijskih kipcih sledovi telesnih poškodb in deformacij. Menil je, da je vsak izmed teh kipcev pravzaprav opis posameznega bolezenskega primera. Nekateri »pacienti« ležijo v bolniških posteljah povezani tako, kot da so nevarno, najbrž nalezljivo bolni. Splet na drugih je videti — po mnenju dr. Weismana — sledove poškodb od gobavosti, koz, raka, vodenice in drugih hudih bolezni.

Weismanova zbirka med drugim posebej opredeljuje današnjim kirurgom tudi izročilo nenavadne tehnične veščine in spretnosti njihovih kolegov pred mnogimi stoletji: na mnogih kipcih je namreč videti sledove različnih operacijskih posegov in celo vrsto domnevnih carskih rezov.

Nosečnost so vedno opisovali kot stanje sreče in zadovoljstva. Pri upodobitvi pa se zdi, da ni tako: na obrazu ji je brati potrlost. Weisman sodi, da upodobljena deklica ni imela več kot dvanajst let, da je bila to njena prva nosečnost in da se je bala poroda.

Arheologi si zastavljajo nekatera vprašanja o vzgibih, ki so navedli neznane umetnike preteklosti, da so upodobili te motive. Nekateri menijo, da so bili ti kipci učni pripomočki, ki so jih zdravniki uporabljali kot primerke različnih bolezni za prikazovanje učencem zdravilstva. Drugi so — glede na to, da so te kipe kakor tudi večino umetnin iz tiste dobe našli v grobnicah — bolj nagnjeni k prepričanju, da so z njimi hoteli pokazati, za čem je umrla pokopana

Carski rez iz predkolumbijske dobe je prikazan z realističnimi podrobnostmi, kot je oteklost ženinih ustnic in vek. Vendar je mogoče, da gre tudi za obredni vrez.

Črni madeži na obrazu tega Peruanca, razjednost ustnic in nosu dajo slutiti, da je bil okužen z gobami ali s podobno tropsko boleznijo.

JADRO

sloboda

OSIJEK

PANORAMA

MONTARGIS

»MOJI INFARKTI NE BODO TAKO POCENI«

Neki gospod Emile Vercereau je napravil francoskim letalskim silam kar šest tožb, se pravi prav tolko, kolikor je bilo infarktov zaradi pokov, ko so nadzvočna letala »prebijala« zvočni zid. Vercereaujeva hiša stoji v mirni okolici Montargisa, ki je kot nalašč za srčnega bolnika. Vendar pa je bilo miru in podeželske idile konec, ko so si vojna letala iz še neznanih razlogov izbrala prav ta kraj in ozračje nad njim za svoje akrobacije in preskušanje moderne letalske tehnike. Prvemu puku v januarja je nemudoma sledil tudi prvi infarkt, tako da si jih je ubogi Vercereau do jeseni nabral že šest, nekako en infarkt na dva meseca. Zdravniku iz Montargisa je bilo končno dovolj in končno je prepračil svojega pacienta, naj toži letalske sile, zakaj »sedmi pok in vzporedni sedmi infarkt utegneta spraviti pacienta v grob, saj je že tako vzdržal več, kot pa bi bilo pričakovati.«

Jih ne bo prodal v najkrajšem času ali če bo celo neroden in neoprezen s svojim penom. Vsebinska vrečka mu lahko pomore do oblin, ki mu jih bo zavidala celo Brigitte Bardot ali Sophia Loren. Vrečke vsebujejo namreč ekstrakte ženskih hormonov, ki so namenjeni kot dodatek v zelo majhnih količinah umetnim hranilom, s katerimi pospešijo rast in debelitev perutnine.

Nočni gost lahko doživi prav neprijetno presenečenje, če jih bo dolgo hranil v svoji bližini ali pa jih odpiral brez maske na ustih in nosu. Če nič drugega bo vsaj na zunanji za nekaj časa spremenil svoj spol. Policija se zdaj sprašuje, če je vlomilec vedel, kaj je ukradel, in če namerava prodati svoj plen nekaterim posebnim moškemu spola, ki se radi oblačijo v ženska oblačila in celo nastopajo v ženskih vlogah v neštevilnih kabaretnih francoske prestolnice.

TOULOUSE

NE ZAUPAJTE PROMETNIM NEZGODAM, ČE IMATE DRAGULJE

Ni dvoma da je tatinska skupina dobro premislila sicer preprost načrt, ki ji je z izvedbo vred omogočil nepošten, a zato tem večji dobiček 90 milijonov v našem denarju. Tatovi so podrobno preverili običajno pot nekega draguljarskega zastopnika, ki je obiskoval v določeni dnevi svoje odjemalce oz. kupce. Ko se je možak po opravljenem poslu z vzdihom olajšanja zavil na zadnje sedeže taksija, ki naj bi ga odpeljal na letališče, pač ni slutil, da vsak njegov gib budno zasledujejo ostre oči. Med potjo se je taksiju približal motociklist, ki je na križišču pred rdečo lučjo neopazno prebodel desno zadnjo pnevmatiko na vo-

zlu. Taksisti seveda ni mogel nadaljevati vožnje in sofer je preklinjaje začel iskati orodje, da bi čimprej popravil okvaro. Ko je končno privzdignil zadnji del vozila, je bila okoli njega zbrana že gručica radovednežev (pravzaprav je kar presemetljivo, kako brezdelneže zanima tuje delo). Položaj in grečo je izrabil eden izmed tatov in s pretvezo, da bo pomagal

vozniku, je kot po naključju zadel z motorjem v zadnji del taksija. Avtomobil se je prevrnil na stran in v splošni zmedni ni nihče pomislil na usnjeno torbo v vozilu. Nihče razen tatov seveda. Šele nekaj kasneje, ko je bila pnevmatika zamenjana in avtomobil narejen, je zastopnik z besom ugotovil, da so izginili najlepší diamanti — 400 po številu.

Hitler z „najlepšimi nogami sveta“

Reklamni šef britanske čezmorske letalske družbe BOAC za vso Zvezno republiko Nemčijo Paul Breuer, ki uraduje v Frankfurtu, je izjavil, da osebno nima ničesar proti Marlene Dietrich (64). Kakorkoli že: Breuer je oče odločitve, da z Marlene v Nemčiji ne bodo privabljali novih potnikov v letala BOAC.

Na osnovi Breuerjevega strokovnega nasveta (»Marlene Dietrich? Samo čez moje truplo!«) je namreč glavni reklamni šef londonske centrale BOAC odločil, da v Nemčiji ne bodo oglašali znamenite reklame BOAC, ki je po svetu zelo uspešna in jo v štirih barvah tiskajo na straneh največjih ameriških tednikov »Time«, »Life« in »Newsweek«. Gre za sliko Marlene, ki udobno sedi na letalskem sedežu in z »najlepšimi nogami na svetu« demonstrira udobnost sedežev v štirimotornih reaktivskih letalih VC 10 družbe BOAC. (»Edini sedež, na katerem lahko tudi veliki možje v letalu stegnajo noge!«)

Uspelega oglasa niso začeli po pošti pošiljati na tisočere naslove v Nemčiji, tako kot so bili nameravali, in to zato ne, ker reklamni šef Breuer sodi, da si z Marlene Dietrich v Nemčiji ne morejo delati reklame. Prepričan je, da so Nemci še vedno jezni na zvezdo, ki je po vojni prišla v Nemčijo v ameriški uniformi.

Breuer si svojih trditvev ni izmislil, ampak se opira na anketo: Še preden se je odločil za reklamno akcijo, ki naj bi stala 770.000 mark, je namreč razposlal znameniti oglas z igralnico sliko 75 strankam, ki naj bi presodile primernost reklame: Testno vprašanje: »Kakšne asociacije vam vzbudi ime Marlene Dietrich?«

Odgovori so bili v veliki večini odklonilni. Anketiranci so igralki predvsem očitali, da je:

- čeprav Nemka po rodu, med vojno delala proti Nemčiji (beri nacizmu);
- javno izjavila, da jo je sram, da je Nemka.

Britansko časopisje je zadržljivo napadlo odločitev BOAC, da Marlene ne more biti njhova reklama v Nemčiji. Breuerja imajo za nacista. »Daily Mail« je objavil karikaturu, kjer nemškemu reklamnemu šefu prinesajo oglas za udobne sedeže v letalu VC 10, na katerih namesto Marlene sedi Hitler, samo noge so Marlene. Podpis pod karikaturu: »Ali vam je všeč ta kompromisni predlog, gospod direktor?«

Nemara pa bi bil takšen oglas res uspešen, če verjamemo Breuerjevi anketi. Direktor je vendar poslovni človek in že ve, kaj je reklama.

Marlene Dietrich pa v Nemčiji očitno ni popularna, ker je samo Marlene in ne tudi Lill.

NJEGOV NAJOŽJI SODELAVEC

Ob mukah neozdravljivo hromega starca je predsednik na glas razmišljal o težki odločitvi zdravnika, ki so se obupno borili za ostanke človeškega življenja, ki bi mu smrt pomenila olajšanje.

John Kennedy se ni nikoli imel za posebno »pogumnega«. Zivel je po Hemingwayevi definiciji »Grace under Pressure«. (»Premočnost in dostojanstvo zaradi pritiska okoliščin«), ki jo je izbral za moto svoje knjige »Profiles in Courage«.

Predsedniška funkcija sicer ni terjala takšne duševne napore kakor predvojni boj, toda od bolehnega Kennedyja in njegovih sodelavcev je zahtevala vsakodnevno dolgočasno delo, neprestano aktivnost in napetost. Gimnastične vaje, ki jih je od leta 1961 vsak dan opravljal in ga je pri tem vodil newyorški zdravnik Hans Kraus, so mu zelo dobro dele. Tako si ni samo krepil hrba, ampak je tudi postal bolj mišičast in ni se redil.

Včasih se je jezil na fotografije, na katerih je imel predebel obraz, saj je bil ves čas težak okrog 79 kil. Poteze na obrazu so postale bolj ostre in nekoliko je osivel, tako da je Dave Powers menil: »Vsak dan je bolj podoben pravemu predsedniku.«

Da bi varčeval s časom, sta morala bravec in krojač prihajati v Kennedyjevo pisarno.

Delovni dan predsednika Kennedyja se ni začel v herojskih urah pred zoro. Zbudil se je ob pol osmih, preletel jutranje časopise in potem o najnovejših dogodkih razpravljal po telefonu. V običajnem delavniku je Kennedy približno petdesetkrat telefoniral, velikokrat tudi pred uradnimi urami ali po njih.

Bril se je v kadi, da bi prihranil čas. Po kopeli je ob tri četrt na devet zajtrkoval. Velikokrat je zajtrkoval v postelji, enkrat ali dvakrat na teden pa skupaj z vodilnimi parlamentarci ali sodelavci.

Med deveto in pol deseto uro je prišel v pisarno. Prebral je pošto in 3000 besed vsakodnevnega poročila obveščevalne službe CIA. Potem so se začeli sestanki. Poleg uradnih tiskovnih konferenc se je velikokrat neuradno pogovarjal z novinarji. Tako je ravnal tudi v odnosih s člani svojega štaba.

RADOVEDNI IN DELAVNI PREDSEDNIK

»Sedim v Beli hiši,« je dejal, »in kar se naučim... in... spoznam, je vsota tega, kar berem in slišim. Več ljudi srečam in več tujih idej spoznam, toliko boljši predsednik bom.«

Pri poslovnih obiskih zato poslanikom ni samo dal navodila, ampak jih je tudi dobro izprašal. Novinarji, ki so ga prišli intervjuvat, so se velikokrat morali spriznati z obrnjenimi vlogami — predsednik jim je zastavljal vprašanja. Uradnike in reporterje, ki so se

PARIZ

ČE JE TAT MOŠKEGA SPOLA, NAJ LE PAZI NA SPOL

Neki kemični laboratorij v Parizu je prijavil tatvino, ki pa to pot ni prizadela vzdane blagajne ali predalov. Tat je namesto tega raje odnesel tri štirikilogramske vrečke, ki pa utegnajo postati precej neprijetne za ljubitelja tujega imetja, če

TO SE PRIPETI SAMO

... V ZDA: Zvezna ustanova za smeh je priredila tekmovanje za najboljši vic leta. Noben tekmovalac ne sme govoriti dlje kot osem minut.

... V AUGHTONU: Upokojeni vratar George Fezackerly je prejel denarno nagrado, ko je posebna komisija ocenila, da ima v nsem mestu najlepše urejen vrt. George je denar vrnil, češ komisija si naj z njim kupi strokovne knjige, da drugič ne bo več tako slabo presodila.

KOMUNALNA BANKA LJUBLJANA

NAGRADE: ZA 200.000 DINARJEV:
1 FIAT ZASTAVA 1300, 1 FIAT ZASTAVA 750, 1 ROČNA MOTORNJA KOSILNICA, 12 GARNITUR JEDILNEGA PRIBORA, 10 NAGRAD PO 30.000 DINARJEV ZA NAKUP POHISTVA PO IZBIRI.

ZA 50.000 DINARJEV:
1 HLADILNIK, 1 PRALNI STROJ, 5 MIKSERJEV, 5 SESALCEV ZA PRAH, 10 GRAMOFONOV, 3 FILMSKE KAMERE.

DOSTOJANSTVO ZARADI OKOLIŠČIN

John F. Kennedy je bil srečni predsednik. »Sreča je sposobnost,« je večkrat ponavljal za Aristotelom, »da vse svoje sposobnosti posvetiš kreposti.« Predsedniška dolžnost mu je dajala dovolj priložnosti za takšno srečo.

Novi predsednik se je prve dni veselil kakor otrok, da stanuje v Beli hiši. Drugega dne, potem ko je prevzel dolžnost predsednika ZDA, je povabil na ogled prijatelja Paula Faya (podsekretarja v ministertvu za morarico) in brata Teddija. Sedel je na edini stol v še skoro prazni ovalni pisarni, se v stolu zavrtel in vesele vprašal: »Paul, kako mi pristaja?«

Paul je dejal, kar so mislili vsi: »Zdi se mi, kot da bo vsak čas nekdo prišel in zakričal: 'No, fantje, dovolj je tega. Veni!«

Prvi teden sta Kennedy in Jacqueline vsaj še dvakrat vodila goste po »posestvi«, kakor je bil Belo hišo krstil predsednik.

Kennedy je spraševal mlajšega Franklina Roosevelta o zgodovini posameznih sob in kosov pohištva. Kenu Galbraithu, kasnejšemu veleposlaniku ZDA v Indiji, je pokazal luknje v podu, ki jih je s čevlji za golf napravil Eisenhower. Galbraith je pripovedoval, da je bilo ogledovanje »posrečena šala. Kennedy je obračal pohištvo in si ogledoval etikete, se pritoževal, da je premla originalnih slik, in preskušal posteljo Abrahama Lincolna. Pri vsem tem pa je ves čas razpravljal o politiki.«

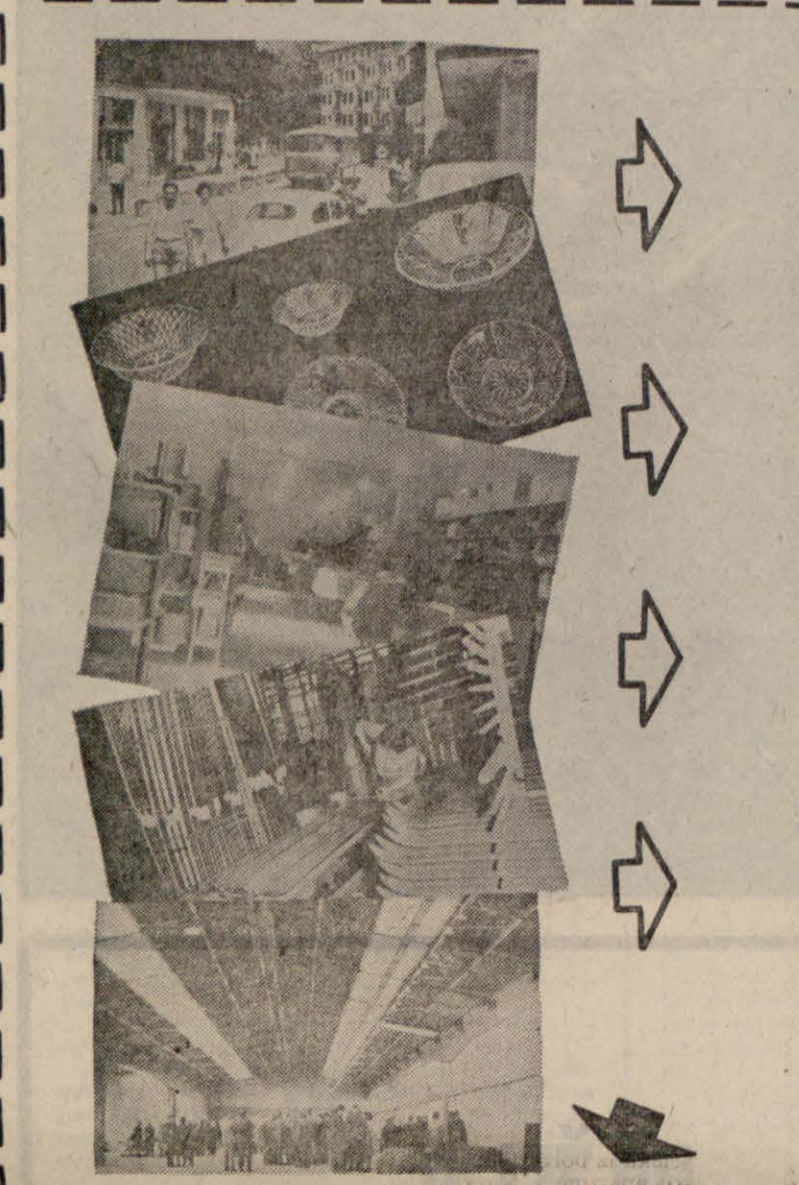
Zelo rad je bil predsednik. Razočaranja so samo krepila njegovo odločnost. Enkrat samkrat se mi je prišlo na dušo svojo funkcijo. Bilo je oktobra 1962, nekaj minut pred neposrednim prenosom njegovega govora o Kubi. V kongresu so ga voditelji zasipali s tisočimi ugovori, toda nihče ni prišel na dan z vsaj enim konstruktivnim predlogom. Utrujen je bil od razpravljanja s poslanci in medtem ko se je preoblačil za televizijo, mi je dejal: »Če že hočejo zase ta... posel, potem jim ga rade volje prepustim.«

Toda že čez nekaj trenutkov je izžareval trdno odločnost.

Politični napadi in porazi so ga mnogo manj prizadeli kakor osebna nesreča. Jokal je ob smrti svojega sinka Patricka. Predsednik, ki je bil v Beli hiši več s svojimi otroki kakor kdajkoli prej, se je tretjega otroka še posebej veselil. Ob smrti se je zdel bolj potrjen kot Jacqueline.

»Ni mogel odtrgati rok od krste,« je pripovedoval kardinal Cushing, ki je bral črno mašo, »in bal sem se, da bo predsednika zlomilo.«

Komaj leto pred tem je predsednik doživel hudo nesrečo, ki ga je za nekaj časa popolnoma strla. Decembra 1961 so namreč v Belo hišo sporočili, da je oče zadela kap.

PODJETJA!
ODLOČITE SE ZA PREPROSTO REŠITEV
Vaša sporočila potrošnikom in poslovnim prijateljem najučinkoviteje posredujejo
OGLASI V TEDENSKI TRIBUNI

KAJ PA JE TEBE TREBA BILO
V seriji reportaž »Besedo imajo mlada govore o svojih problemih nezakonske matere.

CASTRO JE PLACAL 3000 DOLARJEV

Havana — rojstni kraj svetovnega šahovskega prvaka Capablanca — je bila nedavno prizorišče velikega mednarodnega turnirja, ki se ga je Bobby Fischer udeležil telegrafsko, za kar je Castro plačal 3000 dolarjev. Portret mladega ameriškega veleposlanika bo v nekaj nadaljevanjih prikazal Aco Pasternjak.

PETICNA GOSPA SREDI LONDONA
Londonski dopisnik Božidar Pahor nam je poslal nekaj zanimivih reportaž o Londonu. Prva govori o londonski borzi, središču britanskega denarništva.

RAZPRODANA MIKLOVA ZALA
Prizadevni Kostanjevičani so pripravili predstavo »Miklovo Zale«, ki je privabljala gledalce od blizu in daleč.

S TOVARISEM NA POT
To pot v gozdove Jelovice in na prijetno Vodiško planino.

FELLINI — SAM S SEBOJ, MASTROIANNI — SAM Z ŽENSKAMI
Dva mojstra italijanskega filma govorita o sebi in svojem ustvarjanju, posebno o filmu »Osem in pol«, ki ga te dni gledamo v Ljubljani.

KOMUNALNA BANKA LJUBLJANA

NAGRADNO ŽREBANJE

NAGRADE: ZA 200.000 DINARJEV:
1 FIAT ZASTAVA 1300, 1 FIAT ZASTAVA 750, 1 ROCNA MOTORNA KOSILNICA, 12 GARNITUR JEDILNEGA PRIBORA, 10 NAGRAD PO 30.000 DINARJEV ZA NAKUP POHISTVA PO IZBIRI

ZA 50.000 DINARJEV:
1 HLADILNIK, 1 PRALNI STROJ, 5 MIKSERJEV, 5 SESALCEV ZA PRAH, 10 GRAMOPONOVI, 3 FILMSKE KAMERE.

JOHANNESBURG

NE JEJTE, ČE VAS SLUČAJNO OPAZUJE PAVIJAN!

Bodite pazljivi, če ste se namenili obiskati ta ali oni nacionalni park kje v Južni Afriki. Na to vas sicer opozorijo že domačini, ko vam toplo priporočijo, da kljub vročini trdno zaprete okna na avtomobilu. Za leve je to morda tudi dovolj, proti nerazpoloženemu slonu pa ste brez moči, razen če ne pritisnete na plin in se umaknete iz nevarne bližine. Pa pustimo ob strani slone. Opice so precej bolj nadležne, a nikdar ne smete popustiti, ko trkajo na okna vašega avtomobila. Vajene so ljudi in zvite čez mero. Še posebno pa bodite opreznih, ko se prikaže kak večji predstavnik opicega rodu. Ne tako kot dve Angležini, ki sta si hoteli sredi Krugerjevega parka privoščiti manjši piknik. Ko sta ustavili vozilo in spustili okna, ni bilo nikogar v njihovi bližini. Tako sta vsaj mislili, ko sta zajeli nekaj svežega zraka. A že trenutek zatem je v avto zdrsil ogromen pavijan in se nasmilil poleg vozilca. Najprej se je pozanimal za vsebino ročne torbice, ki jo je dobodra pretaknil, potem pa je njegovo pozornost pritegnila najlonska mreža s pomarančami na zadnjem sedelu. Mimogrede je preskočil naslonjalo in pristal ravno na otroku sopotnice. Ko je spoznal, da je najlon premočan za njegove prste, se je pavijan krepko razburil in se je spet vrnil na prednji sedež. Voznica je bila toliko priseljena, da je razdraženi opici porinila pod gobec košarjo z jedili, potem pa so ji popustili živci in je brž skočila iz vozila skupaj s sopotnico in otrokom v na-

ročju. Zatekli sta se pod neko drevo, kjer sta v strahu pred morebitnim levjim ali leopardjim obiskom potrpeli, dokler se nista preklela in nesramna opica ni nazrla vsega, kar je bilo v košarici, kot je voznica pozneje pripovedovala znancom.

WASHINGTON

KRASTI V PENTAGONU? MALENKOST!

Težko bi bilo reči, kateri objekt je v Združenih državah najbolj zastražen. Morda je to Fort Knox? Morda Bela hiša? Morda Pentagon? Odgovor res ni lahek, vendar vzemimo za primer kraj zadnjega. Pentagon namreč. No, tu res kar mrgoli agentov vseh mogočih odsekov varnostne službe, pa vendar... Pa vendar so v ne-

„Ali ima Freddie novo prijateljico?“

V newyorškem osrednjem parku je moč vsak delavnik videti trop psov, ki jih na povodci vodijo enako oblečena dekleta. Gre za kliente Jima Bucka, ki je obšel na klin obetajočo kariero na področju elektrone in ustanovil servis, ki se ukvarja s psi, katerih gospodarji so med tednom toliko zaposleni, da jih nimajo časa negovati. Storitve največjega servisa za pse v mestu baje niso pretirano drage: za pasji sprehod po dve uri na dan od ponedeljka do petka je treba plačati 15 dolarjev. V ceno je vračunano tudi umivanje in čiščenje pa prevoz, kondicijski trening in skupinska terapija... Buck namreč trdi, da je za pasjo duševnost zelo dobro, če je žival v družbi vrstnikov v nasprotni značiji. Tako je vsaka skupina psov, ki gre do skupaj na sprehod, skrbno izbrana in jo sestavljajo po en nesramen pes, en plašen pes in trije dobrodušnejši. Pasje nevalke so prav tako skrbno izbrane in od njih zahtevajo hladno kri in ljubezen do živali. V največji sezoni jih je zaposlenih kar 17 in imajo na skrbi 150 psov, pa naj sije sonce, pada dež ali so v bližini mačke. Njihovo delo še zdaleč ni lahko. Svoje varovance morajo pripraviti do tega, da jih imajo radi ali da jih vsaj ubogajo. In tudi z gospodarji so težave: Sue Freilinghuysen, ki je med najboljšimi Bukovimi uslužbenkami (leva na sliki), je zaupala reporterju: »Gospodarji so včasih tako čudni. Zadnjič me je neka ženska vprašala, če je njen Freddie v parku sklenil kakšno novo prijateljstvo...«

polnem letu pokradli z mizic v okrepčevalnicah kar 1200 skodeljic za sladkor in in 2000 solnic. Pozornost varnostnega osebja torej res ni prehudna, že res, da je vrednost pokradenih predmetov relativno malenkostna, toda oblast so se zamislile, saj bi prav tako lahko izginjali tudi tajni dokumenti in važne listine. Kontrola so poostriili in izkazalo se je, da ni bilo podoficirja, ki ne bi »sunila« tega ali onega predmeta iz okrepčevalnic. Toda to še ni bilo tako pomembno v primerjavi z dejstvom, da bi bila potrebna prava armada stražnikov, če bi hoteli resnično kontrolirati vse zaposlene, kaj počno med delom, ali odmori. Stroški bi bili ogromni, tako da se je vsote ustrašilo celo vojno ministrstvo, ki nikakor ne sodi med stiskače. Vprašanje pa je, če ima varnostna služba po vsem tem še pomen? Da bi bila zadržana še večja, je preiskava pokazala, da niso izginjale samo solnice, ampak tudi piadnji in sicer ne več ne manj kot natanko deset tisoč, kar ne govori ravno v prid poštenosti civilnih in vojaških uslužbencev, ki jih je skupaj 27.000. Kraški v Pentagonu? Menda otroče lahko.

KAVA vendar merx-ova

Merx Kava mešanica

RENNES

VINO JE STRUP – RAZEN ČE NI PRISTNO

Proti alkoholizmu se je moč boriti le s pristno kapljico! Tako vsaj meni profesor Monod, ki je menda zagrižen nasprotnik alkohola in nezmernosti v pitju. Pri tem ne smemo pozabiti, da je alkoholizem v Franciji resnično socialno zlo, ki ga ne gre podcenjevati. Število alkoholikov se je v vojnih letih in v povojnem obdobju občutno zmanjšalo in kazalo je že, da problema ni več. Zal pa se rožnati upi niso tudi uresničili in »Protialkoholna liga« je znova strnila svoje vrste ter napovedovala vojno kralju Alkoholu. Člani lige so začeli prirejati zborovanja in prave kongrese širom po Franciji, da bi prepričali kar največ skeptikov o nujnosti takojšnjih ukrepov. Tako so zadnje dni poskušali predramiti vstede rdečih nosov v Rennesu in okolici, kjer je največ pivskih bratcev. Profesor Monod pa je to pot zabrenkal na malce drugačne strune kot sicer: »Naš najhujši sovražnik, dragi poslušalci in somišljeniki, je pravzaprav ponarejeno, umetno in skrajno nepristno vino.« Besede torej, ki dajo slutiti, da spoštovani profesor le ni tako hud nasprotnik rujne kapljice in da kozarec ali dva na dan, kakor misli on, še nista nevarnost in gotovo ne bosta škodovala nikomur. Očitno se je profesor Monod postavil ob stran velikega Pasteura, ki je nekoč dejal, da je kosilo brez vina kot »dan brez sonca«. Vino pa mora biti zato dobro, naravno, iz trte, nikakor pa ne kakršnakoli brozga iz fig, rožičev in metilnega alkohola. Profesor je s svojim zmernim stališčem pokazal, da ni slep fanatik, marveč razumen mož, ki dobro pozna ljudi in njihove napake, obenem pa je s svojim izjavljanjem pritegnil ne samo pivce, ampak tudi poštene krmarje, ki so v njem spoznali bolj prijatelja kot sovražnika. »Združimo torej vse svoje sile v boju za kozarec pristnega vina...«

MED DVEMA TEČAJEMA

ZAVAROVANI PSI
● V Avstraliji bo prišel novembra v veljavo nov prometni zakon: Vozniki motornih vozil bodo morali z varnostnimi pasovi priveszati tudi svoje pse, ki potujejo z njimi.

DRAGOCENI SPOMINI
● Po izrednem finančnem uspehu Kennedyjevih sodelavcev, ki po vsem svetu objavljajo svoje spomine o umorjenem ameriškem predsedniku, se je sedaj tudi romanopiska Molly Thayer odločila, da bo napisala knjigo o Jacqueline Kennedy. Opisala bo čas, ko je bila Jackie prva dama Amerike.

ROMUL IN ROMEO
● Med snemanjem v Evropi je Zsa Zsa Gabor iskala tudi Rim. Ko so jo vprašali, kateri spomenik ji je bil najbolj všeč v svetem mestu, je odgovorila: »Kip volkulje, ki hrani Romes in Julijo.«

TULJENJE ME NE MOTI
● Očka Beatles Ringo Starr (25) je pocukal svojega novorojenčka za uho in dejal: »Obeta se nam tuljenje. Kaj zato! Saj je tega oče navajen. Potem pa je Ringo vzel ženo in otročička iz porodnišnice, ju naložil v rolls-royce in ju odpeljal v svoj apartma v Marylebonu.

TELEFONSKA CELICA V VESOLJU
● Ko so astronomi Cooperja vprašali, s čim bi lahko primerjal osrednjo potovanje po vesolju, je odgovoril: »Tako je bilo, kot da bi moral osem dni preživeti v telefonski celici.«

USODNI »GRIZLJAJ«
● V londonski bolnišnici Svetega Pankracija je pred dnevi umrla Lavinia Long, ki se je že dolgo »hranila« z iglami, žebli, zaponkami, noži, vilicami, žlicami itd. Zdravniki so jo v prvih primerih operirali, potem pa so obupali in so jo pustili pri miru. Zadnjič je Lavinia pojedla dve veliki žlici in dobila poškodbe, ki jih zdravniki niso mogli »popraviti«. Pravijo, da je šlo za psihično bolezen.

ZBIRALSKA STRAST
● Po statistiki vsak tretji Francoz nekaj zbira. Zbiralci so v večini primerov organizirali strokovna združenja in klube. V pariški Rue Caumartin se vsak prvi ponedeljek v mesecu sestanejo zbiralci obiskov za ključce. Njihov šampion je goštilničar s 3.600 primerki.

NEUSPEH
● Letalske družbe kot tudi potniki so se odločili, da bodo predpovedali filmske predstave med letom. Vožnje so bile dražje, potniki se niso smeli dvigniti s sedežev, da ne bi motili drugih, pa tudi filmi niso bili nikoli vsem všeč.

MIRNO SPANJE
● V državi Mexico so oblasti v boju proti truščur predlagale ministrstvu za turizem, naj čimprej prepove vsem hotelom nakup kovinskih žimnic.

DIŠE ŠEST MESECEV
● V Hongkongu že nekaj tednov prodajajo dišeče umetne rože. Dišava je skrita v pestičih, tako da rože šest mesecev ne izgube vonja.

»TOVARIS, POMIJ KROŽNIK!«
● V neki moskovski restavraciji je natakark rekel gostu, naj si sam pomije krožnik, če se mu zdi umazan. Tako pišejo »iz vestjave«. Tudi »Večerna Moskva« se pritožuje nad malomarnimi, lenimi in brezobzirnimi natakarkji, ki tikajo goste, nalašč nočejo prinesiti naročenih jedi, pred gosti z umazanimi čunjami brišejo krožnike itd.

DOBRO IZBRANO IME
● Soho, londonski Pigalle, imenovan tudi »kvadratni kilometer greha«, ima zelo zanimiv izvor. Pred nekaj stoletji je bil tam še gozd, poln divjadi, v katerem so smeli loviti samo člani kraljeve hiše. Da bi iz goščave pregnali lisjaka, so vpili: »Sou hou!« (star klic gonjačev). Odtlej se je divjad precej spremenila. Vendar je še vedno številna in lov nanjo ne prinaša nič manj dobička.

SORENSEN O PREDSEDNIKU KENNEDYJU (6)

Mi vsi, pa ni bilo nobenih razlik med tistimi, ki so ga poznali že od mladosti ali so bili njegovi prijatelji, smo ga nagovarjali z »gospodom predsednikom« in ga tako osebno kakor tudi uradno nikoli nismo imenovali drugače kot »predsednik«. Ta navada se mi je le včasih pri pogovorih z njegovo ženo zdelo nekoliko nerodna, nikoli pa ni zvenelo nenavadno, če ga je s »predsednikom« nagovarjal njegov brat, minister za pravosodje.

Vsak član Kennedyjevega štaba, vlade in vsak poslanec je lahko vedno osebno govoril s predsednikom, če se je le zdelo vprašanje, o katerem naj bi razpravljali, dovolj pomembno. »Morda si moral včasih čakati tudi dovolj noč.« je nekoč dejal general Maxwell Taylor, »toda če si moral nujno govoriti s Kennedyjem, potem te je gotovo tudi sprejel.«

Ob pol osmih zvečer, potem ko so bila končana vsa pomembnejša posvetovanja, je bil najprimernejši čas zame, da sem s predsednikom govoril o vseh še neurjenih zadevah. Ponavadi je bil ob tem času najbolj sproščen in velikokrat brez sukničja. Medtem ko sva se pogovarjala, je včasih gledal poročila na televiziji, drugič je podpisoval pošto ali pa je odšel v sobo gospe Lincoln, da bi prebral vse, kar je ležalo na njeni pisalni mizi.

Na večer je najlaže obnovil in premislil vse dogodke minulega dne. Pripovedoval mi je o dogodkih, se spomnil posređenih domislic, me prosil, naj ocenim kak problem ali predlog, in me spraševal za mnenje o vsem mogočem.

Nekega večera je, na primer, moral porabiti ves čas, da bi izbral imena za nove podmornice vrste Polaris. Zabaval se je nad dejstvom, da so kvekerji nasprotovali imenu njihovega junaškega pacifista Williama Penna in da je Pentagon protestiral, ko so nameravali podmornice krstiti po imenih indijanskih poglavarjev, ki so se bili borili proti ZDA. Mornarica pa je sodila, da bi ime »Poglar Rdeči oblaki«, če ga ocenjujemo z mednarodnega stališča, še posebej neugodno zvenelo.

JACQUELINE IN OTROKA

Na večer so prišli h Kennedyju tudi drugi svetovalci, za katere si podnevi ni mogel utrgati čas. Večkrat sta v pisarno pritekla tudi njegova otroka, da bi se, še preden bosta odšla spat, igrala z očetom ali da bi jima dal donbonov iz pisalne mize tajnice Lincolnove.

Oče se je posvetil otrokom, kolikor je je utegnil. Včasih je odgovarjal na njuna vprašanja in se zabaval z njima, drugič pa ju sploh ni opazil, dokler ni dokončal dela. Večkrat ju je predstavil svojim gostom, potem pa sta morala v prednjo sobo, kjer je Caroline lahko risala, John pa se je zabaval z igračkami, ki jih je imela zanj vedno pripravljene Evelyn Lincoln.

»Naj storim ali izrečem karkoli, gospa Lincoln bo vedno ostala prijazna in hladnokrvna.« mi je nekega dne predsednik pripovedoval o svoji tajnici, potem ko je imel z njo važen telefonski pogovor. O gospe Lincolnovi, ki ji vseh enajst let, kar je delala zanj, nikoli ni rekel Evelyn, je potem nadaljeval: »Če bi ji pravkar dejal po telefonu, Gospa Lincoln, sedaj sem Jackie odrezal glavo. Ali bi bili tako prijazni in mi poslali zaboj, da jo bom lahko spravil s poti!«, bi mi odgovorila: »Saj ti je vendar čudovito, gospod predsednik, takoj vam bom poslala zaboj... Ali ste opolnele kaj spančkali?«

Delovno sobo sta bila Kennedy in žena okrasila z navtičnimi motivi. Na policah so bili razstavljeni modeli ladij, na stenah so bile v večini podobe ladij in pomorskih bitk. Na eni strani predsednikove pisalne mize je bila postavljena harpuna za lov na kite in ob njej meč ter prapor komodorja Johna Barryja (enega od očetov ameriške mornarice), na drugi strani pisalne mize pa je visel predsednikov zlato-skrjati prapor in zastava ZDA.

Celo pisalna miza, ki jo je Jacqueline odkrila v skladišču Bele hiše, je bila v 19. stoletju izdelana iz lesa neke vojne ladje.

Na pisalni mizi je bila podnevi ponavadi zmešnjava, prav tako na mizi za njo, ki je bila preobložena s časopisi. Predsednik je imel vedno pri roki kovinski okvir, v katerem je imel vpet urnik za tisti dan, pisarniško garnituro iz črnega aligatorjevega usnja, ki mu jo je bil podaril de Gaulle, in običajno pisalno orodje. Med dvema kovinskima opornikoma je bilo na pisalni mizi zloženih pet v usnje vezanih Kennedyjevih knjig: predsednikovo delo, ki je bilo posvečeno umrlemu bratu »Tako se spominjamo Joa« pa knjigi »Zakaj je Anglija spala« in »Obrazi poguma« ter dve zbirki govorov »Strategija miru« in »Jezovi zoper poveljenje«.

Urad predsednika ZDA je vedno tam, kjer je predsednik tisti čas. Za razliko od kongresa in vrhovnega sodišča ameriški predsednik vsak trenutek opravlja svojo funkcijo.

Če je predsednik zunaj države, v ZDA za razliko od številnih drugih držav ne prevzame njegovih funkcij podpredsednik. Zato je imel Kennedy od povsod, kjer je bil, organizirano neposredno telefonsko zvezo s centralo v Beli hiši. Na vseh poteh so ga spremljali agenti varnostne službe in povsod mu je kot senca sledil podoficir, ki je v izmenih s svojimi tovariši prenašal za predsednikom tenak črn kovček, v katerem so bila tajna navodila in šifre za predsednikov ukaz o morebitni atomski vojni.

Povsod, kamor je odšel, je Kennedy vsak dan jemal poročila obveščevalne službe. Na številnih popotovanjih, ko si je ogledoval vojaške naprave, je Kennedy pogosto preverjal hitrost in zanesljivost zvez. Posebni izbrani oficirji so tako v »vojnih dvoranah« Pentagona ali v oddaljenih centralah strateškega vojnega letalstva dvignili slušalko na telefon, ki so ga le zelo redko uporabljali. Zaslislali so glas: »Tukaj predsednik Kennedy. Pravkar preverjam, če je zveza zanesljiva. Ali je pri vas vse v redu?«

Kennedy ni kaj prida zaupal posebnim linijam in posebnim telefonom. Predsednik in jaz sva se nekega

dopolndneva zelo prestrašila, ko je neko konferenco nedanoma prekinilo zvonjenje posebnega telefona v spalnici, katerega številke skoro nihče ni poznal in bi jo smel uporabljati le v najbolj resnih primerih. Potem se je izkazalo, da gre za pomoto, saj je Kennedy komaj prepričal žensko na drugem koncu žice, da ne govori z veterinarsko bolnišnico, ampak da je pri telefonu John Kennedy. Predsednik ji je moral še enkrat zagotoviti: »Ne, tukaj je v resnici predsednik Kennedy!«

Povsod, kamor je potoval, je prebiral dnevne časopise, ki jih je bil navajen. Če se je izkazala potreba, so mu jih dostavljali z letalom. Na vseh potovanjih ga je spremljala črna mapa za akte iz aligatorjevega usnja, ki jo je bil uporabljal od prvega dne, ko je postal poslanec.

Predsednik je menil, da mora vsak teden za vikend vsaj za 24 ur skupaj s svojo družino zapustiti Belo hišo. Rutina me bo zlomila, če je ne bom prekinjal... Poleti je ponavadi odpotoval za ves vikend in si včasih dovolil tudi nekoliko daljše počitnice. Velikokrat je bil tako poleti in jeseni v svoji hiši v Hyannis Portu na Cape Codu ali v poletnem bivališču žene družine v Newportu. Pomladi in pozimi je bil velikokrat v Palm Beachu.

Vikend je Kennedyjeva družina ponavadi preživela v Cam Davidu — uradnem letovišču predsednika, ali pa na farmi Glenora v Virginiji, ki so jo imeli v najemu. Leta 1963 so si na farmi zgradili lastno hišo.

Predsednik se je najbolj odpotil, če je bil ob vodi. Čeprav sedaj ni imel več toliko časa za jadranje kakor včasih, je še vedno ljubil morje.

Na družinski jahti ali pa na predsedniški jahti je Kennedy še posebej užival zato, ker je bil vsaj včasih rešen prisotnosti varnostne službe.

Potovanja ob rojstnih dneh v njegovi družini so bila nekaj posebnega. Pri nakupu daril je imel predsednik izbran okus. V Hyannis Portu je za vsak vikend vodil svoje otroke in njihovih dvajset bratrancev in sestričen, ki so se takrat tam mudili, v mestno slaščičarno na torte.

Čeprav mu niti zdravje niti delo nista dopuščala, da bi veliko igral golf, je bil odličen igralec golfa. V povprečju za en krog ni potreboval več kot 80 udarcev. Red Fry ni je pripovedoval o partiji golfa, ki jo je igral predsedniški kandidat Kennedy maja 1960 v Kaliforniji. Uspelo mu je, da je z enim samim udarcem za del v luknjo, toda ni odšel po žogo. Dejalo je, da bi mu pozornost zaradi redko uspelega udarca ne mogla koristiti v času, ko precej žolčno govore o golfarski strasti republikanskega predsednika Eisenhowerja.

Če Kennedy ni delal, je tako kot Jacqueline rad imel ob sebi veselo, zabavne, neprisliljene, dobre obveščene in živahne ljudi.

Toda noben od njegovih številnih prijateljev ni bil Kennedyju v tako veliko oporo, kot so mu bili Jacqueline, hčerka in sin. Zelo je ljubil svojo ženo in otroke in bil je ponosen nanje. Njihova ljubezen mu je pomagala prenašati vse težave.

PRIHODNIC:
KENNEDY IN UMETNOST — POROCILA OBVEŠČEVALNE SLUŽBE CIA

emona gramofoni

Celo depozit v mehiški banki sta si pripravila, seveda na tuje ime. Če bi jima načrt uspel do kraja, bi bila sedaj že čez mejo, zadovoljna in polna vseh dobrot.

»Saj res,« sem samogibno odgovoril. Pogledal sem Iris. Nosila je tisto večerno obleko kot snoči. Pomislil sem na trenutek, ko bova končno sama.

»Redko sem naletel na tako iznajdljive, naravnost genialne zločince,« je razpletal slavni kriminalist in si kdove katerikrat nalival šampanjca. »Poskusimo analizirati njuno metodo. Kako sta vaju zvalila v svojo mrežo in vaju kot statista izkoristila skoraj do kraja?«

Iris se mi je nasmehnila, meni pa ni uspelo, da bi se pokazal prijaznega. Ze tretjič sem poslušal to modrovanje.

»Začnimo kar s srečanjem v hotelski veži,« je vtrajal bradač. »Brata Rosa vesta, da ima Zelide sobo v hotelu St. Anthony, in skušata priti do nje. Ko je Zelide prišla v San Francisco, je bilo to znamenje za oba brata, da je napočil njun čas. Če namreč ni sta hotela, da bi smrt ene izmed treh žensk spravili v zvezo s smrtno Gina Forellija, je bilo treba spraviti s poti vse tri hkrati.

Po srečnem naključju sta bila prisotna, ko ste se srečali z Zelide. Oba sta bila vedno prepričana, da je gospa Duluth Eulalija, ki je nista videla že osem let. Nudila se jima je torej ugodna priložnost. Oba sta namreč že bila v Eulalijini hiši, pa veda, da se je zaprla v stanovanje in da nihče ne more do nje. Udarila bosta po njej, ko bo zunaj. Bruno vam je torej telefoniral v vašo sobo in iz vaših ust zvedel, da niste Eulalija, ampak samo njena sestrična.

»Dva povprečna zločince bi takoj opustila sled, na katero sta prišla in ugotovila, da ni prava. Brata

100 Rosa pa nista storila tako. Z bistrovidnostjo, ki jo moramo očitno pripisati Brunu, kajti ta je bolj inteligent od brata, sta takoj uvidela vse prednosti, ki jima jih nudi prisotnost poročnika Dulutha pri njuni nameri, da vdereta v stanovanje, kamor se je zaprla Eulalija. Ludwig odide v turško kopel, Bruno pa mu sledi. Za Bruna je naravnost igrava, zamenjati ključ bratove kabine s ključem turške kopeli, ki jo je dobil poročnik Duluth. Medtem ko je Bruno kot senca sledil poročniku po vseh oddelkih turške kopeli, se je Ludwig vthotopil v Duluthovo kabino, oblekel njegovo uniformo in odšel. Če bi se zgodba končala tu, bi poročnik nemara prijavil zadevo policiji, to pa bi prekrizalo njuno načrte z Eulalijo. Spet je bil Bruno tisti, ki je izvedel odlično improvizacijo in oba zavaroval proti tej nevarnosti; s posetnico dveh poštetih privatnih detektivov se je predstavil kot agent poizvedovalne agencije, pridobil Duluthovo zaupanje in prepričal poročnika, da mu ne kaže prijaviti tatvine policiji. Tako je Ludwig lahko nemoteno prišel do Eulalije.

»Tedad pa se je pojavila nova nevarnost, namreč da bosta Duluth in žena vendarle obiskala Eulalijo. Vsekakor je bilo treba preprečiti, da bi poročnik in žena prišla k Eulaliji hkrati z Ludwigom. Kaj torej stori Bruno? Odide v hotel in zakoncem na dolgo in široko predava o ukradeni uniformi.

Sampanjec je začel delovati. Profesorjeve besede niso bile več tako jasne, kdaj pa kdaj se mu je začelo zapletati. Zelo galantno se je nagnil k Iris in nadaljeval:

»Tedad sem se pojavil jaz in Brunov genij improvizacije je bil postavljen pred trdo preizkušnjo. Najbrž me je prepoznal, čeravno sem storil vse, da se nisem razkazoval po San Franciscu. Takoj ko sta mu povedala, da sem posvaril gospo Duluth (mislil sem,

da je Eulalija), sta razumela, da jima utegne biti moja prisotnost zelo nevarna. Bilo je očitno, da vaju ne bosta mogla uporabiti kot kovač svoje klešče, če sem vama razkril skrivnost o smrti Gina Forellija. Ko pa sta mu povedala o slabosti, ki me je zadela... je Bruno vedel, da jima nekaj ur ne grozi nobena nevarnost. Jaz sem v vama vzbudil zanimanje za Eulalijo in zaskrbljenost za njeno usodo, on pa vaju ni mogel odvrniti od tega, da bi ji telefonirala. Kaj je v tej situaciji storil Bruno?«

»Se enkrat je nujno spremenil v vrlogo. Gospa Duluth je telefonirala Eulaliji prav v tistem trenutku, ko se je Ludwig odpravil iz njene stanovanja, potem ko jo je umoril. Čeprav ni bil tako pamet kot Bruno, se mu je v hipu posvetilo, da vaju mora preprečiti, da prideta tja; on je prišel v Eulalijino stanovanje kot poročnik Duluth in če se pojavita tam, bosta do vrh glave kompromitirana.«

»Vrnimo se k Brunu. Medtem ko sta vidva odšla k Eulaliji, je on ostal v hotelu, da bi pazil name. Kot sem bil že povedal, se ni imel česa bati, dokler je trajala moja slabost. Toda v trenutku, ko bi si opomogel, sem bil nevaren, ker bi opozoril ženske, ki jim je grozila nevarnost, ali pa bi se obrnil na policijo. Presodil je, kdaj se bo Ludwig vrnil v njuno stanovanje. Potem mu je telefoniral, mu povedal, da sem tu, ter mu naročil, naj se takoj preobleče in odide k Zelenemu kimonu, kamor sem odšel. On pa vaju je čakal v hotelu.«

Iris je spet pogledala na uró: »Profesor, pozno je že...« je plaho opomnila. »Tedad,« je spet povzel profesor in si natodil še zadnje ostanke šampanjca v svoj kozarec, »tedaj je videlo najvažnejše. Bruno je zvit, izredno premeten. Prisel je, da lahko storite samo dveje: ali da pokličete policijo, kar bi bilo za vaju zelo neprijetno, ona

101 dva pa bi imela medtem dovolj časa, da spravita s poti še Lino in Zelide, ali pa da se vrmeta v hotel in poščeta mene. Vidva sta se odločila za drugo možnost, vrnila sta se v hotel, kjer vaju je čakal Bruno.

On pa je neusmiljeno nadaljeval: »Bruno vam ni svetoval, da bi vse skupaj prijaviли policiji. Nasprotno, z vso zgovornostjo vas je prepričeval prav o nasprotnem. Predlagal je, da bi šli vsi skupaj za menoj k Zelenemu kimonu, tam pa vam je predstavil Ludwiga, družabnika Daggeta. Spomnil se boste, da je ta zelo malo govoril. Izogibal se je vseh besedi s 's', da ne bi odkrili njegove govorne napake. Medtem ko sta vidva prišla k meni v notranji salon, sta onadva ostala v baru, ker sta se pač bala, da bi ju prepoznal kljub slabosti, ki me je še vedno mrtvila. Gospa Duluth je bila tako spretna, da mi je iz vabila Linin naslov, in ko sta Brunu povedala, kar ste zvedela, je v hipu pripravil načrt za umor svoje žene Line.«

Spet je srknil iz kozarca. »Ko je Bruno videl, da je poročnik za trdno odločen oditi k Lini in jo posvariti, ga je še spodbujal; svetoval je samo, da mora prej v hotel in obleči civilno obleko. S tem je pridobil čas. Ludwigu je namreč val zaupati nadzorstvo nad menoj in gospo Duluth sam pa se je mislil vrniti v svoje stanovanje, kjer je Ludwig slekel uniformo, potem pa telefoniral trgovcu, da bi obvestil Lino o bližnjem obisku poročnika Dulutha, nato pa bi se z avtomobilom odpeljal do Lini in jo umoril, še preden bi prišel poročnik, ki bi izgu bil precej časa na trolejbusu. Načrt mu je spreminilo nepredvideno naključje. Poročnik je srečal Grey in prišel k Lini prej, kot je Bruno predvideval...«

»Potem ko je umoril Lino, je šlo vse po njegovo načrtu kot po maslu, natančno tako, kot si je bil zamislil. Od Line je odšel z avtomobilom, se ustavil

102 v svojem stanovanju, se preoblekel in imel še vedno dovolj časa, da je odhitel v hotel in odložil ukradeno uniformo v vaši kopalnici, vse to se je dogajalo med tem, ko ste se vi vozili s trolejbusom. Toda zakaj je ravnal tako? Mi lahko pojasnita?«

Z Iris sva se spogledala. Potem so mi popustili živci. Zakričal sem:

»Zakaj!?« »Zato, ker je hotel okrog poročnika Dulutha razpeti tako zapleteno mrežo, da se v njej ne bi znašel noben policijski genij. Nezmanec, ki čveka o nekakih rožah, dva privatna detektiva, ki ju sploh ni, ter ukradena uniforma, ki pa je na svojem mestu v poročnikovi sobi: načrt je bil res peklenski.«

»Ko je vse to opravil,« je povzel bradač in me nedolžno pogledal, »je bila stvar zelo preprosta. Gospa Duluth me je odpeljala v svojo sobo. Tudi vi ste bili tam. Kaj pa on? Svetuje vam, da počakate do naslednjega dne popoldne, preden boste šli na policijo... Ne zato, ker bi res nameraval z vami na policijo... ne, ne, takrat bi se oba usedla v avto in odpeljala kdove kam... ampak zato, da bi spravila s poti še Zelide... Kaj pa se je zgodilo potem...? No, povejte, kaj se je zgodilo potem...«

Začel se je gugati na stolu in nehote sem se spomnil na Edwino, na staro slonico.

»Tako se je zgodilo... Sredi noči sem se zbudil v kopalni kadi... vstal sem in... odšel v svojo sobo... Bruno je podivjal... Izmaknil sem se mu, in to je bilo nevarno zanj... Moral me je najti, še preden bi si popolnoma opomogel od... hm, od svoje slabosti... Vaju je odpeljal v svoje stanovanje in vama zabil, da ga počakata... Potem gre v cirкус, da bi poiskal Zelide, ki je pa ni tam... Potem jaz... pa vi... vsi skupaj v kleti... slon... Edwina...« Iris ga je stresla.

»Profesor, ura je enajst! Pohitite morate, če ne želite zamuditi vlak!«

Obupano sem pogledal proti spalnici, potem pa trdno prijel Catta za rame:

»Profesor! Zbudite se! V Hollywood morate. Zbudite se vendar!«

Emmanuel Catt je počasi odprl krmežljave oči. Obrnil se je in z brado skoraj pomel po ženinem obrazu. Spet je bil podoben favnu od sinoči.

»Lepo dekle,« je komaj razumljivo grgal. Iris me je obupano pogledala:

»Peter! Potem je znova stresla profesorja. »Dajte, dajte, zbudite se vendar!«

»Profesor Catt, zbuditi se morate!« sem zakričal kot obseden.

Catt se je počasi, zelo počasi ozrl, da bi me lahko videl v obraz, potem je zamahnil z roko in zamrmral:

»Poberi se, ničvredne...! Pošlji ga proč... Naj izgine...«

Potem se je spet z občudovanjem zazrl v Iris:

»Lepo dekle,« je mrmral, »lepo dekle in tisti pridančič!«

Potem se je sesedel Iris v naročje in zasmrčal; to smrčanje sva že poznala.

Spogledala sva se. Iris je vzdihnila, vdana v usodo, in vprašala:

»Poslušaj, naj ga pustiva na divanu ali naj ga spet spraviva v kopalno kad?«

»Kad mu je prijala sinoči, tokrat pa bo bolje, če ga pustiva kar na divanu.«

»Zakaj?« je vprašala žena.

Nasmehnil sem se ji in pokazal proti spalnici:

»Tam se ne bi počutil ugodno. Bil bi čisto odveč.«

KONEC

Eduard
H. Steenken

POPOLNOMA PRESENETLJIVO

Najhno poenanstvo sega daleč nazaj. Prve trgovske uspehe sva dosegla kot potnika kmalu po vojni. Ko sem ga videl, kako je ponujal električne grelce, kako je žarel, kako je poudarjal, da »veruje vanj (ne morda v ljubelega boga, marveč v grelec), sem že slutil njegov vzpon.

Vendar nisem vedel, da je v dvajsetih letih prignat do generalnega direktorja. Sedaj se mi je razkrilo. V zadregi sem vstopil v njegovo veliko hišo v slogu »sončnega bungalova«.

»Haha,« se je smejal, stega seveda še ne poznate! Pritisnil je na umod in hiša se je pričela sukati. »Vselej se postavi v najbolj sončno lepo.«

Prišel sem v prostor, ki je bil videti kot vtijolčast laboratorij.

»Bona kaj popija?« je vprašal pokrovetiško.

»Se še spominja...?«

»Seveda, to je bilo takrat.«

Opazil sem, da se noče spominjati slabih časov. Tja so se tiho tresla in bar se je dvignil iz njih.

Vstal sem.

»Haha, pri meni ni več potrebno vstajati, vse aparate imam v hiši,« se je smejal. Govoril je v prav majhen mikrofon. Suntli je z brado proti meni: »Dva rossija, stjon, ali...?«

Pokimal sem. Razločno je rekel: »Dva rossija.« Neka jeklena ročica je pričela škripati, krom je blestel, potem so se pomaknili k nama kozarci in steklenice na pladnju.

»Presenetljivo,« sem rekel.

»Seveda ni poceni,« se je smejal.

»Rad verjamem.«

Pomilne stopnice so naju odpeljale gor. Nasprotni nama je stopila njegova žena. Videti ji je bilo, da se dolgočasi.

»Dve uri sem telefonirala,« je rekla in se šobila. Potem se je nenadoma nasmehnila in mi pomohila roko. Najbrž sem jo preveč krepko stresel, ker je vzkljnila in rekla: »Poklicati ste Roboto.«

Nisem razumel, odkimal sem. Prijatelj mi je razložil pomoto: »Na prstamu ima majhno signalno napravo za Roboto, svojo sobarico. Tamle gre, sam jo boš videl.«

Pred menoj je stal robot ženske vrste s porcelanasto glavo in čedno počesanimi lasmi. »Bila je pomota,« je rekla prijateljica žena Roboti, »ker pa ste že tu, mi prinesite, prosim, kolonjsko vodo, glava me boli.« Robota se je vrnila s hišno lekarno.

»Presenetljivo,« sem rekel.

»Kajpada stane nekaj malega,« se je smejal.

»Da,« je poudarila hišna gospodinja, »Robota je bila draga. hiši imamo vse aparate.«

Pili smo kavo, ki jo je izjemoma pripravila gospodinja sama, gostu na čast — kot je povedal prijatelj. Potem smo se gledali. Nisem vedel, o čem naj govorim, onadva menda tudi ne.

»Hm, potreben nam je družabnik.«

»Kako...?« sem zajefčjal.

»Človek za zabavo, haha.« Govoril je v svoj prstan in kmalu

se je prikazal robot v fraku, potegnul iz žepa karte, se meketajoče smejal in nam povedal anekdoto o Einsteinu.

»Kajne,« je rekla ona, »stakale zabava je bolj osebna kot televizija. Hkrati nam prhrani nepotrebno trošenje duševnih sil.«

»Presenetljivo,« sem vzkljnil.

»Seveda stane nekaj malega, haha,« se je smejal on.

»Hiša je morala mnogo požreti...?« sem rekel prijatelju.

»Prav toliko, kolikor sem prhranil pri davkih, haha,« se je smejal. Tudi njegova žena se je smehljala.

»Presenetljivo,« sem zaklical.

Tja so se nagnila, stene so se razmaknile, s smešnim izrazom strahu sem se trdno oklenil svojega sedeža.

»Samo na teraso se peljemo,« je rekel prijatelj. Potem smo gledali vrt in samotnega fanta, ki je streljal vrane. »Moj sin,« je rekel prijatelj, »dolgočasi se. Tega ne moreva razumeti.«

Žena pa: »Vse ima, prav vse aparate, a se dolgočasi.«

»In s kakšno težavo mu nabavljamo vrane ob tem letnem času,« je povzel prijatelj.

»S težavo?«

»V okolici jih ni več,« je rekel, »moj sin je že vse postrelil. Tele vozijo z mojim helikopterjem iz Turčije.«

»Presenetljivo,« sem vzkljnil, »sturske vrzale.«

»Seveda to nekaj stane, haha,« se je napihnil.

»Kje so stari prijatelji?« sem vprašal. »Kaj je z Lithyjem pa s Ferdinandom?«

»Prijatelji?« Pogledal me je brez razumevanja. »Stolček generalnega direktorja zasadeš le z nenehnim trdim delom. Za prijatelje ni časa, morda le za nekatere, ki nam utegnejo koristiti.«

»Hm,« sem rekel čez čas, le da bi sploh kaj rekel, »mar nisi imel tudi hčerke?«

O ba sta molčala. Pa ne, da sem znil kaj neprijetnega? Pogledal sem ju. On si je otrl čelo: »S hčerko imava smolo,« je potem pričel, »nekega dne je odšla, kar preprosto...«

»Kar preprosto proč,« je odmevala ona.

»Haha,« sem rekel.

»Proč, pomisli, v nekakšno poljedelsko zadrugo ali kakor se že temu pravi. Hotela je zopet živeti, pomislil, žvečil, haha.«

»Morda si je želela, nekaj svežega zraka in malo izpremembe,« sem rekel.

»Sveži zrak,« me je prekrnil, »pokažaj.« Pritisnil je na gumbo in takoj so se odprla okna, prijeten vetrnik je zavel okrog nas.

»No...?«

»Presenetljivo in čudovito,« mi je uslo.

»To je naš najdražji aparat,« je razlagal, »lahko dobimo zrak z Ristere, vetrnik iz Zeneve, sevevzohodnik s Helgolanda.«

»Popolnoma presenetljivo...« sem rekel in mislil na njegovo hčerko.

»Seveda stane nekaj malega, haha,« se je smejal.

»Stane,« je zamrmrala gospodinja, se malo sklonila in pritisnila na svoj prstan. »Robota, prinesite mi hišno lekarno...« Potem se mi je nasmehnila: »Glava me boli.«

ROJENA JE ZVEZDA

Ničesar nista slutila. Nista mogla predvideti, da ju bom presenetil in ju pobli brez milosti. Sedaj je vse v redu! Sem že bolj miren in veliko bolj je mi je kot prej...

Mati je imela prav. Nikoli ne bi smel zapustiti Palm Suna. Velika mesta niso za ljudi, kakršni sem jaz. Če bi ostal tam, ne bi nikoli trpel zaradi Annine nezvestobe. Kljub raztrgani obleki in prašnim čevljem je bila tako ljubka! Po cele ure sva ostajala doma in sedela na robu vodnjaka. Ležala sva v travo in delala načrte za prihodnost. Takrat nisem bil več bolan. Delal sem na farmi, ki mi jo je zapustil oče. Spravljaj sem seno, skrbel za živino, postavljaj ograjo. Zvečer sem bral zabavne knjige. Moral sem se razvedriti, zdravnik je vztrajal na tem. Anna me je imela rada.

Nikoli ga ne smeš zapustiti! ji je govorila moja mama. »Zelo je slaboten, Anna. Očeta smrt ga je prizadela. Mislija sem, da bom izgubila tudi njega. Samo ti mu lahko pomagaš! Ljubi te, moja draga. Moraš mu pomagati, da bo vse pozabil.«

Anna danes s svojimi čipkastimi oblekami in urejeno pričesko ni več taka kot prej. Zdi se mi grda. Govori jezik, ki ga ne razumem. Kljuje me: »Moji dragi, moj prijatelj.«

Mati je imela prav! Nikoli ne bi smel zapustiti Palm Suna!

Nekega večera nas je prišel pozdravit Greg Fingery. Z Anno sva sedela na pragu. Njegov velik rdeč avto se je ustavil pred nama. Anna je mislila, da sanja. Se nikoli ni videla česa tako lepega. Vsega, kar se je potem zgodilo, je kriv ta neumni Fingery in njegov avto. »V mestu jih je na tisoče in vsi so tako lepi in veliki. Tam je tudi veliko trgovin, hiše so pa tako velike kot gore. Dekleta so ljubka, Anna, tako ljubka.«

Anna je rada poslušala tako govorjenje. Če Greg ne bi umrl v avtomobilski nesreči, bi ga prav lahko ubil z lastnimi rokami. Vsak večer je prihajal in nama govoril o nenavadnih rečeh.

»Si slišal, Rex? Govoril je o krznenih plaščih, plavalnih bazenih iz marmorja, o gledališčih in kinih. Rex, si videl njegov avto? Greva ga še enkrat pogledat. Pojdi! Ah, te globoke blazine! Pogrezam se, pogrezam se! Saj naju boš malo peljal, Greg?«

In sedaj še več berem. Vse dneve se vozita z avtom. Anna se je spremenila.

»Greg mi je rekel, da sem lepa kot filmska zvezda.«

Ogledovala se je pred ogledalom. Nekega dne sem ji rekla:

»Lepa si kot jutro, kot sonce naše dežele. Moja ljubezen je velika, prav do obzorja. In niti pogledala me ni. Greg pa ji je rekel: kot filmska zvezda in mu je skočila okoli vratu.«

»Res je Anna, prav tako lepa si, kot je rekel Greg.«

»Rex, si že kdaj videl filmsko igralko?«

»Seveda.«

»Greg je z njimi tudi govoril. Pokrite so z zlatom.«

»Kaj lahko dela dekle, kot sem jaz, v mestu, Greg?«

Zastavljala mu je nova in nova vprašanja.

»Mnogo stvari.«

»Kakšne stvari?«

»Lahko postaneš tajnica v uradu ali fotomodel. In film! Bi rada delala pri filmu?«

»Si slišal, Rex? In za Rexa bo tam tudi kaj dela?«

»V mestu je dela za vse! Ne mislim vama hvaliti, vendar vama en nasvet rad dam. Ko bosta že poročena, zapustita Palm Sun. Pojdita v mesto! Dežela, polje, živina je za stare ljudi!«

»Oh, Rex, poročiva se hitro in pojdiva,« je rekla Anna.

»Ne, ne, moja mati je imela prav!«

»In farma? Kdo bo skrbel za farmo?« me je spraševala mama. »Ne verjemij vsega, kar pravi Greg. Mesto ni zdravo, polno je hrupa. Nikar ne hodi, Rex! Nekega dne boš obžaloval. Me imaš rad, Rex?«

»Kakšnim avtom? Cigavim?«

»Najinim, Rex! Boš videl, kmalu ga bova imela. Hočem prav takega, kot ga ima Greg Fingery.«

»Sanjaš, Anna.«

»Imela ga bova!«

Tistega dne so bile muhe posebno sitne in obletavale so njeno belo obleko. Jezno jih je odganjala od sebe.

»Ta umazani mrčes,« je govorila.

»Ta umazani mrčes, kako rada bi že šla od tod.«

»Se malo ostaniva z mamom. To je naš zadnji dan. Sedaj sva poročena.«

»Ti je žal?«

»Ne govori tako, Anna.«

»Greg naju bo čakal na postaji, vodil naju bo po mestu. Tako se veselim. Našel ti je delo. Vem, da ti bo všeč.«

»Kdo bo zdaj skrbel za živino?«

»Vsako stvar je treba enkrat začeti. Pomagala ti bom!«

»Boš vedno ostala z menoj?«

»Vedno!«

Vlak je odpeljal, mati je jokala na postaji.

»Moje srce je ostalo v Palm Sunu, Anna.«

»Kmalu se ti bo pridružil.«

»Ne verjamem.«

»Jaz pa vem, da bo vse v redu.«

»Mama je jokala.«

»Ne misli na to.«

»Toliko je že prejkajala za očetom.«

»Ne misli več na to.«

»Anna, boli me. Srce.«

»Vidiš, se je že vrnilo.«

»Kje je sedaj mati?«

»Sedaj je daleč, toda kmalu naju bo obiskala v najinem stanovanju.«

»Najinem?«

»Da, dva velika prostora in kopalnica. Greg pravi, da je čudovito. Prav tako je kot njegovo. Tako je prijazen z nama.«

»Vse me boli, Anna.«

»Poskusi zaspati, Rex.«

»Spati, spati! V bolnišnici sem spal vse dneve.«

»Berem svojo novo vlogo. Čudovit film bo.«

»Najinim, Rex! Boš videl, kmalu ga bova imela. Hočem prav takega, kot ga ima Greg Fingery.«

»Sanjaš, Anna.«

»Imela ga bova!«

Tistega dne so bile muhe posebno sitne in obletavale so njeno belo obleko. Jezno jih je odganjala od sebe.

»Ta umazani mrčes,« je govorila.

»Ta umazani mrčes, kako rada bi že šla od tod.«

»Se malo ostaniva z mamom. To je naš zadnji dan. Sedaj sva poročena.«

»Ti je žal?«

»Ne govori tako, Anna.«

»Greg naju bo čakal na postaji, vodil naju bo po mestu. Tako se veselim. Našel ti je delo. Vem, da ti bo všeč.«

»Kdo bo zdaj skrbel za živino?«

»Vsako stvar je treba enkrat začeti. Pomagala ti bom!«

»Boš vedno ostala z menoj?«

»Vedno!«

Vlak je odpeljal, mati je jokala na postaji.

»Moje srce je ostalo v Palm Sunu, Anna.«

»Kmalu se ti bo pridružil.«

»Ne verjamem.«

»Jaz pa vem, da bo vse v redu.«

»Mama je jokala.«

»Ne misli na to.«

»Toliko je že prejkajala za očetom.«

»Ne misli več na to.«

»Anna, boli me. Srce.«

»Vidiš, se je že vrnilo.«

»Kje je sedaj mati?«

»Sedaj je daleč, toda kmalu naju bo obiskala v najinem stanovanju.«

»Najinem?«

»Da, dva velika prostora in kopalnica. Greg pravi, da je čudovito. Prav tako je kot njegovo. Tako je prijazen z nama.«

»Vse me boli, Anna.«

»Poskusi zaspati, Rex.«

»Spati, spati! V bolnišnici sem spal vse dneve.«

SATIRA NE POZNA MEJA

JANUŠZ OSENKA

IME IN PRIIMEK

Na koncu je bil rezultat ta, da sem moral pri prici napisati drugi podlistek, v katerem se je glavni junak pisal Zlobustodolsky. V članku se je glavni junak odlikoval s tako visokimi moralnimi vrlinami, da navadni grešniki niso zaslužili niti, da jih pogleda.

Boječ se podobnih nesporazumov, sem v naslednjem satiričnem sestavku imenoval svojega junaka z imenom, ki ga resnično nihče ne bi mogel imeti: Brzeleucyflislaw sky.

— Zda bom, vsaj kar zadeva priimek imel popoln mir — sem razmišljal. Vendar je spokojnost trajala le do trenutka, dokler nisem po naključju prispel v neko majhno podeželsko mesto, v katerem sem se moral zateči po pomoč k zobozdravniku.

Zobozdravnik je vzel nalivno pero in hotel vpisati moje podatke. Ko je zaslišal moje ime in priimek, me je hitro nameril na stol, prijel železne klešče in mi jih porinil v usta. Vsa glava mi je brnela od bolečin. Dovolj bo, če povem, da sem večkrat zgubil zavest. Slednjic se je zobozdravnik oglašil:

— Jaz sem Brzeleucyflislawsky.

Od takrat imenujem svoje junake samo s črkami, na primer: »A« ali »B«. Vendar se še vedno tresem, da se ne bi kdaj znašel na mizi kirurga »A« ali na cesti pred soferjem »B«.

Nomina sunt odioza. Če dobesedno prevedemo ta latinski izrek, bi to pomenilo — ne omenjaj imena. Ne koč sem napisal podlistek o nekem huli-ganu in mu dal izmišljeno ime, oziroma priimek: Zlobustodolsky. Čez nekaj dni je nekdo pomoli prišel k meni in prižgal luč. Ko sem presenečen planil iz postelje s po-tridnom o plačanem električnem toku v roki, gol kakor samokres, je neznanec znil skozi stisnjene ustnice: — Jaz sem ta Zlobustodolsky, gr-gr-gr.

Zaman sem ga prepričeval, da je to izmišljen priimek v podlistku in da sem bil prepričan, da na svetu ni nikogar, ki bi se tako pisal. On se je na vse moje besede le glasno in neusmiljeno smejal, dokler nisem spravedel, da bom moral, kljub vsemu, le na daljši in težavnejši način obrazložiti svoje pisanje.

GYÖRGY FÖLDES

ŠTEVILČNO STANJE

Težav, zdaj pa se zavzemam za težavnost povečanja proizvodnje. Prosim, to pa ni vseeno...

— To ni nič drugega kot besedna igra za žitce.

— Rad bi vam obrazložil vašo veliko zmoto.

— Z veseljem poslušam!

— Prosim, skoncentrirajte se! Povečane težave so zato težavne za razumevanje množico, ker jih pri povečani razvojni poti proizvodnje spremljajo. Z eno besedo: so potnace so...

— To je razumljivo.

— No, pa se vam je končno odprlo! Težave pri povečani proizvodnji so se povečale zaradi večjega števila delavcev, ker razvojna pot in težave prihajajo skupaj.

— Vedno sem bil prepričan, da predstavljate umsko silo, zato vam zdaj izrekam svoje globoko spoštovanje, tovariš Teplak. Zda mi je jasno, da vam večje številčno stanje prinaša večje težave. Zato bi vam

Tovariš Teplak, spet ste zamudili rok proizvodnje.

— Zal mi je.

— Slabo ste opravili svoje delo.

— Dandanes je moderno govoriti v takem tonu.

— Če dva tedna ste v zaostanku, tovariš Teplak!

— Bom že nadoknadil!

— Seveda, saj boste dobili trideset novih delavcev.

— Vidite, morda je v tem naprečja napaka.

— Pa ne da bi hoteli trditi, da bi to lahko škodljivo vplivalo na potek proizvodnje?

— Ne zamikam: več glav več ve.

— Mar mislite, da je bilo spričo tega

škodljivo poklicati trideset novih kvalificiranih delavcev?

— Priznam, morda bi jih lahko zaposlil celo več. Kakor vam je znano, smo z večjim številom delavcev zabeležili tudi povečanje težav.

— Neverjetno, govorite naprej...

— Izredno preprosto: povečanje števila zaposlenih je povzročilo težave.

— Po vašem mnenju bi bil torej ob zmanjšanem številu zaposlenih tudi zaostanek v proizvodnji manjši!

— To pa ne, saj jaz nisem tako kategorično postavil svoje trditve.

— A iz vaših besed razumljivo sledi to, kar sem malopre povedal.

— Vi vsekakor niste seznanjeni s povečanimi težavami v našem podjetju.

— Tudi o tem se lahko pogovoriva!

— Vidite torej, da ni vprašanja s področja splošnega gospodarstva, ki ga ne bi razumel. Prej sem res govoril o povečanju predlagal, da ostanete pri doseganju številu zaposlenih.

— Veseli me, da ste tako bistroumno ocenili dejansko stanje v našem podjetju.

— Torej bo v prihodnje štetje delavcev izredno preprosto. V prihodnje pač ne boste sprejemali novih delavcev, s tem pa tudi ne bo potrebno prešteti povečanih težav.

— Zal, to je popolnoma zgrešeno gledanje na problem. Povečanje številnega stanja je ne le svobodno, marveč ga zakon celo predpisuje. Saj drugače nikoli ne bomo prišli naprej.

— Malo prej pa ste trdili, da ste zato zamudili rok proizvodnje, ker ste nasprotno zašli v povečane težave.

— Da, A težave povečanja...

— Dovolite vprašanje! Zanima me le, kako mislite nadoknaditi svoje zamujeno delo?

— O pasja čeljust! Takoj bom zahteval še trideset kvalificiranih delavcev!

ANEKDOTE

Španski violonist Pablo de Sarasate, katerega ciganske viže so še dandanašnji paradični konci mnogih virtuozov, je nekod srednjekonsertni prekinil igranje in nahrulil žensko v prvi vrsti:

»Kako naj igram v šestostminkem taktu, če se pa vi pahljate v dvočetrtinskem?«

Predsednik vlade je nekod reorganiziral ministrskega »stole« in vsi so pričakovali, da bo prav Churchill dobil vojno ministrstvo. Ko pa so v spodnjem domu prebrali sestav vlade, v kateri Churchill sploh ni bilo, je ta sredi premišljujoče tišine na glas rekel: »To mora biti daktilografska napaka!«

In z njim vred ved parlament v smeh

Slovitoga filozofa in politika sira Francis Bacona je kraljica Elizabeta I. obiskala v njegovi podeželski hišici, ki si jo je postavil pred svojim hitrim političnim vzponom.

»Kako pa, da ste si zgradili tako majhno hišo?« ga je vprašala.

»Vaše veličanstvo je krivo,« je odvrnil sir Francis, »ker me je napravilo prevelikega za to hišo.«

Kljub ostrim in sijajnim parlamentarnim spopadom so tudi laburisti imeli Churchilla radi. Ko so po vojni konservativci izgubili na volitvah, je takole podražil laburističnega ministra Shinwella: »Dokler je bil minister proizvodnje, nismo imeli premoga. Zda, ko je minister za vojsko, upam, da ne bomo imeli vojne.«

SREČNA DRUŽINA

SREČNA DRUŽINA – KUPON 4 Izpolnite s tiskanimi črkami!

Ime in priimek

Točen naslov

Odgovor na četrti vprašanje: Česa si želite več v "TT"?

Tokrat objavljamo četrti in torej zadnji kupon prvega kola naše nagradne igre "Srečna družina". Ko bodo prišle kuverte, bomo izžrebali "srečno družino" in naš reporter jo bo obiskal, seštel njene izdatke tega meseca, nato pa bo uredništvo poslalo ček na njen naslov.

Kaj morate torej storiti?

Izpolniti morate kupone (ali tudi en sam kupon, če jih nimate več), jih dati v kuverto in odposlati na naš naslov:

UREDNIŠTVO TT
LJUBLJANA
POSTNI PREDAL 150
"SREČNA DRUŽINA"

Kuverte odpošljite še ta teden do 30. oktobra. Nikar ne odlašajte, kajti potem bomo začeli že drugo kolo nagradne igre "Srečna družina". Kot smo že nekajkrat zapisali, bomo vsak mesec izžrebali po en kupon; kdor pošlje štiri, ima pač štirikrat več možnosti, da je izžreban.

Posebej vas prosimo, da na kuverto obvezno napišete "Srečna družina", v kot kuverte ali pod naš naslov. S tem nam namreč prihranite mnogo dela. Zdjaj pa kar brž na pošto s kuponji! Vso srečo!

1966 – VZNAMENJU ŠPORTA

OKENSKI KARO

Letos se je moda zelo sprostila, navzela novih idej, ni pa izgubila svoje preizkušene in dolge vrste let. Seveda je vsaki leti vsakemu kroju in modelu dala posebno noto. To velja tudi za blaga, ki jih je prilagodila svojim zamislim in okolju, v katerem ustvarja in živi.

Moderni arhitekti načrtujejo stavbe prepolne svetlobe, oken, novih oblik, največkrat so to oglati liki, kvadrati. Tudi modni kreatorji so letos dali prvo mesto karirastim blagom: okenski karo, ki sestavlja najrazličnejše barve in barvne odtenke v živahno, vendarle jasno določeno in točno začrtano celoto. Karirasta blaga smo do sedaj uporabljale največ za športna krila z gubami, včasih smo se odločile tudi za karirasto podlogo ali športni plašč. Naprej pa si že skoraj nismo upale.

Letos pa nam moda pušča svobodne roke in pristo izbiri: hlače dopolnjuje enaka karirasta jopica. Oblika je največkrat krojena zelo jasno, z ravnimi, točno začrtanimi linijami, ki le naravno sledijo telesu, vratni izrez pušča vrat gol, včasih mu dodamo majhen stojček vojaški ovratnik, je kratka, sega komaj do kolena — toda za takšno dolžino se bodo odločile le tiste, ki jim odkrita kolena ne vzbujajo kompleksov, pa vsa mlada dekleta z ne preveč močnimi nogami. Takšno karirasto obleko lahko ukrojimo tako, da je zgornji del iz enobarvnega volnena blaga, ki pa mora ustrezati eni izmed barv v karo. V takem primeru bodo rokavi ozki in dolgi. Posebno dobra kombinacija pa je, če se odločimo še za karirast plašč. Tak komplet je — če so barve zelo dobro izbrane in ubrane — primeren ne samo za šport, ampak tudi za vsakdanje tekanje v službo, šolo, nakupe v mestu, ali pa celo za bolj svečane priložnosti. Plašč je zelo enostavno krojen, skoraj raven, z ozkimi, vštiti rokavi, eno ali dvema vrstama gumbov, s stojčim vojaškim ovratnikom, vrezanimi, horizontalno vstavljenimi žepi. Zelo lepa in moderna je črna-bela ali sivo-bela kombinacija. Ob taki barvni kombinaciji in modernem "astronavtskem" kroju se lahko pozimi odločimo še za pariške bele, pol visoke škornje brez pете ali pa za pol nizke črne semiš zimske čevlje, ki jih nosimo z debelimi, pletenimi nogavicami. Te nam bodo pred mrzom zgodnje kolena, ki nam jih kratak plašč napol odkriva. K takemu kompletu se prilaga pletena čepica kagula. Lahko je narejena tudi iz volnena blaga.

In še vesela novica: letos nam nudijo naše trgovine dokaj bogato izbiro volnenih karirastih blag, zelo primernih, da kar najhitreje dopolnimo svojo garderobo z letošnjo modno domisljico, ki pa je tako praktična in enostavna, da jo bomo z rahlimi spremembami nosile še vrsto let.

PAULA

BRALKE SVETUJEJO

MLADI GOSPODINJI

Odgovor bralki M. K. Ljutomer
V vaši rubriki "Bralke svetujejo" me je zelo razveselilo pismo bralke M. K. iz Ljutomer. Videti je, da se je mlada žena resno posvetila svojemu delu, zato ji pošiljam nekaj malih nasvetov, morda ji bodo pomagali v njenem novem poklicu mlade gospodinje.

● Kadar se vam bo zdelo, da mleko ni čisto sveže, dodajte med kuhanjem malo sladkorja in mleko se vam ne bo skisalo.

● Če imate smolo, da vam mleko rado skipi, vložite v lonec majhen porcelanast krožniček in mleko ne bo skipelo.

● Če vam pa mleko že skipi, potrosite zamazane dele štedilnika s soljo in vlijete nanje nekaj kapljic kisa.

● Kadar se bo širil po stanovanju slab vonj po prežganju, zelju in podobnem, vlijete v posodico s kropom nekaj kapljic terpentina in stanovanje bo imelo svež vonj po gozdu.

● Ko točete meso za zrezke, ne delajte tega nikdar na mizi. Lepo se usedite, pogrnite čez kolena servieto, položite nanjo desko in na kolnih potolcite meso. Prav nič vas ne bo bolelo. Domačim in sostanovalcem pa boste prihranili precej hrupa.

● Da ne bom dolgozvela, še en nasvet mladi gospodinji: Napak delate, da prebirate samo nezgode in kakšne nasvete, čeprav ste samo doma. Poleg službe opravljam vsa gospodinjska dela od kuhanja do pospravljanja, toda še vedno prebiram časopise in nujno še kako dobro knjigo. To svetujem tudi vam.

L. M., Velenje

LIMONA KOT LEPTILO

Limona nam ne služi le pri kuhi, peki in aranžiranju jedi, ampak tudi kot kozmetično sredstvo. Z razredčeno citronovo kislino se dajo polagoma odpraviti pege na obrazu. Najprej pa je treba ugotoviti, če koža limono sploh prenese. Če zmešamo pol limonovega soka in pol glicerina, dobimo odlično sredstvo za nego rok. Po pranju rok ga vtremo v še vlažno kožo. Razredčen limonov sok odpravi neprijetni telesni vonj. Kadar smo nervozni, nas bo gotovo pomirila limonova kopel. Štiri limone je treba narezati na kolesčke in nanje spustiti vodo. Če vas motijo kosi limone v vodi, jih v posebni posodi prelježe z vodo in ko oddajo sok, zmes prilježe vodi za kopanje. Taka kopel dobro vpliva tudi na krvni obtok.

S. M., Ljubljana

VPRAŠANJA

Spoštovano uredništvo prosim, da objavi naslednje vprašanje:
Imam domače pernice in mi iz inleta uhaja perje tako, da ga je pozimi polna soba.

Prosim katero izmed bralk, če ve, kako bi odstranila to nadlogo.

Za objavo in odgovor najlepša hvala. E. P., Zagorje

Cenjeno uredništvo, vaš list TT mi je zelo všeč, zato ga redno kupujem. Najprej preberem kotiček za gospodinje. Že dosti stvari sem koristno uporabila. Zelela bi, da bi rubrika "Bralke svetujejo" še dolgo imela svoj prostor v tem časopisu. Tudi jaz se obračam na bralke s prošnjo, da bi mi svetovale. Imam begonije lončnice, katerih čebulice čez zimo shranim v papirnati škatli na suhem prostoru. Ko so mi najlepše cvečele, je liste napadla pikčasto sivkasta plesen, nakar je začel list hirati in odpadel. Za listom je odpadel cvet in tako je roža shirala. Prosim, če katera ve za nasvet, kako bi rože obvarovala pred to boleznijo.

Za ljubeznivost se vnaprej topla zahvaljujem. S. I., Vransko

ZDRAVNIŠKA POSVETOVALNICA

OZEBEL' NOS

Odgovor tov. P. P., Kranj.

Nos vam hitro poridi, kadar je mrz. Ta rdečica pove, da je nos nekoč prav rahlo ozebel. Lahko pa se zgodi, da bo ostal trajno rdeč tudi na toplem in celo poleti, če ga ne boste skrbno negovali vsako zimo, sicer bi se ozeblino stopnjevale.

Pozimi si morate obraz vsako jutro namazati z dnevno kremo in ga popudrati, še preden greste z doma. Tako boste kožo »oblekli« in mrz ne bo mogel nosu do živga. Vsaj tri večere v tednu polagajte na nos obkladke s kamiličnim in ruskim čajem. Obkladek naj bo zmerno toplel in naj ostane na koži deset minut. Ko ga snamete, si kožo ne umivajte več, ampak jo namažite z lanolinsko kremo, kadar se vam zdi pre-suha.

Lepo pozdravljeni.

MASTNA KOŽA

Odgovor tov. B. Ivanič.

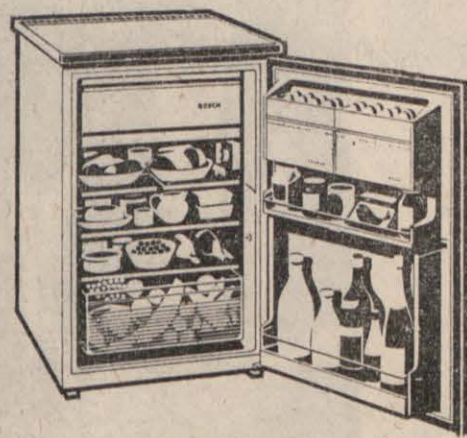
Po obrazu imate mastno kožo in zelo razširjene pore, posebno okoli nosu in po čelu. Vprašujete za svet, kako naj negujete kožo, da se bo zanesljivo popravila.

Ravnajte takole: zmešajte žličko 20% alkohola (dobite ga v lekarni), z dvema žličkama kumarčnega soka in žličko prekuhanane vode. Ko ste tekočino pripravili, pomočite zvečer vanjo kosmič vate in si z njo umijte mastne dele kože na nosu in po čelu. Ostalo kožo umijte z mlačno vodo. Če si boste zmešali samo kumarčni sok in alkohol in zmes dobro zaprli v čisto steklenico, boste tekočino uporabljali lahko tudi pozimi. Sele pred uporabo jo takrat zmešajte z vodo.

Telo si umijte vsak dan dvakrat od vratu do pasu s toplo vodo in z »Aseptin« milom in se ogibajte mastne, močno začimljene hrane, sladkarij in alkohola.

Zavedati se morate, da je obraz in koža na njem, del vsega telesa in da se prav na obrazu najraje pozna, če ne poskrbimo, da bo vse telo zdravo.

Obilo uspeha.

BOSCH

HLADILNIKI

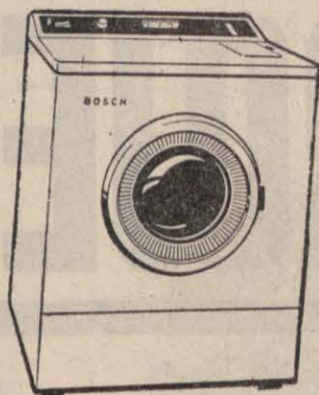
- S POSEBNO OJAČENIM STROJEM PRIMERNIM ZA ELEKTRIČNO NAPETOST V JUGOSLAVIJI
- S PETLETNO GARANCIJO ZA TRAJNOST STROJA

- S TOVARNIŠKIM SERVISOM V ZAGREBU IN SERVISI V BEOGRADU, LJUBLJANI, SARAJEVU, SPLITU, SKOPJU IN RIJEKI
- VPLAČILO Z DEVIZNIM NAKAZILOM V NEMCIJO NA DEUTSCHE BANK A. G., FILIALE STUTTGART, V KORIST FIRME ROBERT BOSCH GmbH, STUTTGART

BOSCH

PRALNI STROJI

- NAJSQDOBNEJŠE OBLIKE
- POLAVTOMATI
- POPOLNI AVTOMATI
- ENOLETNA GARANCIJA

— ZAHTEVAJTE CENE IN PONUDBE PRI

avtofehna

LJUBLJANA
TITOVA 25

BEOGRAD
GOLSVORTIJEVA 23

ZAGREB
PETRINSKA 51

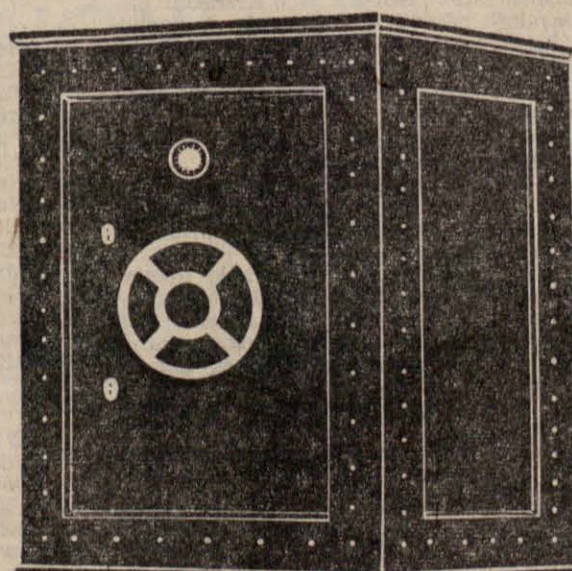
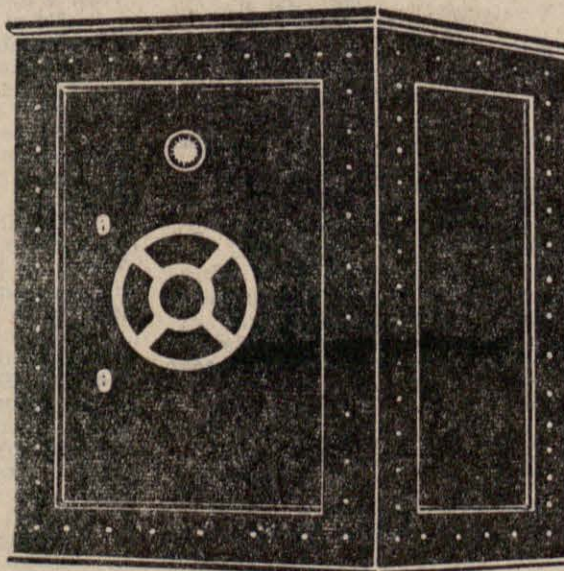
TUJI RECEPTI

Florentinski medeni zavitek

Testo: 300 g moke, 2 zvrhani čajni žlički pecilnega praška, 100 g sladkorja, 1 zavitek vanilije, 1 jajce, 2 jedilni žlici

vođe, 125 g surovega masla. Nadev: 250 g medu, 100 g orehov, 100 g lešnikov, 100 g oluščeni mandeljev, 50 g citrone. Priprava: zamesimo krhko testo, ga razvaljamo v pravokotnik, namažemo z medom, potresemo z zdrobljenimi orehi, grobo nasekljanimi lešniki in citrono, ga zvijemo, namažemo z rumenjacom in pečemo 40 minut pri srednje vroči temperaturi.

SE RAZLIKUJETA?

NA PRVI POGLED NE! TODA...

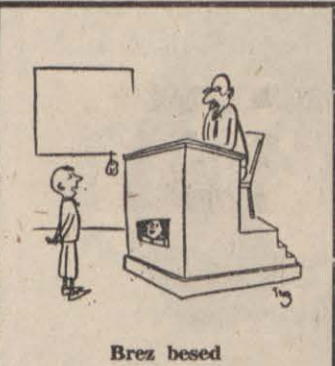
... šele, ko jih boste odprli, boste videli, katera ima večjo in tudi pravo vrednost.

Tudi s stalno uporabo VEGETE 40 boste spoznali njeno vrednost in raznovrstne možnosti uporabe.

Najrazličnejša jedila bodo z VEGETO 40 dobila novo vrednost in neprekosljiv okus.

Japonski AJI-NO-MOTO glutamat, katerega vsebuje VEGETA 40, pridobivajo po najsodobnejšem postopku iz naravnih surovin — rastlinskih beljakovin. Glutamat ne daje le nov okus, temveč povečuje tudi aromo in okus jedil. Ostale sestavine VEGETE 40 pa se skladno dopolnjujejo.

PODRAVKA

Brez besed

— O, vi srečneži! Se danes boste spoznali najslajše deklice na svetu — bolniške sestre!

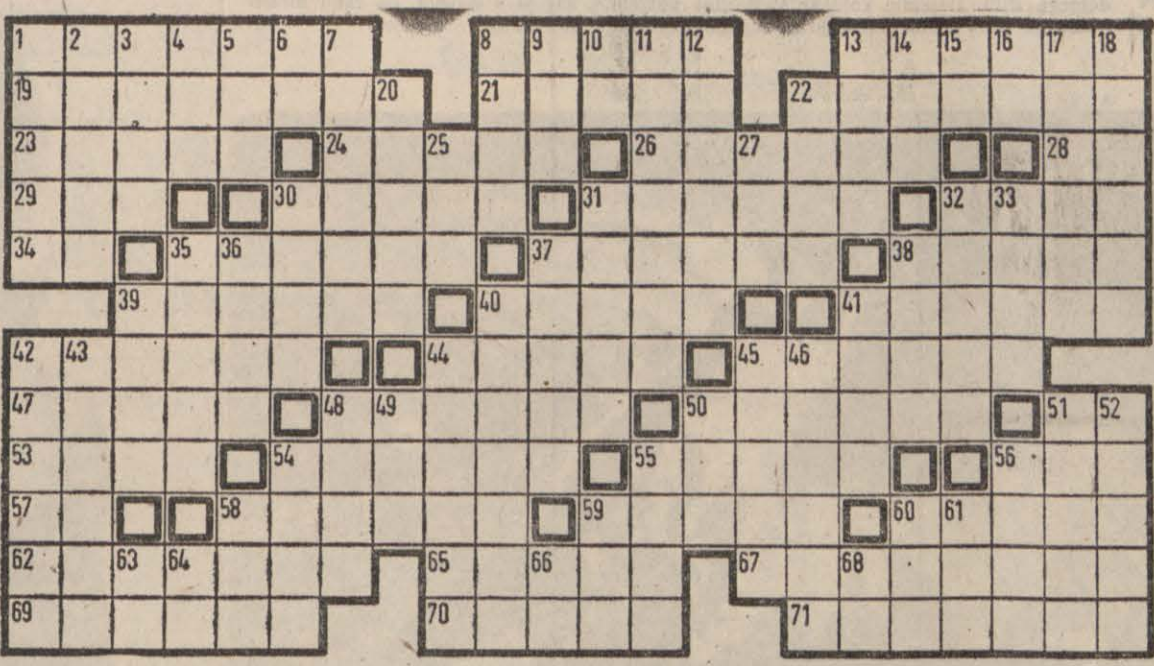
Brez besed

Brez besed

Izdaja in tiska Časopisno podjetje «Delo» v Ljubljani — Odgovorni urednik Zoran Jerin — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva 3/II, p. p. 150/II, tel. 23-522 do 23-526 — Prodajni oddelek: Ljubljana, Titova 1, tel.: 20-463 — Naročnina: celotna 3600 din, polletna 1800 din, četrtletna 900 din, mesečna 300 din. Za inozemstvo plačana v Jugoslaviji — celotna 6.000 din, mesečna 500 din; plačana v tujini: v USA dolarjih 6,4 dolarja, v britanskih funtih 2 funta 3 šillinge, v zahodnonemških markah 26 mark, v švedskih kronah 33,5 krone, v italijanskih lirah 4.000 lir — Oglasi oddelek: Ljubljana, Titova 1, tel.: 21-896, štev. žiro računa NB 501-1-167 — Rokopisov ne vračamo.

VODORAVNO:

1. sodnik pri športu, ki da znamenje za začetek tekme, 8. visoka peč, 13. pesniški naziv za vojaški tabor, 19. znakma luksuznih ameriških osebnih avtomobilov, 21. pobočje, jeza, breg, 22. zmerljivka za pohabljenno žensko, kljuka, 23. borišče v cirku, prizorišče, oder, 24. morsk razbojnik, ropar, korzar, 26. odlok, ukaz, odločba, 28. kratka za neznanca, 29. narodno možko ime, 30. intervencija, posredovanje, 31. naše podjetje s tekočimi gorvi in mazivi, 32. jutranja zarja, svitanje, 34. kmetični znak za američij, 35. četrti ton od osnovnega, 37. močna alkoholna pijača, 38. pogonjek, kal, cima, brst, 39. ost, želo, duhovitost, dovip, 40. močvirnat predel, močvirje, 41. mali trgovec, trgovec na drobnob, branjevec, 42. prozorna snov, 44. slaven italijanski pesnik, avtor odličnega dela »La divina commedia« (Alighieri), 45. kmečki praznik ob zakolu prašiča, 47. kondicija, 48. peti ton od osnovnega, 50. mesni izdelek iz manjvrednega mesa, 51. fizikalna kratka za »konjsko silo«, 53. naš smučarski skakalec (Miro), 54. žensko ime, 55. medicinski izraz za snov, ki veže zlomljeno kost, 56. ples, gostija, 57. kratka za »narodna banka«, 58. sladec cvetni sok, pijača olimpijskih bogov, 59. klatenje, pohajkovanje, 60. ime italijanskega filmskega igralca Stoppe, 62. stopničast slap, 65. trušč, krvavil, razgrajanje, hrup, 67. slovenski izraz za optatvi, 69. čisto premoženje, gotovina, 70. pokrajina v srednji Grčiji, kjer leži mesto Atene, 71. velika cestna luknja, grapa;

NAVPIČNO:

1. znamenita milanska operna hiša, 2. veletok v centralni Aziji, ki teče ob robu pustinje Takla Makan, 3. britansko oporišče na jugu arabskega polotoka, 4. japonski drobiž, 5. kopno, zemlja, 6. španski spornik, 7. vojaško poročilo, 8. spodnji del vrat, 9. premikanje po zraku, frčanje, 10. začetek abecede, 11. obnašanje, olika, bonton, 12. llastanje hrane, goltanje, 13. naša največja planinska ujeta, 14. del teniške igre, 15. kratka za »televizi-

ja«, 16. različna soglasnika, 17. os, nosilna gred, 18. tram za sode v kleti, 20. vodena bula, 22. nočno popivanje, veseljačenje, 25. grško božanstvo narave, 27. zemeljska ožina na polotoku Malaki, v južni Aziji, 30. razstavna deska na stojalu, veliko razstavno platno, 31. prostor pred vhodom v hišo, veža, 32. nevarna jutranja padavina, 33. kravji organ, ki daje mleko, 35. sviloprejk zapredek, osnovna surovina za pridobivanje naravne svile, 36. pravilno geometrijsko telo, 37. pločevinasta posoda za goriva in maziva, 38. gora pri Ljubljani, visoka 1107 m, 39. lisa, maroga, madež, lepotna pika, 40. denarni polom, propad, neuspeh, 41. žitni plod, 42. broška, zaponka, 43. zlitina bakra in cinka, imenovana rdeča med, 44. pogorje v srednji Dalmaciji, nadaljevanje Velebita, 45. goščina, usedlina v sodu, 46. oluščena koža sadežev, 48. reka na Dolenjskem, ki teče skozi Novo mesto, 49. fizikalna enota za moč električne energije, 50. čebelja tvorba v panju, 51. meh-

ka kovina, modrikastosrebrne barve, važna za razvoj rastlin in živali, 52. močvirska ptica selivka, ki ima barvo tal, 54. pomanjkanje hrane, glad, revščina, 55. izmerjena višinska točka na zemljevidu, 56. glavno in upravno središče Zahodne Nemčije, 58. duša umrlega po verovanju starih Slovanov, 59. močan stres zraka pri udarcu ali detonaciji, 60. števnik, 61. oddelek stare rimske legije, 63. kratka za starejša, 64. oziralni zaimek, 66. Ludolfovo število v matematiki, 68. kratka za ljudski odbor.

RESITEV UGANK IZ PREJSNJE STEVILKE
KRIZANKA: 1. zaslon, 7. plazma, 13. strelka, 19. drešer, 21. liktor, 22. zmlakav, 23. Bank, 24. Veneta, 26. skelet, 28. lom, 29. Ono, 30. srima, 31. stator, 32. beta, 33. by, 34. Britt, 38. klada, 39. metan, 37. plet, 38. komora, 40. skala, 42. sklon, 44. kamen, 45. terna, 46. SA, 48. krat, 49. karnet, 51. kreten, 53. rak, 54. lan, 55. Balkan, 56. klepet, 57. Kent, 58. Everest, 60. dekret, 62. romanje, 64. patina, 65. skacija, 66. Nodier.

BERITE PO KOSILU

»Dva možakarja korakata po žgočem pušavskem pesku. Eden nosi telefonsko celico na hrbtu, drugi pa težko in dolgo železno palico. Sreča ju tretji popotnik in ves začuden vpraša:»

»Kaj pa vendar vlačita s seboj skozi puščavo?«

»Hja, peska.« začne razlagati mož s telefonsko celico na hrbtu, »če bi nenadoma natekel na levo, bi se brž zaprl v to celico in briga me potem levi!«

»In kaj boste počeli vi s to težko železno palico?«

»Potem ko si ta dobro obrise znoj.« čela, odgovori takole:»

»Palica pa je moja zaščita proti levu. Če bi ga srečal, vržem palico proč, da bi laže bežal.«

»Sonja, ali je res tvoja teta tako moralna?«

»Pa še kakol! Njej se zdi nespodobno že, če je miza odkrita.«

Zareč od veselja pride Nace na maticini urad:»

»T-o-ovariš m-o-ji, rad bi prijaviš d-vo-vojčke.«

»Čestitam, tovariš, to je zares lepo! Toda zakaj pravite »moji tovariši«, saj sem vendar sam v sobi.« pravi uradnik.

»Kaj, s-sami v sobi?« se čudi Nace. »Ali je to res?«

»Seveda je res,« potrdi uradnik. »Če — če je to res, p-potem m-i-slim, da bo bolje, če grem domov še enkrat pogledat.«

»V časopisu berem, da je neka ženska sedem tednov neprenehoma spala.« razlaga Anton svoji ženi pri nedeljskem zajtrku.

»To je bila gotovo ena naših bivših gospodinskih pomočnic,« piko pripomni žena.

Mlada žena je odšla na morje teden dni pred mosem.

»Ali si bila pridna?« jo vpraša mož, ko pride za njo.

»Toda, ljubi.« odgovori žena, malo užaljena, »saj veš, da sem jaz vedno pridna.«

Zvečer sta bučno praznovala veselo snidenje, ko nekdo potkpa po steni in desno vpije:»

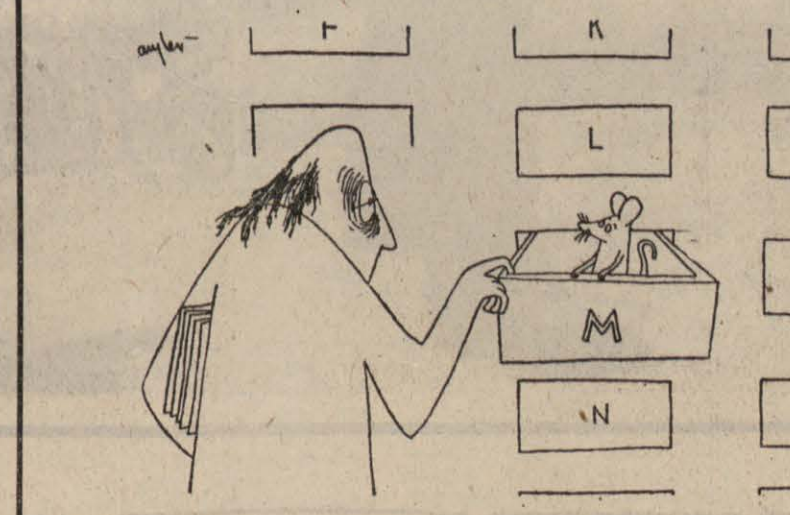
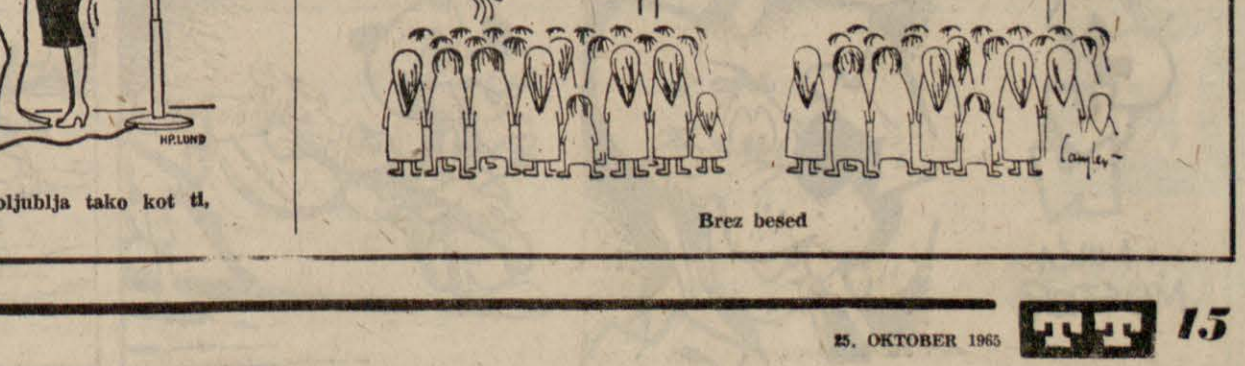
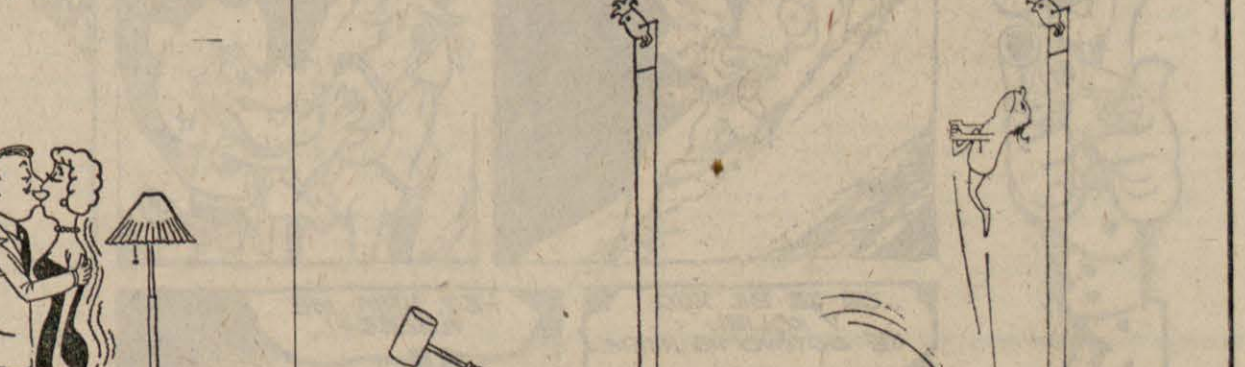
»Hudiča, vsako noč enak cirkus! Vsaj v nedeljo bi lahko dali mir, da bi se enkrat v tednu lahko naspal.«

»Tam gre edina ženska, ki jo ljubim!« pravi zdravnik svojemu prijatelju.

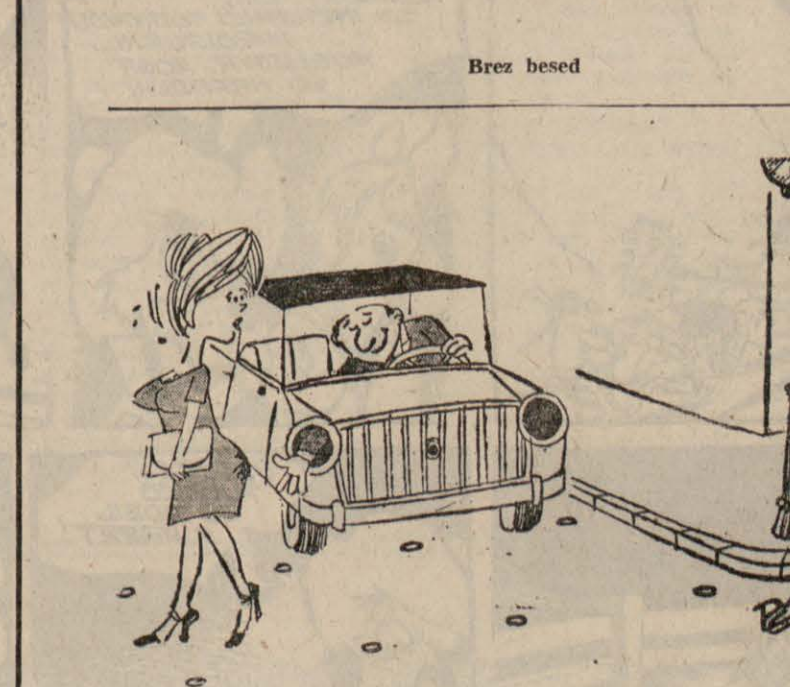
»Ali res? Zakaj se pa potem ne oženiš z njo?«

»Tega si ne morem privoščiti, ona je moja najboljša pacientka.«

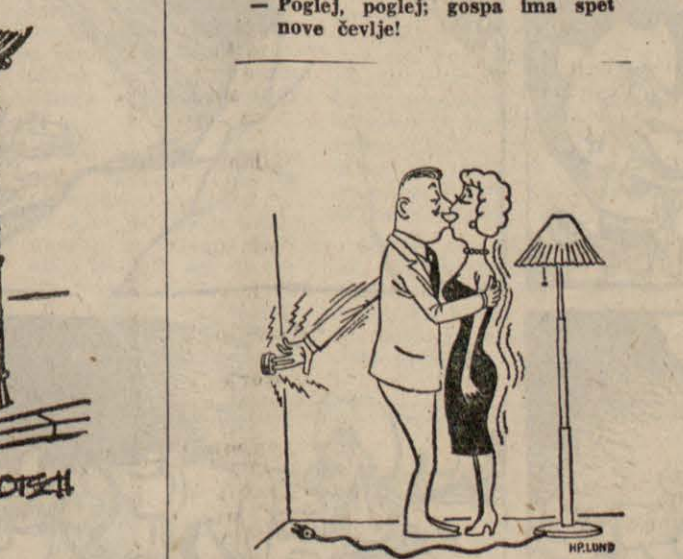
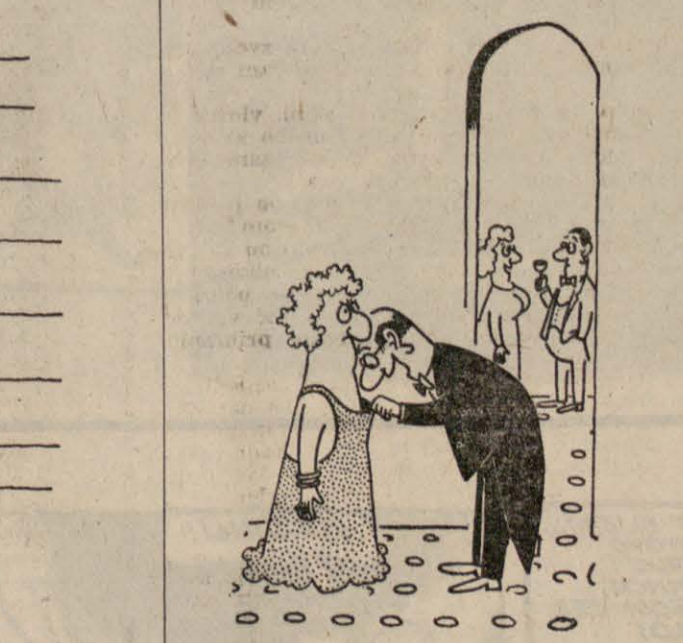
PUSTOLOVŠČINE CISCA KIDA

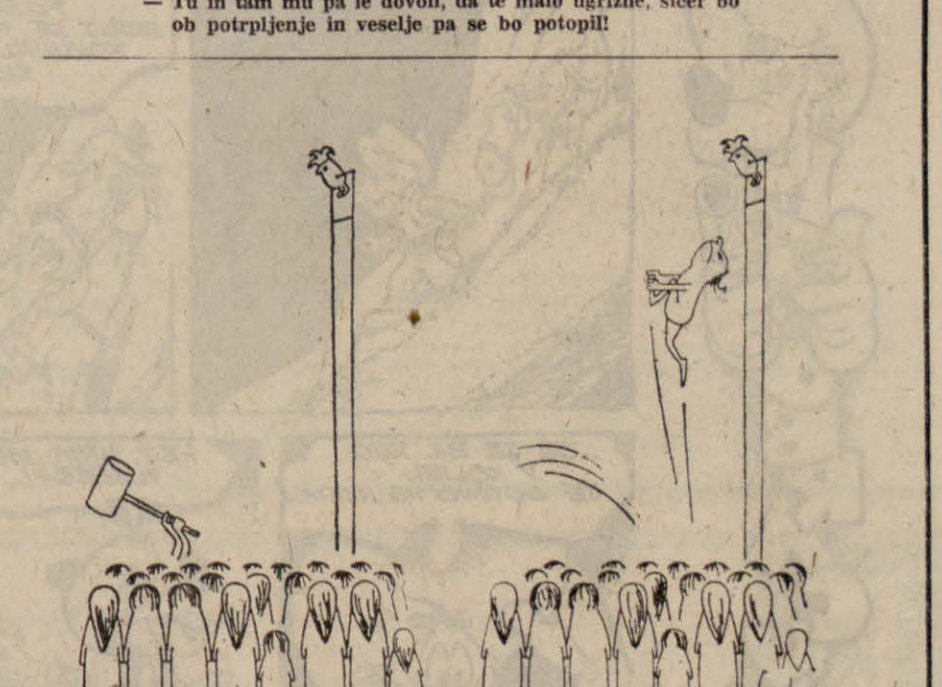
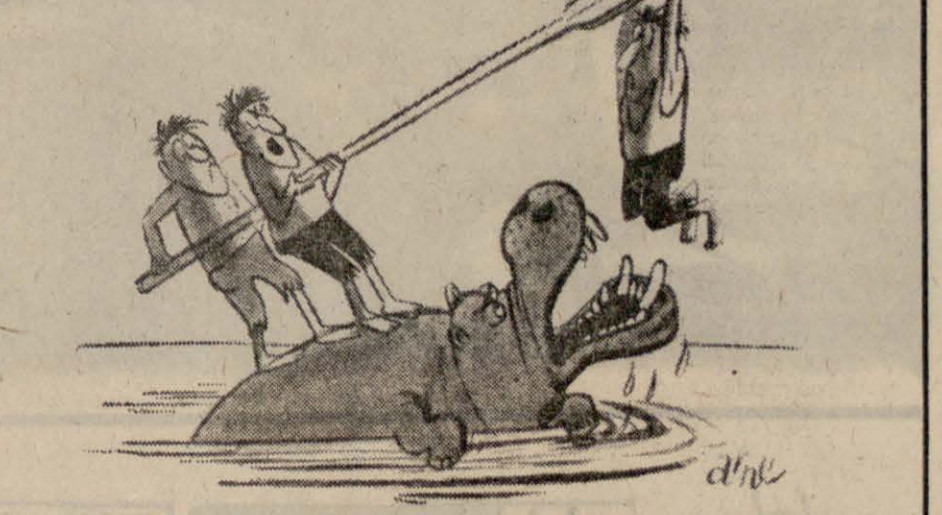
Brez besed

Brez besed

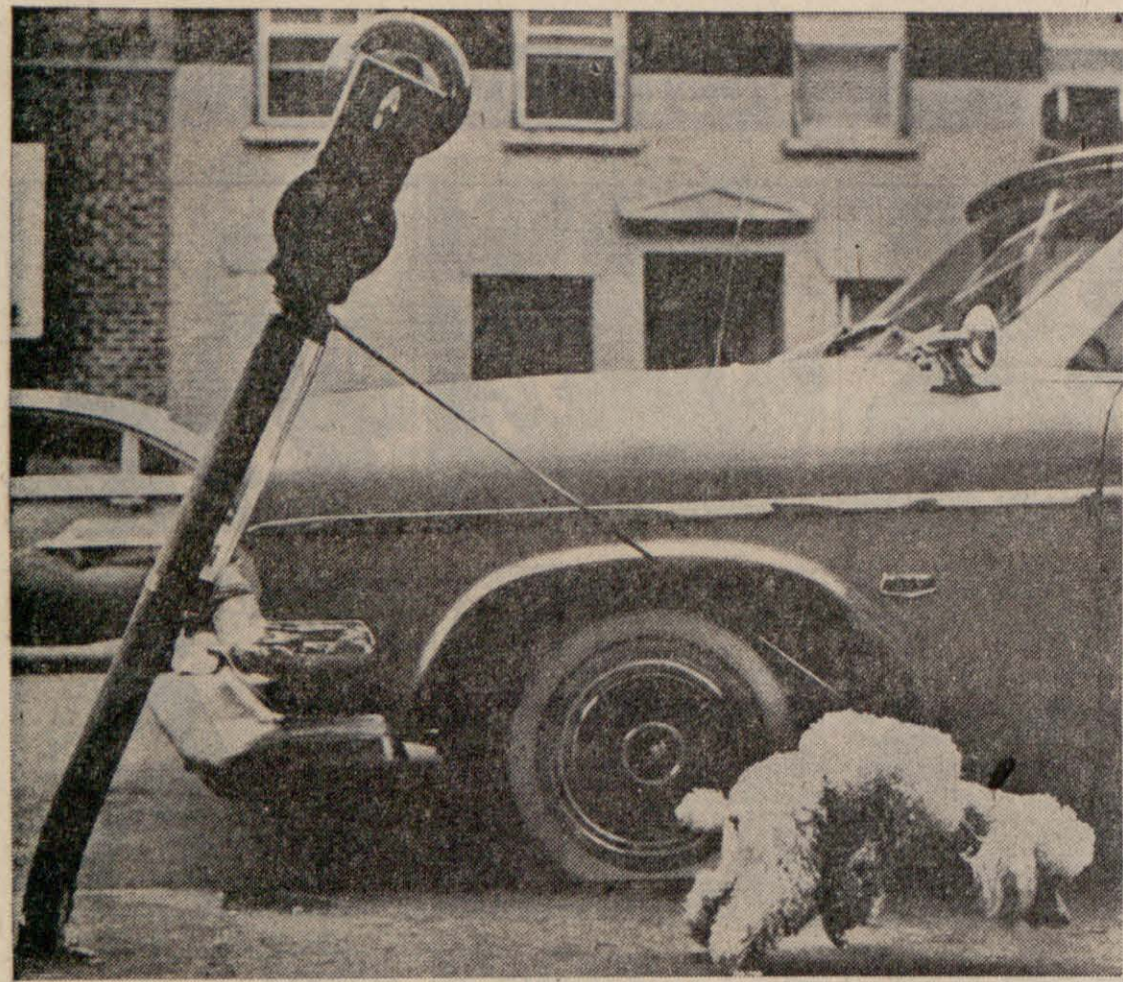

Brez besed

Brez besed

POSADKA na kitajskem zidu? Ne. Delavci in vojaki počivajo na znamenitih terasah 2300 km dolgega zidu. Posebne vojaške vaje niso potrebne, saj je v navadi, da tako moški in ženske velikokrat odmore med delom porabijo za izpolnjevanje v rokovanju z orožjem.

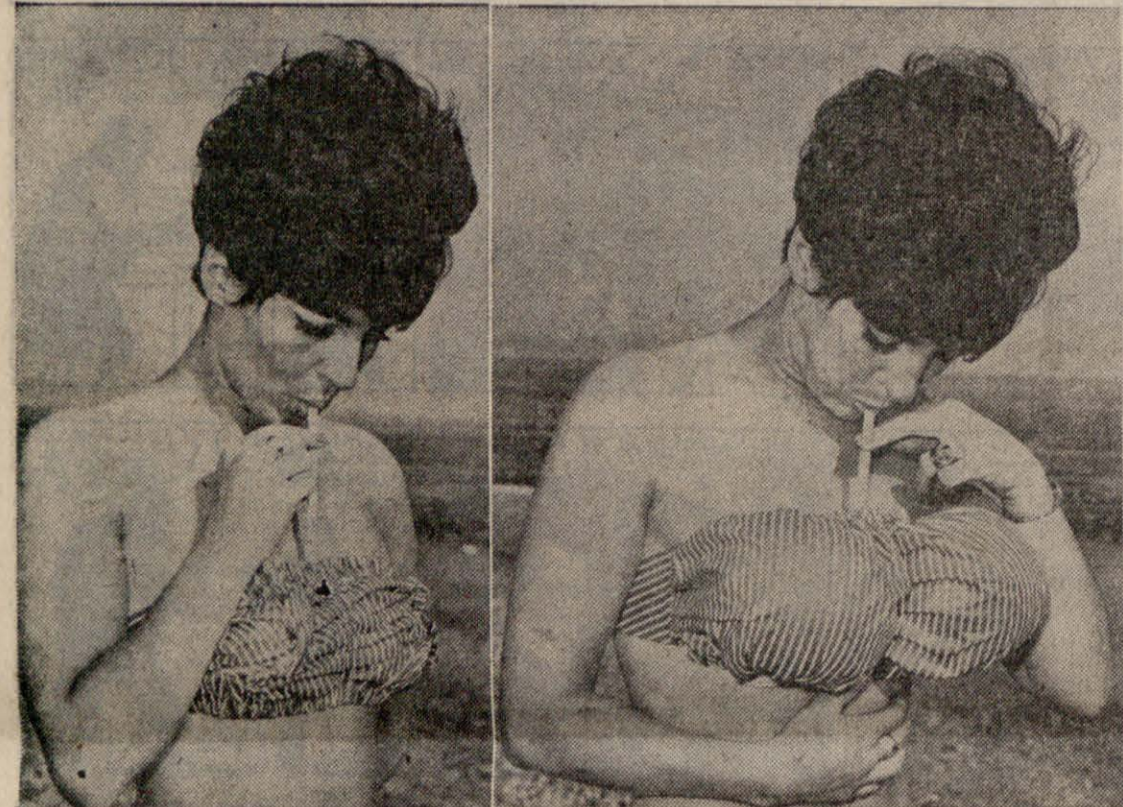
PARKIRANJE je dovoljeno le za denar. Ali je za psičke zastoj? Vprašajte na Broadwayu, kjer je ubogi Bicot skupaj z avtomobilom čakal na gospodarja in — kdo bi verjel — polomil parkirno uro.

NIČ VEČ UTOPLJENKI! Izdelali so nov rešilni pas, ki je skrit v nedrčku, in ko ga napihneš, drži telo nad vodo. Krstili so ga »seksikinis«, plavalke pa so z njim popolnoma varne. Če pa ni drugače, se že najde pogumen reševalec.

PERILO naših babic je spet v modi. Iz Pariza poročajo, da je moda takole ukročila žensko perilo za letošnjo zimo in jesen. »Ni samo elegantno, ampak tudi zdravo.« je novo perilo komentiral napovedovalec na reviji v hotelu Royal-Monceau. Babice so že vedele...

LEV je simbol Etiopije in poguma. Na letališču v Adis Abebi je levinja čakala ameriška astronauta Cooperja in Conrada, ko sta skupaj z družinama priletela na obisk. Levinjo so odpeljali, še preden je letalo pristalo. Ostal je narisan lev na letalu in stopnicah — znamenje etiopskega civilnega letalstva.

KAR se je na Dunaju pred leti v resnici zgodilo, igra sedaj italijanski zvezdnik Marcello Mastroianni v filmu. Svojo ženo poskuša na sintetični leopardji koži prodati šejku za harem. Zena je bolj iznajdljiva: Moža proda za evnuha, sama pa se z izkupičkom vrne domov.

NAD poskusnim pilotom enega največjih ameriških transportnih letal se je nenadoma odprlo nebo. »Zagledal sem modrino neba tam, kjer je ne bi smel,« pripoveduje pilot. Konstrukcija trupa, ki je bila izdelana tako kot plašč rakete Saturn, ni zdržala. Letalo je kljub temu srečno pristalo.

